

Hilchos Niddah- Part 2

Rabbi Zvi Sobolofsky

Rosh Yeshiva, Yeshivas Rabbeinu Yitzchok Elchanan

Rav. Khal Adath Jeshurun of Paramus, New Jersey

Topics

(37) מיני וסתות	(25) בדיקות בז' נקיים
(38) זמן פרישה	(26) מנין בדיקות
(39) עונה בינונית	(27) בדיקה בלילה
(40) אשה שאין לה וסת	(28) ספירת ז' נקיים
(41) טבילה בזמנה	(29) הגדרת ימים
(42) טבילה ביום	(30) כתמים בז' נקיים
(43) חפיפה	(31) נגיעה והושטה
(44) כללי חציצה	(32) הרחקות באכילה
(45) בית הסתרים	(33) שאר הרחקות
(46) מכה וצפרנים	(34) הרחקות בימי לבון ובמקום חולי
(47) שאר דיני חציצה	(35) וסתות דאורייתא או דרבנן
(48) ענינים שונים בטבילה	(36) יוצא לדרך סמוך לוסתה

הלכות נדה מראי מקומות חלק ב'

בדיקה בד' נקיים CD25

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סח עמוד ב'

מתני'. הוב והובה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור, וביום השביעי ומצאו טהור, ושאר ימים שבינתיים לא בדקו: רבי אליעזר אומר: הרי הן בחזקת טהרה, ר' יהושע אומר: אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד, ר' עקיבא אומר: אין להם אלא יום ד' בלבד.

2) חזון דעת י"ד סי' קצו ס"ק ג'

אבל דלא דמלאורייתא ופורין ונדוקין בעינן. וכן משמע מדברי הפוסקים ב' ה"ל' ב"י בסימן זה ובס' נב' בדקת פורין ונדוקין ב' נקיים דיש לטעור כרם אלמלא דהיה דלאורייתא:

דפי' זה נראה במל שכן דלמ' צירור ראטה דס' בלל הרגשה ב' נקיים דסומרם דהרי אינן נדוקין דהא ראטה דס' דהא עיקר דדיקה שהנריך דסמנא היא משום דס' בלל בהרגשה דלדס' שבלל בהרגשה אינן לריכה דדיקה, שד' דדס' בלל בהרגשה טמא לטהרות משום דמקור מקומו טמא (מה ט' סו.) אי' טומאה מפסקת צייהן ולל קרינן טו (ויקרא טו כט) ולסר טטהר בלל טהא טומאה מפסקת צייהן (ג'): וגם לל הוינן נקיים ונדוקין ולנן נקיים ונדוקין וספורין בעינן, ועוד דנדף מ"ב (ע"ה) אמרינן כיון דמטמא כפנים כמחן רואה הויל וכהל נמי הא מטמא כפנים כמחן ד', ולי טקשה חס' כן דס' טהור ד' נמי טמאור טיהא מהאי טעמא זה אינו דדס' טהור לל מטמא משום מקור מקומו טמא כמ"ה בטוטה וכן דס' קושי' כמ"ה הר"ן נדה דף ל"ה (ע"ה ד"ה ויה) דעל כל פנים אינו עולה:

ובהכי נימא לן מאי דקאמר נדה דף נ"ח (ע"ה) במתניתין נבי מעשה באשה אחת שנתה לפי ר' עקיבא וזמרה לו ראיתי כסס שאמר

ר' עקיבא למלמדיו דס' אמר רסמנא (ויקרא טו יט) ולל כסס, דקשה אמאי לל אמר לכו מקרא (שס) דבבשרה עד שפרגיש בבשרה כדאמר שמואל דף נ"ו (ע"ה) דלפילו דס' גמור טהורה בלל בהרגשה ולמה ליה קרא דדס' אמר רסמנא, בלל דלא דקרא דדס' אמר רסמנא אינטריך ליה לענין טהרה יכולה למלוט לפילו בטפירת ז' נקיים ללל מהכי מה שראטה שלל בהרגשה ולינטריך ליה לומר דדס' אמר רסמנא ולל כסס ללל טה רסמנא לכסס כלל:

3) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ו' הלכה י'

זבה שפסק זובה והתחילה למנות שבעת ימים נקיים ובא לה דם קושי בתוך ימים נקיים אינו סותר וימי הקושי עולים למנין ז', וכן אם ילדה בשבעה ימים נקיים אין הלידה סותרת, וימי הלידה עולין לה למנין שבעה אע"פ שהיא טמאה בהן שנאמר ואם טהרה מזוהה כיון שטהרה מזוהה אע"פ שהיא טמאה אחרת כגון טומאת לידה או טומאת צרעת הרי זו סופרת בהן, ואין טומאת אלו וכיוצא בהן סותרין הספידה+/השגת הראב"ד/ זבה שפסק וכו'. כתב הראב"ד דל' /א"א/ זה שבוש שדם הקושי אינו סותר ואינו עולה עכ"ל+.

4) חזון איש י"ד סי' קכא ס"ק ט"ו

טו) ל"ן א' צ"ר קושי' טכו שחמור צויכה כ"י, מלכ' דנכ' כדנדרים בהבובין בגון בלל בהרגשה ובשפורה פשיכא דלל סתר ועולכ דלכ' בלל רל' כלל, אבל קושי' חייבא למינר דל' תנא' ללל גזרה כמחן נבדכו כמו דס' טוכר מקרא דבגזרה ולל צויכה, ח"י: משום טכמל נדה,

5) חזון איש י"ד סי' צב ס"ק י'

י) וענין כדדיקט טכחכר נמתר לכסוכרים דשלל בהרגשה אינו בותר י"ל דהאי נדיקט כיינו טייה לל לכהרגשה וללפוקי אס' לל טיכ' נדפתח לטכר כנחכ דלל לל רייה עליה למדכר ומתח' מחפרט ככי טנדקו טלמן יום ראשון כיינו טכיוס א' כ"י נדעתן לטכר ולילו בהרגשו כ"י רמחא עליה חכו עיקר שמירה טכרה זלח"כ כסיחו מדעתן לטכר טלמן כד י"ב ז' וז"ל די בשמירה יום ראשון וכן בשופט ומרשף-טקחות מפסקת חיתן טיך פליגחא

דריש וריי אכל נפקחין שדעתן נכבד ומשמרין כל ז' זכו מבייה
בדיקב ושיומר מעלות נכריב, אנה דמדרבנן שפמלו שלח ככונשכ
שוכ כורו כולי עלמא לדין הרהב שפקוחה מהקמה אוהב, ולפטר
דמבייה צפיק בדיקב כל שבמה ספירתן כסיוה דפתן מעבר דוקא
בבדיקב סגי לבחיק נככרב אלכבד ולכנה אכל נה נשימת נג
להרנשב, אכל כל שדמתן עניכן כל ז' כוי כדוקב כל ז' נכית,
ונפיז לדין לומר דקיס נכו לחיי: די מנייב נמין כספירב דמריבין
מחורת קמן וקנסכ וכיי ספירתן כיי להריב כנחוקב ונבדוליס
היינו שמירב ככונשב והפיר חכ מיקר פי כספירב כיינו בדיקב
לחרי שכולל ספירה כקטניב מיה נבדוליס שמתו כל ז' לל גרב
מכדיקב דמכ לי חוש כרלוה ומה לי חוש ככונשב סוף סוף בדיקו
ומאלו טכורין, אכל נפיז חין מקוב נהיג נמין שיטבנ כיסה כדמה
בין כבדיקות כיי כונשב חף גלינו מככנ בן כבדיקיה כרלויה
חייב

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סח עמוד ב

מתני'. הוב והובה שבדקו עצמן ביום ראשון ומצאו טהור, וביום השביעי ומצאו טהור, ושאר ימים שבינתיים לא בדקו: רבי אליעזר אומר:
הרי הן בחזקת טהרה, ר' יהושע אומר: אין להם אלא יום ראשון ויום שביעי בלבד, ר' עקיבא אומר: אין להם אלא יום ז' בלבד.

דף סט עמוד א

לרבי אליעזר מהו? תחלתן וסופן בעינן, והכא - תחלתן איכא סופן ליכא. או דילמא - תחלתן אף על גב שאין סופן? אמר רב: היא היא,
תחלתן אפי' שאין סופן. ורבי חנינא אמר: תחלתן וסופן בעינן, הכא - תחלתן איכא סופן ליכא.

2) בעלי הנפש להראב"ד עמ' סח

ענה גפרט דיני הבדיקה שהיא צריכה לבדוק את עצמה, ונאמר, כי אפי' שבדקה
עצמה ביום ההפסקה צריכה עוד לבדוק את עצמה בימי הספירה בכל השבעה, שהרי
שגינו הזב והובה שבדקו עצמן ביום הראשון וביום השביעי ומצאו טהור ושאר
הימים לא בדקו, רבי אליעזר אומר הרי אלו בחזקת טהרה וכי' 26. קתני שבדקו ולא
קתני בודקין 27 עצמן ביום הראשון וביום השביעי. ועוד אינם 28 צריכין בדיקה, אלמא
לכתחלה מצות בדיקה כל שבעה, מיהו אם לא בדקו אלא יום ראשון ויום שביעי
טהורים 29. ועוד אמרו בגמ' שאם בדקה בתחלת שבעה חזק מבדיקת יום ההפסקה
ושאר כל הימים לא בדקה, אי גמי אם בדקה בסוף השבעה ולא בדקה בתחלתן
טהורה. ואם בדקה באמצע השבעה ולא בדקה לא בתחלתן ולא בסופן לא שמענו 30.
ומסתברא לקולא, שהרי שגינו בהפסקת נדה. נדה שבדקה עצמה יום השביעי שחרית
ומצאה טהור אחר שבעת הימים בדקה ומצאה טמא הרי זו בחזקת טהרה וכי' חכ"א
אפילו בשני לנדתה בדקה עצמה ומצאה טהור 31 הרי היא בחזקת טהורה הכא 32
בעי בדיקה והכא בעיא בדיקה, הכא סגי לה בבדיקת האמצעי והכא סגי לה
בבדיקת האמצעי.

3) בדק הבית ומשמרת הבית (הנדפסים בספר תורת הבית) בית שביעי שער המישי (עמ' כד):

בדק הבית :

בענין ספירת שבעה נקיים כתב המחבר דכל איכל ופסוק
מסוכה נתיב לן בשבדק כיום ראשון על ז' נקיים למעלי
אלה בדיקה כסופן או שבדיקה כסופן לפי' אלל בדיקה כסחלתן ולס
בדיקה כסחלתן כסב סממנר שהיה רשוי לומר דמכילל ורשוי
ללמוד דבר זה מבריקות כסוף
כסחלל כסחיקט פסירס ולל בדיקה
עוד סופן סוכרס בדיקה כסחלתן
לל כ"ס פ"ל ודבריו חסוכיס
ולל שבעה נקיים ספירס כסין
כסחלתן כי איכל חסחלתן או סופן
איכל למיער דסליק לוי ספירס
דכי איכל כסחלתן ז' ספירס
גרידי כחריה וכי איכל סופן
איכל למיער דנו' ספירס
ולקמיס גרידיס כסירס אלל
→ בדיקה ונלמנע זל כסל ליכל ז'
ספירס וזל כסל ליכל ז'
ספירס ומכאי קסס ליכל למיער
בדיקה זכס מבייקת נדה ולשולס
כוכס כעיק סופן או כסחלתן כר
מכסיל בדיקס ולכסיקס כסירס
כענין בדיקס חוריס ומדקי יסס
כסב כסמס דכל איכל ונעליק
בדיקה כענין בדיקה חרין
ומדקין :

4) הגות מיימוניות הל' איסור פ"ו אות ד
[ג] דחוק תלמודא וכו' מ' עליה לבי ר' יוחנן דר' עקיבא דר' בון (דף ד' :)
אם לא אמר ר' יוחנן אלא בדיבור אבל לטעמיה צריכה לברוק כל יום שיהי ספירה הלכה
עמה שבינה ששוקק בו ספירה בדתך עממה יפה בחדר נון נון ודך ולכן או בבלוי בנר
שון ביום ולבנים ודכן ומכאן באנו מקום במוקף כל בן השנים ודינו מקום וישה
הפול פרו המסורה, עממה בפיס יפה מחרין ומחרין ק' פ"י הוא ד"ק ונתה דוחין
(5) המבין הל' נדה פ"ב אות ג

כל שבוע הימים (ג) צריכה בדיקה פעם אחת בכל יום (ו).
(ד) בדיקה ביום הראשון או בשני או בשלישי ושוב לא בדיקה
יקח בשעת טבילתה ודיה, אפי' בדיקה (ז) ביום שביעי בלבד הרי זו
בחזקת טהורה שהרי בדיקה והפטיקה קודם לכן.

6) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ד
בכל יום מדי ימי הספירה צריכה להיות בדיקה לכתחלה פעמים בכל יום, ואחת שחית ואחת סמוך לבין השמשות (טור בשם סה"ת וע"פ);
ואם לא בדיקה בכל השבועה אלא פעם אחת, לא שנא בדיקה ביום ראשון של השבועה או ביום השביעי או באחד מהאמצעים, מאחר שבדיקה
ביום שקודם השביעי ומצאה טהורה, עלו לה. אבל אם לא בדיקה בכל ה', וביום השמיני בדיקה ומצאה טהורה, אין לה אלא יום ח בלבד
ומשלמת עליו. ויא שצריך שתבדוק ביום ראשון מהשבועה וביום השביעי, ואין להקל. והבדיקה תהיה לאור היום ולא לאור הנר (תא"ז
נכז והרשב"א בת"ז), ובדיעבד מהני אפילו לאור הנר (כן משמע בב"י).

7) פתחי תשובה יורה דעה סימן קצו ס"ק ו
(ו) ראשון מהשבועה - ע"י בדגמ"ד שכתב דאפילו לא בדיקה ביום ראשון ובדיקה באחד מימים אמצעים וגם ביום שביעי גם הסמיג מודה שעלו
לה ובלבד שעכ"פ ליום שפסקה בדיקה כדי שתפסוק בטהרה ע"ש וע"י בספרו תשובת גודע ביהודה תניינא ח"ד סי' קכ"ח כתב שם דדוקא
ראשון ושביעי בעינן אבל אם בדיקה דרך משל בראשון ובשלישי לא מהני ואינה יכולה לטבול בשביעי ואם אח"כ שוב לא בדיקה עד עשירי
אין בידה אלא עשירי אבל אם בדיקה אח"כ בתשיעי טובלת לערב דדל יום א' מהכא הרי בדיקת ג' וט' נחשב ראשון ושביעי ואפילו בדיקה
בשמיני הדינו שבדיקה בראשון ובשלישי ובשמיני טובלת בשמיני לערב ומצטרף השמיני עם הראשון ואף שיש בין שמיני לראשון יותר מה
ימים השלישי מצטרפם ע"ש ומהו מוכח דאם לא בדיקה בראשון רק באחד מימים אמצעים ובשביעי לא מהני דלא כמ"ש בדגמ"ד וע"ש:

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצו ס"ק ז
(ז) וביום זה ואין להקל - [ע"ן בתשרי תת"ס סופר סי' קע"ה שכתב דבדיעבד שכבר לנתה אצל בעלה יש להקל אך כ"ז בבדיקה בודאי בא או
בד אבל אם לא בדיקה בהם רק מאחד מהאמצעים יש לחוש אפילו בדיעבד ע"ש]:
פתחי תשובה יורה דעה סימן קצו ס"ק ח
(ח) לפחות בדיקה של יום - בתשרי גודע ביהודה תניינא חלק י"ד סי' קכ"ט כתב דאם כואב לה הרבה אינה צריכה בדיקה כלל בשאר ימים
חרץ מיום ראשון ויום שביעי וטוב להצריכה קנינת כל דהו מבחין אם לא יכאב לה וע"ש:

בדיקה בלילה CD27

(1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף עב עמוד א
ת"ד, ושחן בטובלת לילה לזבה - שאינה טבילה. ושחן בדואה בתוך י"א יום, וטבלה לערב ושמשה - שמטמאה משכב ומושב, חייבין בקרבן.

(2) תלמוד בבלי מסכת פסחים דף פ עמוד ב, פא עמוד א
התניא, רבי יוסי אומר: שומרת יום כנגד יום ששחטו חרקה עליה בשני שלה ואחר כך ראתה - אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני. מאי
טעמא - לאו משום דמריצה ציץ? - אמר: לא, משום דקסבר רבי יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה

(3) תלמוד בבלי מסכת פסחים דף פא עמוד א
אלא לדבי יוסי, זבה גמורה היכי משכחת לה? - בשופעת אי בעית אימא: כגון שראתה כל שני בין השמשות.
רש"י מסכת פסחים דף פא עמוד א
אי נמי בדואה שני בן השמשות - דכל תחלות הימים היו בטומאה, דאין כאן ספירה כלל, ובשני בין השמשות סגי, דאיכא טומאת שלשה
ימים רצופין כגון בין השמשות של ערב שבת - יש כאן סוף ערב שבת ותחלת שבת, ובין השמשות של מחר שהוא סוף השבת ותחלת אחד
בשבת - הרי שלשה ימים רצופין ואין כאן תחלת יום טהור שיעלה לספירה, ולפי הדברים למאן דאמר מקצת היום ככולו תחלת הלילה עולה
לספירתה ואין צריך עלות השחר, מדאיצטרך למקטט בין השמשות ולא נקט משכחת לה בשדואה בלילות.

4) תוספות מסכת נדה דף עא עמוד ב

הרואה יום אחד עשר וטבלה לערב כו' - דספידת ערב לאו ספידה היא כדקאמר בגמרא ושויך בטבילת לילה שאינה טבילה מכאן קשה לפירוש רש"י שפירש בפי' ב' דזבחים (דף כג.) ובפסחים פרק כיצד צולין (דף פא.) דקאמר לר' יוסי דקאמר מקצת היום ככולו חבה שראתה בשביעי שלה אינה סותרת לאחר טבילה ופרך התם אלא זבה גמורה היכי משכחת לה ומשני בשופעת אי נמי בראוה בשני בין השמשות ופי' רש"י הא דלא משני בראוה בלילות משום דלמד מקצת היום ככולו לילה חשיבא ספידה ולא צריך עמוד השחר לטבול והשתא קשה דאיכ' מתני' דלא כו' יוסי וכן מתני' דמגילה פ' הקורא (דף כ.) דתגן כולן שעשו משעלה עמוד השחר כשר משמע דבלילה לא הוי ספידה.

5) ראש מסכת מועד קטן פרק ג סימן ל

ל' כתוב בתוספות ריב"ם חל' מספקא לרבי הא דאמרינן מקצת היום ככולו אי אמרינן נמי מקצת לילה ככולו או דוקא יום בעינן ותימ' אם באת לו שמועה רחוקה בלילה וישב מקצת לילה אם מותר לרחוץ בלילה ולבסוף כתב משום דבלילה לא מוכתא מלתא שהרי דרך בני אדם לחלוץ מעליהם בלילה ובשר"ם כתב נהגים העם לישב מקצת יום שביעי ולא בלילה ומה שיושבין מקצת לילה באבילותו אינן מחשיבין אותו אלא ביום ולא ידענא טעמא מאי. וכרבנן מאן כתב אם שמע שמועה רחוקה בלילה דמקצת היום ככולו ואע"ג דגבי ז' לא אמרינן מקצת הלילה ככל היום כדאמר לעיל אבל כיון שעמדו מנחמין מאצלו מותר ברוחצה ומשמע דוקא ביום שביעי וכן נראה דכשמנה שלשים צריך למנות עד מקצת יום שלשים מדאמר בפי' דמגילה (דף כ א) וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד הנץ החמה ואמר עלה סדא תיזוי כרוחצה ראשונה של זב מה ראה ראשונה של זב טבול ביומיה וכו' עד קמיל כיון דבעי ספידה וספידה ביממא היא אלמא דכל דבר דלא סליק ביומיה ובעי ספידה לא אמרינן מקצת הלילה ככל היום עד למחר הלכך אבל לא יצא מפתח ביתו עד הנץ החמה דזמיה דשומרת יום וכן ביום שלשים לא יגלו עד הנץ החמה ומיהו לענין שמועה רחוקה דלא בעי ספידה אלא סגי בשעה אחת סלקא אפילו בלילה:

6) תוספות מסכת נדה דף סט עמוד א

דאי אין בדיקת סוף היום עולה לספידה לא היה תקנה לבנות ישדאל אלא אם כן יבדקו בעליית עמוד השחר דספידת לילה אינה ספידה.

7) חזון איש יו"ד סי' צב אות יב

י) סי' ט' תודי' ז' כו', לא כיב תקנא כו' דספידה ייבב כו', ענין ספידה לילכ פיקרו ככא דלן סובנין כליל ז' אללא ביום ז' וס'יג דמקלח כיום טולב מימ' כביין מקלח כיום גלח מקלח כמעלי' וסי' דפי' כקרא ימים ולא לילות ומה נהו רבוחינו כלילי כהר' דענין בדיוקב כהו' פי' כהפיר' לרך נמי ביום אללא יל' דענין בדיוקב כהו' לבר' כהכרי' לרך נידון אהר דין כלס כסכור' שראו' לילכ סותרת ואלן כיו' טולב כז' נידון לענין מעלי' וכי' כבדיוק' לרך כלל ז' כהכרי' בן ביום וכן כלילכ וכן לרי' כמעלי' כה' וכו', והנרי כהר' יל' דנסתפקו כז' ואלס כבדיוק' לרך ביום דוקא אי' כדון כיה' כחלח' כיום שז'ו פיקר כספיר' שכרי' אלן חלח' כיום טולב כספיר' וכמשי' חר פסחים פ"ח וכחצו דאי' אלן תקנא וסי' דל' כביין כחלח' כיו' וסי' יל' דגס לילכ מכרי' דלענין דיוקב נידון אהר מכלי' אללא פשט דכריכ' מלכ' דכבדיוק' לרך ביום דוקא כיון דכבדיוקב כו' פי' כספיר' וכספיר' דקרא כיינו כימים, והלח' דלרי' נמי דלח' כביין ספיר' כיום ביומו וכמשי' לעיל, כי' כיון דלן כומדין על השבון טכרון אללא כבדיוקב חלח' וסוף כהכנין כהחצר נקרא וכיון שפירוש כקרא כו' ימים ולא לילות כביין דיוקב ביום כה' כהו' חלח' כמנין כהחצר וכיום ז', וכן נמי' חלח' לו חלח' יל' דכביין ביום דוקא, אללא למיד כחלח' כגי' חלח' דמי' כביין כדיוקב ח' וכמשי' לעיל סקי' מימ' מכרי' כדיוקב לילכ, וכז' כל כפוסקים לא כזכירו דין כדיוקב לילכ, ואלן כהר' לומר דסמכו על כהכרי' לרון ויס דכרכ' מקומות פירוכו מעלי' ולא כיו סוחמין כליפור כרה ומשמע דסיל' דלענין זכ' נידון כמעלי', וכשי' למאי שחנאר לטיל סקי' די'ל דלר' אי' כלל כסיקר כדון כדיוקב אללא ידועכ דמכרי' כדיוקב לילכ, וזי'.

8) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ו

כל בדיקות אלו, בין בדיקת הפסק טהרה בין בדיקת כל השבעה, צריכות להיות בבגד פשתן לבן ישן, או בצמר גפן, או בצמר לבן נקי ורך. ותכניסנו באותו מקום בעומק לחורים ולסדקים עד מקום שהשמש דש וזרעה אם יש בו שום מראה אדמומית, ולא שתכניסוהו מעט לקנח

עצמה. ואם יקשה בעינייה מאוד להכניסו כל כך בעומק, לפחות בדיקה של יום הפסק טהרה ובדיקה של יום ראשון מהשבעה תהיינה עד מקום שהשמש דש. הנה: ולא לא עמדה כן צנדיקה יום ראשון, חטטה פעם אחת כן מצנדיקה שאר הימים (צ"י); מיהו צדיענד אס לא עמדה כן כלל רק שצדקה טממה יפה צמורין וצסדקין צטומק היטב כפי כחה, אטרפ שלא הגיע למקום שהשמש דש, סגי לה (צ"י שכ"ד רוצ הפוסקים וכן מהר"י צפסקין סימן ע"ז / ע"ח / ו"ח).

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצו ס"ק ט

תהיינה עד מקום שהשמש - ע בתשר נודע ביהודה חלק י"ד סוף סי' מ"ז שהאר"ך להוכיח דדעת הרבה פוסקים להקל בהבדיקה אלא שלא מלאו לבם להקל לגמרי כיון שיש ג"כ דעת הרבה פוסקים המחמירים אך במיש השיע ובדיקה של הפסק טהרה ובדיקה של יום ראשון כן בזה נראה לו להקל ולסמוך על הרמב"ן דדק בדיקה של הפסקת טהרה צריכה לחזור ולסדקין אבל שאר בדיקות אפילו של יום ראשון די בבדיקה קלה אחרי שכתב השיע ס"א שילמד אדם בתוך ביתו כן ושיחא שם כל ביה"ש כן וא"כ הרי בבדיקה זו כוללת גם בדיקת יום ראשון שהרי המך אצלה עד הלילה אלא שטעם ה"ב משום דספירת לילה לאו ספירה עכיפ יש לצרף דעת רש"י שסובר דספירת לילה מקרי ספירה לענין זה שאף שצריכה בדיקה ביום ראשון שוב די לה בבדיקה קלה ע"ש באריכות:

9) בדי השולחן סי' קצו ס"ק עט וציונים אות קנו

.. (עט) ביום ראשון וכו'. וכתבו (קנז) הפוסקים שאם בדיקה עצמה בלילה לא יצתה בזה ידי חובתה אלא צריכה לפחות בדיקה אחת ביום-הראשון ובדיקה אחת ביום השביעי דכתיב וספרה לה שבעת ימים (קנב) חדשינן ימים ולא לילות ובדיקתה זו היא ספירתה ונראה שאם בדיקה מעלות השחר ואילך טהורה בדיעבד (קנז) דמעלות השחר יממא הוא מציקר

14) כדסמן כחם כ' ה' שלכתחלה חטבול אחר כן כחמכ אכל צדיענד כשרכ טנילמכ מטעה כשחר [ופיין רמב"ם סי' כ"ב - כ"א שלא הזכיר סס טלס פגלכ מטעה כשחר כזר ולי' שסמן על משי' סס כריצ דזוקא צולכ לא מכני פיי"ט]:

ספירת ד' נקיים CD28

1) תוספות מסכת כתובות דף עב עמוד א

וספרה לה לעצמה - וא"ת אמאי אין מברכת זבה על ספירתה כמו שמברכין על ספירת העומר דהא כתיב וספרה וי"ל דאין מברכין אלא ביזבל שמברכין ביד בכל שנה שלעולם יוכל למנות כסדר וכן עומר אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות.

2) שרת נודע ביהודה מהדורה תנינא-י"ד סימן קכג

תשובה למר ניהו רבא שלום. הוא ניהו כבוד אהובי י"ד נפשי חביבי. הגאון המובהק רב פעלים כבוד מוה ישעיה מברעסלי נ"ז: מכתבו מן אסרו חג העצרת הגיעני בשבוע זה. והנה מיש מעלתו להזהיר את הנשים להתנהג כדברי הגאון הקדוש בעל של"ה שבימי ספירת הנקיים תמנה בכל יום ותאמר היום יום אחד כיון דכתיב וספרה לה עין בס' של"ה ד' ק"א ע"א: אומר אני הגאון הקדוש הזה לרוב קדושת חסידותו נתיקיים בו אהב מצות לא ישבע מצות ורצה למען צדקו להגדיל תורה ולהרבות במצות. אבל אצלי אחד מיכ של הגאון אין דבריו מתקבלים ואם המקרא הזה מצוה הוא למה לא מנאו הרמב"ם והרמב"ן ובה"ג וכל מוהי המצות למצות עשה ואיתוספו לתרי"ג מצות שתי מצות מצוה בוב לספור שהרי גם בוב כתיב וספר לו שבעת ימים ומצוה בובה וספרה לה ואפילו אם נימא דוב חבה כחדא נינהו איתוסף עכיפ מצוה אחת. אלא ודאי שאין זו מצוה רק הכתוב אומר שתשיגו שיהיו שבעה ימים הללו נקיים שלא תסתור ואין זה דומה למה דכתיב בעומר וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שמיותר לגמרי דהוה ליה למכתב וביום החמישים מיום הביאתכם את עומר התנופה ממושבותיכם תביאו וגו' ולמה כתב וספרתם איז שמצוה לספור וכן וספרת לך שבע שבתות דיובל ג"כ מיותר דהוה ליה למכתב וכאשר יעברו שבע שבתות שנים יהיו לך ימי שבע וגו' ולמה כתב וספרת איז שמצוה לספור אבל בוב חבה אי כתיב בוב וכי יסודר מזובו ישב שבעת ימים לטהרתו הריא שאין צריכין להזות נקיים ולכן כתיב וספרת שצריך שישגיח עליהם שיהיו נקיים וכן בובה. וזה כונת התוספות בכתובות ע"ב ע"א בסוף ד"ה וספרה לה שכתבו דאין מברכין אלא ביזבל כן שלעולם יוכל למנות כסדר וכן עומר אבל זבה שאם תראה תסתור אין לה למנות. +ההג"ה מכן המתבר: אני רגיל לפרש דברי התוספות שאם תראה תסתור ויהיה הברכה לבטלה. + /הגהות ויאמר שלום/ ג"כ התוס' בעצמם הן בדעת זקנים הן בהדרד זקנים בפרשת בהר כ"ח ח' כתבו כן, וכ"כ רבנו בחיי בפר' מצורע פ' וספרה לה ט"ז כ"ח, וע"י מה שכתבתי בהגהות אשירה לד' בחיי שם (חתנו המעתיק והמסדר). ++ /הגהות עין תנך/ ג"ב, וכן מבואר להדיא בחוקני פרשת מצורע, ח"ל שמא תראה ותסתור והדיא ברכה לבטלה עכ"ל. +ובזה יש לישב מה שמביא המג"א בשם המרדכי בריש סימן תרמ"א טעם שאין מברכין בשעת עשיית שופר ומגילה הואיל ועושין אותן לכמה שנים ע"ש. ואכתי קשה למה אין מברכין בשעת עשיית מצת מצוה אלא י"ל דשמא תחמיץ העיסה ויהיה ברכה לבטלה. ומטעם זה נ"ל ג"כ דלא תקנו ברכה לשמירת המצות אף שהיא מצות עשה ושמרתם את המצות ובפרט לירושלמי שהיא מצוה משעת קצירה ע"ן בטור איז סימן תנ"ג ולמה לא מברכין אשר קביו על שמירת מצות אלא דלא שייך ברכה דשמא תחמיץ כמיש בדיבה שמא תראה ותסתור. ++ /הגהות ויאמר שלום/ ג"כ כן מפורש בחוקני פ' אמור כ"ג ט"ו. (הגה זו מתתנו הרה"ג ר' יואל שליט"א). + כותנת

דבזבל ועומר שתמיד הזמן נמשך כסדר לא צריך קרא למכתב וספרת שהרי אין צריך בזה השגחה כלל איז מצוה היא אבל בזכה שאם תראה תסתור ואין הזמן עובר ממילא וצריך השגחה על זה ואם כן אין סוגת הפסוק בוספרה לה על הספירה אלא על ההשגחה שהיו נקיים ולא למצוה לכך אין לה למנות +/ והנהות רבי'פ/ ג' יעין בדברי כנהיג הנדפס אצל ש"ע י"ד ס"ס קצ"ה מ"ש בזה בשם הרדב"ז ומדכ"י +. וזו תכלית לדחות עיקר דברי השל"ה אבל לדין אפילו אם יהיבא ליה לתגאון השליה סברתו שפסוק זה וספרה לה למצוה הוא אכתי אין לדבריו קיום בבשי דידן דהרי זה פשוט אף אם נימא שהיא מצוה מ"מ מצוה זו שייכא להטבילה דאטו אם לא תטבול כלל ואין רצונה לטבול מי יש מצוה בספירה הוה אתמזהו וא"כ מצוה זו היא כדכתיב שתהיה סמוך לטבילה חמן הטבילה הוא ביום השביעי וכיון דנשי דידן אסורת לטבול ביום השביעי אינן מקיימת מצוה זו כלל.

3) בדי השולחן סי' קצ"ו ס"ק סט וביאורים ד"ה לא שנא

:(ס"ט) לא שנא וכו' ע"ו.

ד"ה. ויש מן (קל"ג) הפוסקים שכתבו שאע"פ שאינו מעכב ספירתה אם לא בדקה בכל ה' ימים מכל מקום בעינן שחספור כל הימים דהיינו שתשים דעתה עליהם שהם הם הימים הנקיים הצולים לה לטהרתה אבל אם נחייאשה מלספורם וכגון שראתה דם בתוך ימי ספירתה והפסיקה בטהרה אחר כך והתחילה מיד לספור מחדש ז' נקיים ואמרו לה חברותיה שצריכה להמתין ה' ימים קודם שחספור מחדש (כשם שצריכים להמתין בתחלה ה' ימים וכדלקמן בסעיף י"א) ומתוך כך נחייאשה מלספור ימים אלו הראשונים ולאחר איזה ימים נדע לה שחברותיה טעו בזה אין הימים ההם צולים לה לספירתה דאע"ג ולא בעינן ספירה בפה בעינן עכ"פ שתחזיק עצמה בחזקת סופרת ז' נקיים והנה אף (קל"ג) שיש מפקקים על ההוראה הזאת מכל מקום נראה שלמעשה דעת רוב (קל"ו) האחרונים להחמיר כן דע שעיקר דבר זה מיירי כשהסיחה דעתה לגמרי מן הספירה וכגון בצירוף הני"ל (קל"ב) שסברה שאינה יכולה לספור עדיין הנקיים שלה או כגון (קל"ו) שנסע בעלה מהעיר וסברה שלא יחזור לימים הרבה והסיחה דעתה מלספור ואחר כך אירע שבא לזמן מועט וכהאי גוונא אבל אם ראתה איזה מראה בתוך ספירתה ונסתפקה בדינו והוצרכה לשולחו לחכם שבעיר אחרת ונדע לה אחר ב' או ג' ימים שהוא טהור (קל"ו) מונה גם אותם הימים לספירתה אף שלא ידעה אם יעלו לה וגם התחילה לספור מחדש מטעם ספק שמא הוא מראה טמא כיון שמכל מקום לא הסיחה דעתה מימים אלו לגמרי ובדעתה שאם הוא מראה טהור יעלו הם לה לספירתה, ועיין בביאורים מה שכתבנו עוד בדין זה:

שאמרו בחולין ל"א ב' ומעתה שנתברר שהטעם הראשון הוא העיקר א"כ נראה שיכולה למנות אותו היום שנוחנת בו דעתה לספירתה לחשבון ה"ג וכגון אשה שהפסיקה בטהרה ביום א' לפנות ערב וראתה כתם בליל ב' וסברה שהוא טמא ונחייאשה מלספור וביום ד' נדע לה שטענה הכתם טהור יכולה לספור יום ד' ליום ראשון של ספירתה דבכה"ג אמרינן מקצת היום ככולו, והא דקיל"ן דיום שפוסקת בו אינה סופרתו למנין ז"נ ה"ט והואיל ואימים נקיים קפיד רחמנא ויום זה הא לאו יום נקי הוא שכבר ראתה בו וכמ"ש"כ התוס' בר"ה י"א אבל הכא שלא ראתה בו אמרינן שפיך מקצת היום ככולו וכ"כ בבית יצחק שם ובאמרי יושר ח"ב סימן ל"ד [וכעין סברא זו ממש כתב הסד"ט בסימן קצ"ד ס"ק ה' בר"ה עוד כתב לענין ימי טומאת לידה שאינה רואה בהן עי"ש] ועיין עוד שם באמרי יושר שכתב שאם לדוגמא האשה ספרה ב' ימים ובליל ג' ראתה כתם וסברה שהוא טמא ונחייאשה מלספור וביום החמישי נדע לה שהיה טהור אף שהספירה יום ג' דר' יכולה היא

לצרף יום א' וב' לחשבון ז"נ שלה דהא דקיל"ן רבעינן ז"נ רצופים היינו לומר שאם ראתה דם באמצע ספירתה נסתרה מנינה אבל היכא שלא ראתה דם אלא שאינה יכולה לצרף הימים שבינתיים למנינה מטעם שלא ספרתן יכולה מ"מ לצרף אח שלפניהם לאח שלאחריהם לספירה אחת דהר"ל כפולטת שכבת זרע או כרואה דם קושי שאינו סותר אלא יומו ומצרפים את שלפניו לאח שלאחריו עכ"ל וכן נראה מסוגיא דמכילתין ל"ג ב' אלא מאי איך לך למימר שלא תהא טומאת זיבה מפסקת ביניהן ה"ג וכו' עי"ש ומשמע משם דברי האמרי יושר דכל שלא אירעה לה טומאת זיבה בינתיים אינם נופלים הימים הראשונים שלה. וכן משמע מהא דלקמן סעיף י"ב במי שטענה במנין יום א' וטבלה ושימשה שצריכה להמתין ר' עונות ולהשלים יום א' על מנינה ומי לא עסקין נמי שלא נזכרה מטעמה עד לאחר יום או יומים ובאותם הימים הסיחה דעתה מלספור דהא קא סברה שכבר נטהרה מטומאתה ומוכח שלא אבדה מה שספרה עד הנה [וכבר הזכיר שם באמרי יושר הראיה הזאת] והנה אף שבפתי"ו בפתיחה לסימן זה ס"ק י"ב נקט דבכה"ג גם הימים הראשונים יפלו נראה שיש להקל בזה כדעת האמרי יושר והנה באמרי יושר שם הוסיף עוד דאף בכה"ג שמצרפת למנינה אותן הימים שלפני יאוושה יכולה ג"כ לצרף אותו מקצת היום שבסופו של היום שנתנה שוב דעתה לספור וכגון בצירוף ספירה ב' ימים ונחייאשה מלספור יום ג' דר' וביום ה' נתנה שוב דעתה לספור יכולה לצרף גם יום ה' למנינה מטעם מקצת היום ככולו ומשלמת עליו עוד ד' ימים מפני שגם באמצע ספירתה אמרינן מקצת היום ככולו [ועי"ו] יש ליישב מה שהקשה בעונג יו"ט בסימן פ"ג על המעי"צ מהא דמכילתין כ' ב' רבי ראה דם בלילה ושימא וביום וסיהר ולא חשש לשאל שמא עומדת היא בתוך ז"נ וכבר נחייאשה מלספור כששימא לה בלילה ולפי מה שנתבאר ניהא שעדיין היתה יכולה למנות סוף היום ולצרפו לספירתה] ועוד נלע"ד שאם ספרה כבר מקצתו של היום השביעי בבוקר ואח"כ נחייאשה מלספור לא נתקלקלה ספירתה בכך דהא סגי למנינה במקצת יומו של היום השביעי וכדחוינן שמן התורה יכולה לטבול אז [אלא שחכמים אסרה לטבול מחשש שמא תראה ותסתור וכדאמר ס"ו ב'] ולא מיבעיא לדעת הרא"ש בפ"ד שפליטת ש"ז אינה סותרת ביום השביעי מטעם דהא כבר ספרה לה לנקיים שלה א"כ כש"כ הכא אלא אפילו לדעת הראב"ד דפולטת סותרת אף בשביעי דהתם ה"ט משום שסובר הראב"ד דדין סתירה נאמר בש"ז לסתור ממנינה יום אחד מיהת ולכן כל שפליטה ש"ז באותן הימים סותר יום אחד כשם שהדם סותר כל ד' אף שראתה אותו בסוף יום השביעי [וכ"כ הרמב"ן בחידושו ל"ז א' דקרי דין סתירה נאמר בו לסתור מיהת יום א' עי"ש] אבל הכא שלא ראתה שום טומאה אלא שנעדרה ממנה ספירתה ע"י שנחייאשה מלספור כל שספרה ספירה מספקת לא איכפת לך מה שנחייאשה אח"כ ויש עוד לחקור אם יש לומר מקצת היום ככולו בתחלת היום אף בשאר ימי ספירתה וצ"ע בזה: *

4) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד א

אמר רבא תבעה לינשא ונתפייסה - צריכה שתשב שבעה נקיים רבינא איעסק ליה לבריה בי רב תנינא, איל: סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום? איל: אין. כי מטא לארבעה - נטר עד ארבעה אחרינא, איעכב שבעה יומי בתר ההוא יומא. איל: מאי האי? איל: לא סבר לה מר להא דרבא, דאמר רבא: תבעה לינשא ונתפייסה - צריכה לישב שבעה נקיים איל: אימר דאמר רבא - בגדולה דקחויא דמא, אבל בקטנה דלא חויא דמא - מי אמר? איל: בפירוש אמר רבא ליש גדולה לא שנא קטנה. גדולה טעמא מאי - משום דמחמדא, קטנה נמי מחמדא

5) בעלי הנפש להראב"ד עמ' עב ד"ה ואשה שתבעה

ואשה שתבעה להנכס ונתפייסה אע"פ שבדקה עצמה אח"כ ומצאה טהור⁶² צריכה שתשב שבעה נקיים אחר יום התביעה, וצריכה בדיקה תוך שבעה וטבילה בליל שמיני כשאר נדות הנהגת עכשיו, מאי טעמא משום דמחמדא ליום הנשואין וממא ראתה טפת דם כחרדל ואבד, נמצא יום תביעה חמור מיום הוסת, כי יום הוסת אם לא בדקה ולא ראתה ולבסוף בדקה ומצאה טהור וטהרה, ואילו יום התביעה אע"פ שבדקה אחר התביעה ומצאה טהור טמאה. אך מצאתי בו צד הקל בענין אחר יותר משאר ראיות, דשאר ראיות⁶³ צריכות הפסק טהרה, וחרץ מיום שבדקה ופסקה בו צריכה שבעה נקיים, ובתביעה זו מצאנו אע"פ שלא הפרישה בטהרה בבדיקה סופרת שבעה חוץ מיום התביעה וטובלת, ממעשה דרבינא דאעסק ליה לבריה בי רב הניבא⁶⁴ ואמר להו ליום פלוני נכתוב כתובה, פי' נהיה פנויים לכתוב הכתובה ונכתוב אותה, איעכב יומי בתר ההוא⁶⁵ יומא פי' בתר יום תביעה. כלומר אע"פ שכתב הכתובה נתעכב עד שהשלים השבעה, ואמרינן⁶⁶ ליה מאי טעמא עבד מר הכי שלא כנסה ביום כתיבת הכתובה, ואמרינן ליה לאו סבר מר להא דרבא תבעה להנשא ונתפייסה וכי לא שנא גדולה ולא שנא קטנה משום דמחמדא. קא חוינא הכא דלא היה הפסק טהרה דלא סבירא להו דתבעי שבעה ואפילו הכי עלו לה לספירת שבעה. ואם תאמר אפילו בדיקה נמי לא עבד כלל הויכא אשכחן נקיים בלא בדיקה, הא לא קשיא, דכיון דסבירא לן סופן אע"פ שאין תחלתן כי אתא בסוף שבעה אצרכה בדיקה ואטבלה, אלא הפסק טהרה קשיא⁶⁷, ונראה לי דודאי כן הוא דבתביעת נישואין לא בעינן הפסק טהרה. והטעם מפני שאינה ראית ודאי אלא ספק, אי נמי קים להו לרבנן דרם חימוד דכי מועט הוא וכמי⁶⁸ שהפסיקה בטהרה דמיא, אבל ראית וסת מרובה⁶⁹ היא, ואם לא בדקה להפסק⁷⁰ טהרה חיישינן שמא לא פסק הדם.

6) רא"ש מסכת נדה פרק י סימן ד

ד אמר רבא תבעה להנשא ונתפייסה צריכה לישב שבעה נקיים לא שנא גדולה ולא שנא קטנה. דחיישינן שמא מחמת חימוד ראתה טיפת דם כחרדל ולא הרגישה בו. וצריכה לישב ז' נקיים חוץ מן יום התביעה. ויש מן הגדולים שכתבו שאינה צריכה לא הפסק טהרה ולא בדיקה כלל בימי הספירה לא בתחלתן ולא בסופן. אלא כל שהמתנה ז' נקיים בתר התביעה ורי היא טובלת וטהורה. שודרי זו לא ראתה כלום אלא

חשש ראייה בעלמא. ולא החזקה מעיינה פתוח להצריכה בדיקה. וסעדו את דבריהם מעובדא דרבינא. דאיסק לבריה בי רב תביבא ואמר ליום פלוני נכתוב כתוב. ואיעבד שבעה יומי בתר והוא יומא. ואתא ואמר ליה מאי טעמא עבד מר הכי. ואז אמר לו מאי טעמא עבד מר הכי. ורב תביבא לא צוה לבדוק את בתו כי היה סבור דרבא לא אמר אלא בגדולה אבל בתו שהיתה קטנה לא היתה צריכה לישב ז' נקיים ואעפ"כ כנסת. ואינה ראייה כלל דאיכא אפי' ישיבת ז' אין כאן כלל ומה תועלת יש בהמתנת שבעה ימים. כיון דרב תביבא סבר דבקטנה לא חיישין לחימוד. אלא היג בסיפרי אשכבו אמר ליה לכתוב כתובה אמר ליה ליתטר מר עד ארבע אחרינא. אמר ליה אמאי איל לא סבר לה מר הוא דרבא תבעה לישא וכר הודיעו שאין חילוק בין קטנה לגדולה. ואז הפריש בתו כל שבעה קודם החופה. ויש מן הגדולים שכתבו שאינה צריכה הפסק טהרה אבל בדיקה כל שבעה צריכה. ולדעתם אני מסכים דחיישין בכל יום שמא תראה. דיותר שהיא קרובה לזמן החופה יותר לבה הומה ומשתאה. ותירד חיישין שמא מחמת חימוד תראה. ולכן הזכיר רבא בדבריו ז' נקיים לא מחמת חומרא דרבי ודא אלא אפי' קודם שנהגו חומרא דרבי ודא. דבימי רבא לא פשטה חומרא דרבי ודא בכל מקום. כדקאמר ליה רבא לרב פפא אמנא לך איסורא ואת אמרת לי מנהגא היכא דאחמוד אחמוד והיכא דלא אחמוד לא אחמוד. אלא שבעה נקיים דקא אמר רבא שיהו נקיים בבדיקה. דבכל יום חיישין שמא מחמת חימוד תראה.

הגדרת ימים CD29

1) רמ"א י"ד סי' קצ"ט ע"א

כנה: ויאל אם התפללו הקהל ערביה ועוד היום גדול, אינה יכולה לבדוק או ללבוש לנשים ולהתחיל ולמנוח מיום המחרת, מלאך דהקבל כבר נטו אותו לילה (ת"ה), י"ח דמותר אפילו נטו הקהל שבת (אגור נשם ר"י מולין); ומכאן לכתחלה לחזק, ונדענדי אין לחוש. ומקל"ט נשים טהרות שאם פסקה קודם זרעו וחזרה לנאות כהם או דם תוך ימי ספירתה, אז מפסיקין אפילו לאחר זרעו אם נתקלקלה סמוך לערב, וחושבים דבר זה ליעבד; ואין למנוח ביום, כי כן קבלו מלאכה חכם שאורה לה, והוא מנהג ותיקין.

2) ש"ך יורה דעה סימן קצ"ט ס"ק ד

ד אפילו עשו הקהל שבת - כי הדין תוספת לא שייך לענין נדה וצריך כיד שעות וכן איתא בפרק נעדה (דף מ"ז ע"א) בתוספות ד"ה דמסר לה בשבתות ויום טוב וכן יש ראייה מספירת עומר דלא חשבינן ללילה אפילו בע"ש דתוספת שבת דאורייתא וכן מאכיל מצה ופסח וסוכה עכ"ל האגור בשם מהר"ל משמע מדבריו ומכל הליך ראיית דאע"פ שהתפללה היא ג"כ ועשתה שבת מותר (וכן דעת אחד מהגדולים בתשובה שהביא ה"ה שם דאפילו התפללה היא ערבית מותר ע"ש בת"ה) ולפי זה מה שכ' הרב דאפי' עשו הקהל שבת ה"ק אפילו עשו הקהל גם כן שבת וגם היא והגאון אמרו ז"ל לא כתב כן בתשובה אלא כתב דלהרב אם התפללה היא ערבית אין להקל אפי' ויעבד כדלקמן ס"ס שעיה וע"ש (וכ"כ דעת מהרש"ל בתשובה סימן פ"ב שהבאתי לקמן סי' ק"ט) ש"מ מבורא מהאגור שהבאתי דאף להמקילים הינו עד כ"ד שעות ואיכ' כשהיום גדול כל כך חשבינן יום ולילה שוים וכמש"ל סי' קפ"ד ס"ק ז' אבל בתר הכי לכ"ע אסור:

3) תוספות מסכת פסחים דף צ"ט עמוד ב

עד שתחשך - מקשי' אמאי איצטרך עד שתחשך פשיטא ועוד דבגמרא גבי שבתות וימים טובים לא קתני ליה ואומר דר"י מקודב"ל דגבי מצה דחוקא בעינן עד שתחשך כדתיבא בתוספתא הפסח ומצה ומרור מצותן משתחשך וטעמא משום דכתיב (שמות י"ב) ואכלו את הבשר בלילה הזה ומצה ומרור איתקשו לפסח אבל סעודת שבת וימים טובים מצי אכיל' להו מבעוד יום כדאמר בפרק תפלת השחר (ברכות דף כ"ו:) מתפלל אדם של שבת בערב שבת ואומר קידוש היום מבעוד יום ואומר מזה יחאל דכי פרך בגמרא מאי איריא ערבי פסחים כ"י לא מצי לשנויי דנקט ערבי פסחים משום דבעי למיתני עד שתחשך דכבר אשמעינן באיזהו מקומן (ובמים ד' נ"ו:) דקתני הפסח אינו נאכל אלא בלילה והכא אנג אורחיה תניה בקוצר ורבינו יחזיק תירץ אפילו אי בעינן גבי שבתות וימים טובים עד שתחשך הכא איצטרך למיתני דאתא לאשמעינן דאע"ג דשחיטת פסחים מבעוד יום אינו נאכל מבעוד יום כשאר קדשים וכן יש בירושלמי בריש פירקין תני ערב שבת מן המנוחה ולמעלה לא יטעום כלום עד שתחשך.

4) טהרת הבית ד"ב סי' י"ג ע"ב ר"עו-רפ"א (בענין אשה שהפסיקה בטהרה באמריקה ונסעה לא"י)

אשה שהפסיקה בטהרה באמריקה, תפעה לארץ ישראל, האם צריכה להמתין

מלשכול בליל שמיני לספירתה עד שיהיה ודאי לילה באמריקה?

וראייתו להתפאר צ"ב (בסק"ג דף צ"ט ע"ב) שתמה גם כן על השי"ך הג"ל בזה, אך כתב לפרש דברי האגור, שהאשה צריכה לשבעה נקיים שלה, שבע פעמים כ"ד שעות, שכל יום שלם הוא כ"ד שעות וכו'. ע"ש. והנה לדבריו יוצא שאשה שהפסיקה בטהרה בשעה באמריקה, ובתוך שבעה נקיים לספירתה, או ביום השביעי עצמו, הגיעה לארץ ישראל יחד עם בעלה, שבליל שמיני לפי אופק ארץ ישראל יחסרו שש או שבע שעות מחשבון כ"ד שעות לכל יום, יהיה

אסור לה לטבול ולשמש את ביתה עד מלאת השעות ההם, ולכאורה הסברא הפשוטה היא שאין לה אלא מקומה ושעתה, וכל ששמרה שבעה נקיים של לילה ויומם די לה בכך, ואין צריכה להמתין עוד שש שעות, וכההיא דאמרינן במגילה (ה.) עד תודש ימים, ימים אתה מחשב לחדשים, ואי אתה מחשב שעות לחדשים. ועיין בפירוש רש"י שם. והבא נמי דכתיב וספרה לה שבעת ימים, אמרינן ימים היא סופרת ולא שעות. וכיוצא בזה כתב בשו"ת תבצלת השרון (חלק יורה דעה סימן מו), בדין אותו ואת בנו, שנשאל אודות עגלים שהובאו ממדינה למדינה אחרת, כגון מאמריקה לארץ ישראל, והאם נשחטה באמריקה לפנות בוקר, והעגל שלה הובא לארץ ישראל בתחלת הלילה שבאופק ארץ ישראל, ועדיין הוא יום באמריקה, האם יש לאסור לשחטו בתחלת הלילה משום אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, או שמא יש ללכת אחר מקום שחיטת העגל, ושם כבר הוא לילה, והעלה שמכיון שבמקום שאנו דנים בו כבר נעשה לילה, אין לנו אלא מקומו ושעתו, ומעשים בכל יום שהגולד באמריקה ונעשה בר מצוה בארץ ישראל, אנו חושבים אותו כגדול לכל דבר בתחלת הלילה שנכנס לשנתו הארבע עשרה, אף על פי שבמקום שנולד עדיין הוא יום, ואילו היה שם במקום הולדתו לא היה נחשב כגדול לצרפו לכל דבר שבקדושה ושאר ענינים, שעדיין לא שלמו לו י"ג שנה ויום אחד, וכן הדין לענין המבואר ביורה דעה (סימן טו סעיף ב'), שעגל שנולד צריך שיעברו עליו שבעה ימים ואסור לשחטו עד ליל שמיני, שאנו מתירים לשחטו מיד בתחלת ליל שמיני, ואין אנו שואלים אולי הובא ממקום שעדיין הוא יום שם. וכן הלכה רווחת בענין שבת, שאין הולכים אלא אחר המקום שנמצאים שם, ואם שם הוא ליל שבת, אף על פי שבמקום אחר עדיין יום הוא יש לו דין שבת לכל דבר, וכן להיפך במוצאי שבת וכו', (וכמו שכתב בשו"ת הרדב"ז חלק א' סימן עו). והוא הדין לכל הענינים שיש לנו להורות שאין לנו אלא מקומו ושעתו של הנידון. עכ"ל. וכן מצאתי להגאון בעל אור שמח בספרו משך חכמה (פרשת אמור דף קעה ע"ב) שכתב, אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, נראה לי שאם נשחטה האם סמוך לציר הצפוני, שהיום ארוך שם בכמה שעות מהקו המשוה, וזבקי המשוה נעשה כבר לילה, מותר לשחוט הבן בקו המשוה בלילה, אף על פי שבאופק הסמוך אל ציר הצפוני הוא עדיין יום, כיון שהאם נשחטה ביום שלפניו וכו'. ע"ש. גם הגאון רבי יעקב שור בתשובה שהובאה במכ"ע, אהל מועד" (שנה ב' סימן קד) האריך בענין זה בדין אותו ואת בנו, והעלה גם כן שאין הולכים בזה אלא אחר מקומו ושעתו, וכל שהובא העגל למקום שהוא עתה לילה מותר לשחטו, אף על פי שבמקום שנשחטה האם עדיין הוא יום. והובא בשו"ת כוכבי יצחק חלק ב' (סימן יא אות טו, דף פו ע"ב). ע"ש. ודון מינה לנידון דידן. וכן ראיתי בשו"ת שבט הלוי חלק ב' (סימן צג), וכן בחיבורו שבט הלוי על הלכות גדה (עמוד רפב), שלפעמים ישנה מציאות שלא תצטרך האשה כ"ד שעות לכל יום ויום מהשבעה נקיים, כגון שהתחילה לספור שבעה נקיים באמריקה, ויצאה בליל שביעי לספירתה לארץ ישראל, שנראה בפשיטות שיכולה לטבול ולשמש בליל שמיני שבאופק ארץ ישראל, ונמצא שהרויחה שש שעות, כי אנו ימים בעינינו, ולא שבעה מצת לעת, שימים טהורים גורמים טהרתה, והרי יש שבעה ימים ספורים ובדוקים לפנינו, ואם נבוא לחייבה להמתין עד גמר המצת לעת, אם כן נמצא שחל זמן טהרתה כאמצע הלילה, ולא מצאנו שיחול דין לילה דוקא בחצי הלילה, אלא שבע פעמים יום ולילה גורמים ימי טהרתה. ומובן שהוא הדין להיפך, שאם נוסעת מארץ ישראל לאמריקה הרי היא מפסידה שש שעות, וצריכה להמתין שם עד הלילה. עכ"ל. וכן פסק עוד בקצרה בספרו שו"ת שבט הלוי חלק ו' (חלק יורה דעה סימן קכט אות כו). ע"ש. וגם הלום ראיתי בשו"ת מנחת יצחק חלק ו' (סימן פד) שנשאל בזה, והעלה גם כן שיכולה לטבול בליל שמיני שבאופק ארץ ישראל, והיא מותרת לבעלה מיד בתחלת הלילה, אף על פי שבאמריקה עדיין הוא יום, ומעשים בכל יום בנסיעה מעיר לעיר מקצה המדינה ועד קצה, שיש הבל בשקיעה עשה או יותר, ומעולם לא שמענו שתהיה צריכה להמתין עד צאת הכוכבים שבמקום שהתחילה לספור בו שבעה נקיים וכו'. והוא הדין שיש להקל גם בנסיעה ממדינה למדינה. וכיוצא בזה כתב בשו"ת הרדב"ז חלק א' (סימן עו) בענין השבת, כי יש חילוק גדול בכמה שעות בין השוכנים במזרח לשוכנים במערב, ונמצא שמה שאלו שבת לאלו חול, והשיב, דע כי השבת נמסרה לכל אחד מישראל כפי מקומו אשר דר בו, שאם לא כן הרי גם בארץ ישראל עצמה יש חילוק קצת, שהרי יש שיעור מהלך קרוב לארבעה ימים בארץ ישראל מן המזרח למערב, ואפילו בעירות הסמוכות בארץ ישראל יש חילוק בזה בין טבריה לציפורי, כדאיתא בשבת (ק"ח:) אמר רבי יוסי יהא חלקי עם מכניסי שבת בטבריה ועם מוציאי שבת בצפורי, ועיין בפירוש רש"י שם. ע"ש. והוא הדין לנידון דידן. ושוב ראה שכן כתב ביוצא בזה בשו"ת תבצלת השרון הג"ל, שבכל הענינים אין לנו אלא מקומו ושעתו של הנידון. עכ"ל. וכן העלה בשו"ת בית אבי חלק ג' (סימן קכא) בנידון דידן, שאף על פי שאין כאן שבעה ימים מצת לעת, יכולה לטבול ולהטות לבעלה בצאת הכוכבים שבארץ ישראל, ואין מקום כלל להחמיר להצריכה להמתין שש שעות נוספות כדי שיהיה לילה ודאי באמריקה. ע"ש. וכן בדין, בפרט שכל שמירת שבעה נקיים בהני נשי דידן היא תומרא דרבי זירא, ומשום דשיניהו כספק זבה, ומן התורה גדות הן, שמוחר להן לטבול מיד אחר שבעה ימים לראיתן, וכמבואר בבית יוסף (סימן קפג) לדעת רוב הפוסקים שהולקים על הרמב"ם. וכן מבואר בשו"ת בנין ציון חלק א'

יבן צמח, וישונו במהותו כיוון שישונו יבן צמח, והרי זה כמבואר.

כן אין להוסיף תומרה על תומרה להצריך שבעה ימים מצות לעת. והרי זה כמבואר.

אמנם ראיתי בשו"ת קנין תורה חלק ב' (סימן נב) שהביא מה שכתב בעל מנחת יצחק אמר שפורסם בירחון המאור (כסלו תשל"ב), כאמור לעיל, וכתב על זה, ולדידי לא ברירא ; דמה שכתב להשוות דין זה לדין שבת ויום טוב שהכל לפי המקום שנמצא בו, יש לחלק שאני שבת ויום טוב שהוא דין כללי לכל ישראל, ולכן כל הבא לשם נגור אחר אנשי המקום שוכנים שם, ואפילו אם מקדימים לקבל שבת ויום טוב מבעוד יום היחיד נגור אחריהם, כמו כתב בשלחן ערוך (סימן רסג סעיף יב), וכל שכן כשהוא ודאי לילה וכו', מה שאין כן שבעה ימים של זבחה שאינו ענין כללי רק לגוף אשה זו שאסרו חכמים לטבול קודם ליל שמיני שמא יאה ותסתור, היאך נתייר לה להקדים זמן רב כמו שש שעות לפני תום שבעה נקיים מצות לעת, צריכה רחוקה יותר יכול להגיע עד קרוב לייב שעות וכו', ולכן לפע"ד צריך ההירות יתירה להקל כל כך בהוראה. ע"כ. גם בשו"ת דברי שלום (קריו) תגינא (סימן עט), האריך למעניתו דין זה, וסוף דבר העלה שאף על פי שלענין טבילה יכולה להקל לטבול בליל שמיני שבאופק דין ישראל (שאם תשהה עד תצות הלילה יהיה המקום סגור), אבל לענין תשמיש על הבעל צדע את עצמו שלא ישמש עד כלות שש שעות כדי להשלים מה שחסר מיום השביעי, באופן יהיה לילה באמריקה. וסיים, ושוב לאחר מכן קבלתי תשובה בנידון זה מהגאון מפאפא שליטי"א, הגר"י וייס בעל מנחת יצחק שפסקו להתיר לטבול מיד בלילה, כי הולכים אחר המקום שהם מ. ע"כ. ובאמת שלפי דברי המנחת יצחק מותרת לטבול וגם לשמש בתחלת ליל שמיני שבאופק ערך ישראל, כיון שאין לנו אלא מקומו ושעתו. וכן ראיתי הלום בשו"ת משנה הלכות חלק ד' (סימן קמו) בתשובה להרב דברי שלום הג"ל, שכתב להשיב על דבריו, והעלה שאין להחמיר בזה, ושכבר נהגו העולם שלא להקפיד על כך, ויש להם על מה שיסמוכו, ושכן דעת הגאון בשם המהרי"ל, והגול מרבבה הג"ל. ע"ש. (וכל שכן לפי הנוסחא בשו"ת מהרי"ל החדשות (סימן זזה) שצריך כ"ד שעות, "לכל היחור", שאפשר לדון להקל). ושמעתי מפי מגידי אמת שכן תורה להקל ידידנו הגאון המפורסם רבי יוסף שלום אלישיב שליטי"א. [והנה ידוע מ"ש בזה בשו"ת עונג יום טוב (סימן לו) בדין חמץ, כגון שהיה לו חמץ בי"ד ניסן באמריקה בשעה שעדיין הוא מותר באכילה שם, ובעל החמץ נמצא באותה שעה בארץ ישראל שאז כבר נאסר החמץ, והעלה שיש ללכת אחר מקום החמץ, ורשאי בעל החמץ למכור חמצו, והוא הדין להיפך, שהכל תלוי במקום שהחמץ שם. ע"ש. אולם תחמד לאברהם תאומים (קמא סימן לה) פסק להיפך, שהכל תלוי במקום עמידתו של בעל החמץ, בין להקל בין להחמיר, ואם במקום בעל החמץ לא הגיע עדיין זמן איסור, אינו עובר בבל יראה, יהיה החמץ באיזה מקום שיהיה, שהאיסור אקרקפתא דגברי מנח וכו'. ע"ש. ובירחון וילקט יוסף (שנת תרס"ה סימן קיז) הבאה בזה תשובת הגאון בעל פרי השדה, שתלה דין זה בחקירה אם החמץ הוא איסור גברא או איסור חפצא, והעלה דהיי אסור גברא, וממילא הכל תלוי במקום שהבעלים שם בין להקל בין להחמיר. ע"ש. וכן כתב בשו"ת אבני זכרון חלק ב' (סימן א'). ועיין עוד בשו"ת חלק לוי (חלק אורח חיים סימן קמו), ובשו"ת ארץ צבי פרומר (סימן פג). ע"ש. אבל בשו"ת דודאי השדה בסוף הספר (סימן צט) בתשובה מהגאון רבי קאפל רי"ד אב"ד בודאפט, סבירא ליה להיפך. ע"ש. ועיין עוד בשו"ת כוכבי יצחק חלק ב' (סימן יא אות ט' והלאה). והגאון רבי צבי פסח פראנק בספר מקראי קודש (פסח, סימן נה, עמוד קסא), הביא המחלוקת שבין העונג יום טוב ותחמד לאברהם, וכתב, שהגאון רבי יחיאל מיכל טוקצינסקי בספר היומם העלה שהדבר תלוי במקום החמץ, ושולחנותו ד"ל יש לדון טובא בדבריו, דמסתבר מאד לומר ולאו דבל יראה חל אקרקפתא דגברי וכו'. ע"ש. ועיין עוד להגאון רבי בצלאל זולטי בספרו משנת יעביץ (חלק אורח חיים סימן יג). ע"ש. ועיין בתשובת האדמ"ר מגור בפסקי תשובה (סימן רנב), ובהערה שם. ובשו"ת בית אבי ח"א (תאריח סי' ליד). ואכמ"ל. ועל כל פנים יש לחלק בין הגושא הג"ל לגידון דידן. וק"ל]. והעיקר לפע"ד שמוותר לאשה לטבול ולשמש בליל שמיני לפי האופק שבארץ ישראל, במקום שהיא נמצאת שם עם בעלה, שאין לדון בזה אלא אחר מקומה ושעתה. ושלא כמשמעות התפארת צבי וסיעתו להחמיר ולהמתין בליל שמיני עד שש שעות, להשלים מה שנחסר משיצור שבעה ימים מצות לעת. וע"ע בשו"ת בצל החכמה ח"ה (סימן צט). וד"ק.

כתמים בו' נקיים CD30

1) רמ"א י"ד סימן קצו סעיף י

הגיה: יש אומרים דנשטת ימים ראשונים של ימי הספירה הם מלאה כחם אין תולין אותה להקל כמו שתולין שאר כתמים, דג' ימים ראשונים לריכוס לאות נקיים לגמרי (ומדכי הלכות מדה ובהכרח מיימני פ"ט דל"צ ות"ה סימן רנ"ט ואגור פ' חיועקת ולי"ח ור"ף); אבל אח"כ דינו כשאר כחם, וכן טהגן. ודוקא כחם שהוא יותר מכגרים ועוד, אבל פחות מכגרים ועוד תולה בכינה אפילו בג' ימים ראשונים (ת"ה סימן

אחיו מבואר שדעתו אינו כן [ועיין בזה בס"ט לעיל סי' קצ"ט סוף ערך ובתשובת חמדת שלמה סי' כ' מ"ש בזה באריכות]:

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצ"ט סי' יב

(יב) אין תולין אותו להקל - [ע"י בתשובת חמדת שלמה סי' כ' שהעלה דאם נמצא הכתם ע"ד שאינו מקבל טומאה אף תוך ג' לא חיישינן לה כיון דדבר שאינו מקבל טומאה לא הוי בכלל גזירת כתמים וכי"מ מדברי הגה"מ ובסה"ת שלא כתבו רק דתוך ג' ימים לא תלינן והיינו במידי דבעי לתלות שפיר אמרינן דיותר מסתבר לתלות בגופה אבל בדבר שאינו מקבל טומאה דלאו מטעם תליה אתינן עלה דאפילו בדקה קרקע עולם וישבה עליו טהורה והיינו כיון דבלא הרגשה חזיא לא גזרו חכמים ע"ז איכ"מ מה מהני הא דתוך ג' ימים מעיינה פתוח סוף סוף חזיא בלא הרגשה ושוב ראיתי בתשובת מעיל צדקה סי' ס"ב דמדבריו נראה פשוט להתיר בכתמים הנמצאים בבגד צבוע תוך ג' ע"ש]:

(4) דגול מרבבה ירד סי' קצ"ט סעי' י

[מ"ט] שלשה ימים	[1] י"א דבני ימים
ש"י ימי הספירה. ולפי	ראשונים וכו'. ולפי
סופרת ז' נקיים משום	סופרת נקיים על כסם
כסם ולא חספה דס כלל	שמלאה אס מלאה אס"י
ועכשיו ג' ימים	כסם ג' ימים רשומים
הרשומים של נקיים	ע"ן טאק ספור גמיל
מלאה (שום) [שוק] כסם	שמואל סימן ס"ג סק"ג
ע"ן טאק ספור סימן ס"ג	ועי"ש. ולי נראה לשי"ש
בנים שמואל סק"ג וכן	השי"ן לעיל בסוף סק"ו
נקיים של דס אס מלאה	יש לסקל סכ. וקל וחומר
כסם ג' ימים רשומים	שיה לנקל צמחיה להכשיל
עיי"ש בנים שמואל ע"כ:	ונפסיקא ותנאה כסם ג'
	ימים רשומים שהרי זו
	קילג יזמר מנעלת כסם
	שמנעל כסם נריכה הפסק
	סכנה חו אינה נריכה
	הפסק מטריכ:

(5) תלמוד בבלי מסכת שבת דף יג עמוד א

תני דבי אליהו: מעשה בתלמיד אחד ששנה הרבה וקרא הרבה, ושימש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והיתה אשתו נוטלת תפילין ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואמרה להם: כתיב בתורה +דברים ל+ כי הוא חייד ואורך ימך, בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה,

דף יג עמוד ב

ושימש תלמידי חכמים הרבה - מפני מה מת בחצי ימיו? ולא היה אדם מחזירה דבר. פעם אחת נתארחתי אצלה והיתה מסיחה כל אותו מאורע. ואמרתי לה: בתי, בימי נדוהך מה הוא אצלך? אמרה לי: חס ושלום, אפילו באצבע קטנה לא נגע בי. - בימי לבוהך מה אצלך? - אכל עמי, ושחה עמי, וישן עמי בקירוב בשר, ולא עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרתי לה: ברוך המקום שדורגו, שלא נשא פנים לתורה, שהרי אמרה תורה +ויקרא יא /ח/ + ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב.

רש"י דף יג עמוד ב

ליבוהך - כגון זבה שסופרת שבעה נקיים משפסקה, וצריכה להיות לובשת לבנים לבדיקה, שמא תראה ותסתור ספירתה.

(6) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ט סעי' ג

ביום שפסקה מלראות ובודקת עצמה כאמור, תלבש חלוק הברוק לה שאין בו כתם, ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים, ומיום המזרח תתחיל לספור שבעה נקיים. הגה: ומנהג כשר הוא כשהאשה פוסקת בטוהרה שתרחץ ולובשת לבנים; אמנם אם לא רחצה רק פניה של מטה, די בכך (מדרכי בשם רוקח), וכן נוהגין ואין לשנות; אבל בשעת הדיקוק, כגון אשה שהולכת בדרך ואין לה בגדים, תוכל לספור ז' נקיים רק שהחלוק יהיה נקי ובודק מזה (אגוד התנועות שיד ס"ס י"ט).

(7) ברי השולחן ירד סי' קצ"ט סעי' ג ביאורים ד"ה ובלילה

ובלילה תשים סדינים הברוקים מכתמים. ובפנים הבאנו מש"כ החכ"א הקיצור שר"ע שגם הכרים והכסתות יהיו נקיים מכתמים אמנם הושים לא נהגו כן בכסת [פ"י המזרח] ונראה שמכיון שהן לובשות אף בלילה כעין מכנסים קצרים מהדקות לבשרן ואותן המכנסים הנם נקיים ובודקים סגי בהכי דאם איתא דראתה דם מסתמא היתה מוצאת גם עליהם ועיקר חקנת לבישת לבנים חייל עליהם וזה שהצריכו הפוסקים הנ"ל בדיקה גם בכסת מידי כשאינן לובשות אותן המכנסים ובאמת שלפ"י גם הסדינים א"צ שיהיו בודקים וגם לא לבנים אבל מנהג הנשים הוא לדקוק על הסדינים שיהיו בודקים ולבנים ומכ"מ נראה שבשעת הדיקוק יכולה להקל גם בסדין כל שלובשה מכנסים מהדקים לבשרה בלילה. כנלע"ד:

נגיעה והושטה CD31

1) תלמוד בבלי מסכת שבת דף יג עמוד א

תני רבי אליהו: מעשה בתלמיד אחד ששנה הרבה וקרא הרבה, ושימש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והיתה אשתו נוטלת תפילין ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ואמרה להם: כתיב בתורה + דברים + כי הוא חייך ואורך ימך, בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה,

דף יג עמוד ב

ושימש תלמידי חכמים הרבה - מפני מה מת בחצי ימיו? ולא היה אדם מחזירה דבר. פעם אתה נתארחת אצלה והיתה מסתה כל אותו מאורע. ואמרת לה: בתי, בימי נדחתך מה הוא אצלך? אמרה לי: חס ושלוש, אפילו באצבע קטנה לא נגע בי. - בימי לבנתך מה אצלך? - אכל עמי, ושתי עמי, וישן עמי בקרוב בשן, ולא עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרת לה: ברוך המקום שהרגו, שלא נשא פנים לתורה, שהרי אמרה תורה + ויקרא יא / ח' + ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. כי אתא רב דימי אמר: מטה חזא הואי. במערבא אמרי, אמר רב יצחק בר יוסף: סינר מפסיק בינו לביתה.

2) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כא הלכה א

כל הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או שתבק ונשק דרך תאוה ונהנה בקרוב בשן הרי זה לוקה מן התורה, שנאמר לבלתי עשות מחקות התועבות וגו' ונאמר לא תקרבו לגלות ערוה, כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה.

מגיד משנה

אבל הרמב"ן נחלק עליו בהשגות שכתב על ספר המצוות ואמר שהודשא הזאת שבספרא אינה אלא אסמכתא ואין בכאן מלקות מן התורה אלא בביאה גמורה או בהעראה והארץ בזה להוכיח דעתו ול

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף יז

אם בעלה רופא, אסור למשש לה הדפק. הגה: ולפי מה שכתבתי דנהגין היתר אם צריכה אליו דמשמש לה, כיש דמותר למשש לה הדפק אם אין רופא אחר וצריכה אליו ויש סכנה בחליה, (כך דקדק ה"י מלשון הרמב"ן סימן קכ"ז), ועיין בא"ח סימן פ"ח אם מותר לגדה ליכנס לבית הכנסת ולהתפלל.

ש"ך יורה דעה סימן קצח ס"ק ב

כ אסור למשש כו' - ומיהו אם החולה מסוכן ואין שם רופאים משמע קצת מדברי תשובת הרמב"ן סימן קכ"ז דשרי מפני פיקוח נפש אלא דיל דלטעמיה אדיל דסבידא ליה דנגיעת נדה אינו אלא מדרבנן אבל להרמב"ם דנגיעת ערוה אסורה מן התורה הכא אע"פ שיש פיקוח נפש אפשר דאסור משום אביזרא דג"ע וצ"ע עכ"ל ב"י, וכ"כ הע"ט ואין נראה חזאי אף להרמב"ם ליכא איסור דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיבת ביאה כמש"ל סי' קנ"ז ס"ק י' מה שאין כן הכא וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדפק של אשה אפילו אשת איש או עובדת כוכבים אע"פ שיש רופאים אחרים עובדי כוכבים וכן עושים שאר מיני משמושים ע"פ דרכי הרפואה אלא הדבר פשוט כמיש וזה נראה דעת הרב דלעיל בסי' קנ"ז משמע מדבריו כהרמב"ם וכמו שכתבתי שם בסי' י' וכאן התיר מישוש הדפק מימ באין סכנה אסור לבעלה למשש הדפק כשהיא נדה וכדאיתא בתשובת הרמב"ן ובדברי הרב:

4) פתחי תשובה יורה דעה סימן קצח ס"ק ב

(ב) לא יגע בה - בתוך ג"כ תנינא ח"ד סי' קכ"ב נשאל באיש ואשה הדרים בכפר ואין שם יהודי או יהודית זולת הזוג לבדם אם מותר לבעלה לעמוד עליה כשהיא טובלת לראות שתהא כולה תחת המים ואם יוכל לתמכה בידיו לדחפה תחת המים וכתב שמצד הסברא נראה כיון דאיסור נגיעה (כדעת הש"ך סק"כ) וכן איסור הסתכלות במקומות המכוסים הוא שמא יבא לידי הרגל דבר ברגע זה לא חיישינן דלא שביק היתרא שתיקיף ברגע זה מותרת בעליותה מן המים ולכן אם אי אפשר בענין אחר יש להתיר ע"ש. ועי' בתשובת שמש צדקה ח"ד סי' ס"ז שכתב מי שמתה אשתו ר"ל והיא נדה רשאי ליגע בה ע"ש:

5) תלמוד בבלי מסכת כתובות דף סא עמוד א

אמר רב הונא כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה - נדה עושה לבעלה, חוץ ממדיגת הכוס, והצעת המטה, והרחצת פניו ידיו ורגליו. והצעת המטה, אמר רבא: לא אמרן אלא בפניו, אבל שלא בפניו לית לן בה. ומדיגת הכוס. שמאל, מחלפא ליה דביתוהו בידא דשמאלא. אב"י, מנחא ליה אפומא דכובא. רבא, אבי סדיא. רב פפא אשרשיפא.

6) תוספות מסכת כתובות דף סא עמוד א

מחלפא דביתוהו בידא דשמאלא - במחזור ויטרי פי' הרב ר' שמעיה שהיה נזהר רש"י אפי' שלא ליתן מפתח מידו לידה ומכאן אין ראייה דשאני מדיגת כוס שהוא דבר של חיבה ואסורה אפילו להביא לפניו על השולחן אלא למר מנחא ליה אבי סדיא ולמר אפומא דכובא ומסוד אליהו דקתני גבי הווא עובדא דמייתי בפ"ק דשבת (דף יג: ושם) באדם אחד שקרא הרבה ושנה הרבה כו' ששאל אליהו לאשתו שמא הבאת לו את הפך שמא הבאת לו את השמן ואמרה לו חס ושלוש אפי' באצבע קטנה לא נגע בי נמי אין ראייה דמצינן לפרש דשלא על הבאת הפך

היה מקפיד אלא הכי קאמר שמא בשעת הבאת הפך לא נזהרת ונגע בך וכן משמע שהשיבתו אפילו באצבע קטנה לא נגע בי אבל שלא הביאה לו לא קאמר.

7) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה סעיף ב

לא יגע בה אפילו באצבע קטנה, ולא ישיט מידו לידה שום דבר ולא יקבלנו מידה, שמא יגע בבשרה. (וכן על ידי זריקה מידו לידה או להיפך, אסור). (כ"י ס"ס קנ"ד והגהות ש"ד בשם המהר"ם).

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצה ס"ק ג

(ג) ולא יקבלנו מידה - ע"י בתשובת ידי אליהו סוף סי' ס"ה שכתב דאין אשה נדה רשאה להחזיק נר בידה כדי שישתה בעלה טאביק או לחמם (צמ) ובר הוזהר או להדליק ממנו נר אחד וראיה ממשנה י"ח פ"ה דמכשירין אשה שהיו ידיו כ"י ופ"י הרע"ב לפי שההבל מחבר כ"י ע"ש וע"י בתש"כ"י ח"ג סי' נ"ח ובסי' ר"ל שכתב דמוותר ליטול מידה התניוק משום דחי נושא את עצמו והיא אינה עושה כלום אלא התניוק עצמו הוא יוצא מדיק אמו ובא אל אביו ע"ש. ונראה דאם התניוק קטן או חולה או כפות אסור דאז לא שייך לומר חי נושא את עצמו כמיש המג"א בסי' ש"ח ס"ק ע' וע"א ע"ש. וכתב עוד שם בסי' נ"ח דליגע בבגדיה בעודה לבושה יש להתרחק אבל כשאין עליה מותר שלא נאסר משכב ומושב שלה אלא לטוהרות ע"ש:

הרחקות באכילה CD32

1) תלמוד בבלי מסכת שבת דף יג עמוד א

כיצא בו לא יאכל חוב תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: ברא וראה עד היכן פרצה טהרה בישראל, שלא שנינו: לא יאכל הסהוד עם הסמאה אלא: לא יאכל חוב עם הזבה מפני הרגל עבירת. כיצא בו, לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא ירגילנו אצלו. וכי מרגילו אצלו מאי הוי? - אלא אימא: שמא יאכלנו דברים טמאין. אטו זב פרוש לאו דברים טמאין אכיל? - אמר אביי: גזירה שמא יאכלנו דברים שאינן מתוקנין. ורבא אמר: רוב עמי הארץ מעשרין הן, אלא: שמא יהא רגיל אצלו, ויאכלנו דברים טמאין בימי טהרתו. איבעיא להו: נדה, מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו? - אמר רב יוסף, תא שמע: העוף עולה עם הגבנה על השלחן ואינו נאכל, דברי בית שמאי. בית הלל אומר: לא עולה ולא נאכל. - שאני התם דליכא דיעות. הכי נמי מסתברא, דהיכא דאיכא דיעות שאני, דקתני סיפא, רבן שמעון בן גמליאל אומר: שני אכסניים אוכלין על שלחן אחד, זה אוכל בשר וזה אוכל גבינה - ואין חוששין. - ולא איתמר עלה, אמר רב תנן בר אמי אמר שמואל: לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה, אבל מכירין זה את זה - אסורים והני נמי - מכירין זה את זה גבינה - הכי השתא! התם - דיעות איכא, שינוי ליכא. הכא - איכא דיעות, ואיכא שינוי. איכא דאמר: תא שמע, רבן שמעון בן גמליאל אומר: שני אכסניים אוכלין על שלחן אחד, זה בשר וזה גבינה. ואתמר עלה, אמר רב תנן בר אמי אמר שמואל: לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה, אבל מכירין זה את זה - אסור. והני נמי - מכירין זה את זה גבינה. - התם - דיעות איכא, שינוי ליכא. הכא - איכא דיעות ואיכא שינוי. תא שמע: לא יאכל חוב עם הזבה משום הרגל עבירה. - הכי נמי: דיעות - איכא, שינוי ליכא. - תא שמע: +יחזקאל יח+ ואל החרים לא אכל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב, מקיש אשה נדה לאשת רעהו. מה אשת רעהו - הוא בבגדו והיא בבגדה אסור, אף אשתו נדה - הוא בבגדו והיא בבגדה אסור. שמע מינה. ופליגא דרבי פדת, דאמר רבי פדת: לא אסרה תורה אלא קדוה של גלוי עריות בלבד, שנאמר +יקרא יח+ איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערות. עולה כי הוי אתי מבי רב הוה מבשק לזו לאחוזתיה אבי חדייהו, ואמרי לה אבי ידיהו. ופליגא דידיה אדידיה, דאמר עולא: אפילו שום קדוה אסור, משום לך לך אמרי גזרא סוחר סוחר, לכרמא לא תקרב.

2) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יא הלכה יח

ואסור לאדם שידבק באשתו בשבעת ימים נקיים אלו ואע"פ שהיא בכסותה והוא בכסותו ולא יקרב לה ולא יגע בה אפילו באצבע קטנה, ולא יאכל עמה בקערה אחת, כללו של דבר נזהוג עמה בימי ספירה כמו שינהוג בימי נדה שעדיין היא בכרת עד שתטבול כמו שביארנו.+ /השגת הראב"ד/ ואסור לאדם שידבק וכו'. כתב הראב"ד דל' /א"א/ אנו נזהגים אפילו על שלחן אחד וכן כתב רב אזא דל'+.

3) רא"ש מסכת שבת פרק א סימן לב

ומה שרגילין עכשיו לאכול עם אשתו נדה בשלחן אחד לפי שבימיתם היו רגילים לאכול כל אחד לבדו על שלחן קטן וכשאשתו עמו על אותו קטן נראה דרך חבה ודמי להצעת מטה ומדיגת כוס והרחצת פניו ידיו ורגליו אבל האידנא שכל בני הבית אוכלין על שלחן אחד אינו דרך חבה ויש שעושיין היכריי' ביניהם והוי כמו שנים שאוכלין יחד זה בשר וזה גבינה:

4) הגהות מיימוניות הל' איסורי פ' יא אות ל

דעא דבי אליהו אכל עמי ושתה עמי וכו' תל כל דבריה השריב לה ברוך המקום שנתנו מסכת שבת כלל נכנס דע"כ מה לו לחלוד לחכדי. ולא ללמדנו שכל כל אלה נכנס אכל אם וירק המשקה בכלי אל כלי עור אפילו עם היחוד לכלי הרצוף. מהו לו לשתות מסנה חמרי ששנתה בדיקה ככלי אל כלי יבן אם שיהא הוא החלה והיא פותחה לשתות חמרי דתנן לא יאכל חוב עם הזבה והיא דלא יב תהילת קסבי לא תגבל והבת עם חוב ע"כ מספר יידיש. וכן נראה מראשונים נבי שברא אכל ושתה עמי ולא אפרה אכלתי ושחרי עמי או אכלנו ומחתי יחד והם שנתה והיא עמי יחד ששתי עמינה שריבה להניד לו אלא פתחתו לשתות שאין כן דרבה כלל :

[3] בספר הירושלמי תפוחים :
לכאן עמה על שלחן אחד אפ"כ יש שום שינוי לזכר קטן בין הקטנות מותרות
ל' ולשנה לשנה בני אדם מסכדין זה את זה שאסורים לאכול על שלחן אחד זה
זה אלא א"כ יב כתיבם שינוי תפוח ויכירא או יחום מפה אחת לעצמו וכן
] מפיל לשתות בבלי שישתה בו כתב רש"י שאמר כדשנסתה התם נבי שברא

5) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה סעיף ג

לא יאכל עמה על השולחן אא"כ יש שום שינוי שיזיה שום דבר מפסיק בין קערה שלו לקערה שלה, לחם או קנקן, או שיאכל כל אחד במפה שלו. הגה: וי"א הא דצ"כ הפסק בין קערה שלו לקערה שלה היינו דוקא כשאין אוכלין בקערה אחת כשהיא טהורה, אבל אם אוכלין בקערה אחת כשהיא טהורה סגי אם אוכלת בקערה בפני עצמה, וא"צ היכר אחר, (הגהות אשרי בשם רי"ה הגהות אלפסי), וכן נהגין. י"א שאסור לו לאכול משיורי מאכל שלה, (מצא בקונטרס דהלכות נדה), כמו שאסור לשתות משיורי כוס שלה, וכמו שיתבאר

סעיף ד

לא ישתה משיורי כוס ששתתה היא. הגה: אם לא שמפסיק אדם אחר ביניהם (טור בשם סמ"ג), או שהורק מכוס זה אל כוס אחר אפילו הוחזר לכוס ראשון (הגהמ"י בשם ר"ם ודוקא סימן שי"ח ומרדכי ואגודה פ"ק דשבת); ואם שתתה והוא אינו יודע ודוצה לשתות מכוס שלה, אינה צריכה להגיד לו שלא ישתה (שם); והיא מותרת לשתות מכוס ששתה הוא (ג"ז שם). ואם שתתה מכוס והלכה לה, י"א שמותר לו לשתות המותר, דמאוד שכבר הלכה אין כאן תבה. (בקונטרס הנ"ל).

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצה ס"ק ה

(ה) בקערה בפ"ע - ענה"ט וע"י בתשובת משאת בנימין סי' קי"ב באמצע התשובה שכתב דאפילו מקערה אחת שרי לאכול אם גם בני הבית אוכלים עמהם מקערה זו דאין לך הפסק גדול מזה ומ"מ רבים הם המתמידים שלא לאכול מקערה א' אפילו עם בני הבית ומדינא אין לאסור ולא נמצא איסור זה ברור בשום דוכתא אך המתמידים יפה עושים באיסור חמור כו' ע"ש. ולענין דדוקא על שולחן אחד יש מקום להתיר בזה אף אם גם כשהיא טהורה הם אוכלים בקערה בפ"ע מ"מ כשגם בני הבית אוכלים עמהם עדיף מהיכר אבל מקערה אחת מדינא יש לאסור לפמ"ש הרמ"א שאסור לו לאכול משיורי מאכל שלה א"כ כשאוכלים בקערה אחת בודאי אוכל משיורי מאכל שלה ואי אפשר ליהוד ולדקדק בזה שיפסק אדם אחר בינתיים ועמיש לעיל סי' פ"ח ס"ק ד'.

שאר הרחקות CD33

1) מגיד משנה הל' איסור פ' יא הל' יט

וכתב הרשב"א דל מדברי רבינו האי גאון דל שאסור לישן על מטתה אפילו אינה עמו במיטתו ונראים הדברים שאפילו הצעת המטה בפנין אסור מפני הרגל עבירה לשכב על מטתה ממש שיש יותר הרגל לא כ"ש ע"כ. וכ"ד הרמב"ם והרשב"א דל.

2) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה סעיף ה

לא ישב במטה המיוחדת לה, אפילו שלא בפניה. הגה: ואסור לישב על ספסל ארוך שמתגודדת ואינה מחוברת לכותל, כששתה נדה יושבת עליו, (מרדכי פ"ק דשבת בשם צפת פ"ע בשם רש"י). יש מתירים כשאדם אחר מפסיק ויושב ביניהן (אגודה פרק התינוקת ות"ח סימן רנ"א). וכן לא ילך עם אשתו בעגלה אחת או בספינה אחת, אם הולך רק דרך טיול כגון לבנות ופרדסים וכיוצא בזה; אבל אם הולך מעיר לעיר לצרכיו, מותר-אף על פי שהוא ואשתו הם לבדן, ובלבד שישבו בדרך שלא יגעו זה בזה (כל זה בת"ח סימן רנ"א).

ט"ז ס"ק ו ונקודות הכסף שם

(ו) לא ישב במטה כו'. (ה) משמע אפילו ישיבה בעלמא בלא שכיבה דבישיבה נמי איכא הרהור ופגל הרהור יסוף ליה הרגל עבירה ק' כסנ כ"י (מו: ד"ה ולא ק"ט) ויש ספרים איכא טעור כאן לא יסב וטורי חמי ז"ל (ס"ה) כסנ וטעום סופר צניקסא של לא יסב בין שלפיל סוף סימן ק"ג כטור טעור ושלטן פרוך לא י' יישן אן ולא נראה דהסם קמשמע לן דכחל אפילו שיה שם מותר אבל זה ודאי דגם ישיבה שייך זה הרהור דהס' כסנ המרדכי (שם ס' ר"ה) ורמ"א מביאו בסמוך דאסור לישב על ספסל ארוך כו' וכל שכן ישיבה במטה שלה דאיכא הרהור טפי. ונראה דכל שכן הוא שהיא לא יישן במטה שלו דיש טפי הרהור בסוכה ובקומה אבל ישיבה בעלמא מותר לה על מטה שלו דהיא לא מרגלל ליה כן נראה ל'. ונביעה שטנע סמדין שהוא מלוכלך כדס' אין איסור אף על פי שקלם מחרין מזה וטעם הוא:

נקודות הכסף

מן השיג על הכיס שלם כדם דעיקר ראייתו מלשון הרמב"ם שהיה הרמ"ם ז"ל בסוף סימן קנ"ג פ"י"ט (וגם בלשון סעוד והמסגרת-סוף סימן קנ"ג משמע בן גרש"ה פ"י"ט) משמע דוקא לשון אסור ואם כן מנא ליה לאסור ליטב זמן מה שאמר דהא אסור ליטב על ספסל ארוך כו' לא דק דהסם לכו משום הכבוד הוא אלא כיון דממטרדם הוא כנגיעה אי נמי כיון דשניהם יושבים עליה נימד הוא ליה כיון עמה נמטה דאסור אף על פי שאין נוגעין זה בזה מה שאין כן הכל:

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה סעיף ו

לא יישן עמה במטה, אפילו כל אחד בבגדו ואין נוגעין זה בזה. הגה: ואפילו יש לכל אחד מצע בפני עצמו, ואפילו אם שוכבים בשתי מטות והמטות נוגעות זו בזו, אסור (מדרכי פ"ק דשבת בשם הר"מ).

4) בדי השולחן סי' קצ"ה ס"ק ק"ז וביאורים ד"ה ואפילו

(ק"ז) אבל מותר להסתכל בה במקומות הגלויים וכו'. (רי"ד) דכיון שהיא מתרת לו לאחר זמן אינו בא בכך לידי מכשול אמנם אם הוא יודע שיבא מזה לידי ההודו (ועו) אסור לו להסתכל בה:

*ואפילו אם שוכבים בבי מטות והמטות נוגעות זו בזו אסור. ובאותן המטות הכפולות דהיינו שמשמין מטה מעל למטה אחרת ואחד ישן בתחתונה ואחד בעליונה יש לחקור אם רשאים לישן כן בעת נדונה ולכאורה יש לאסורו מדין כי מטות הנוגעות זו בזו שפכואר-באן לאיסור אמנם לפימשי"כ בס"ק ק"ה בשם הפ"ת בטעם האיסור דמגעות זב"ז מפני שנראים כמטה אחת יש לומר ולא שייך כן במטה כפולה שלעולם נראה כבי מטות אמנם עדין יש לדון בזה מדין ספסל המתנדנד שכתב הרמ"א בסעיף ה' כיון שעפ"י רוב מטות אלו מתנדנדת ונרגש להאחד שכיבת השני ואולי תליא בפלוגתא דהט"ו והגה"כ שהבאנו בס"ק פ"ג שלדעת הגה"כ שע"י הנדנדת הו-כנוגעים זב"ז ה"נ הו"ל כנגיעה ומיחסה אבל להט"ו שע"י הנדנדת חיישינן שיבא-להבה בה שמא לא חיישינן כן אלא כשיושבים במושב אחד משא"כ בזה שהוא כבי מושבות ובתרה"ד בס"ק רנ"א כתב דכיון שאיסור הספסל הוא רק תומרא בעלמא איך אוסרים אלא הדומה לו דמין גמור ולמעשה צ"ע: *

5) תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כ עמוד א

דבי אחא ברבי יאשיה אומר: כל הצופה בנשים - סופו בא לידי עבירה, וכל המסתכל בעקבה של אשה - הויין לו בנין שאינן מהוגנין. אמר רב יוסף: ובאשתו נדה. אמר רבי שמעון בן לקיש: עקבה דקתני - במקום הסנופת, שהוא מכוח כנגד העקב,

6) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק כא הלכה ד

ומותר לאדם להביט באשתו כשהיא נדה ואע"פ שהיא ערוה, ואע"פ שיש לו הנאת לב ממנה בראייה הואיל והיא מתרת לו לאחר זמן אינו בא בזה לדבר מכשול, אבל לא ישחק ולא יקל ראש עמה שמא ידגיל לעבדה. +/השגת הראב"ד/ לדבר מכשול וכו'. כתב הראב"ד ול /א"א/ אבל לא במקום הסתר שלה והכי איתא בנדרים עכ"ל. **מגיד משנה שם**

ומותר לאדם לאדם להביט וכו'. זה מתבאר פרק ואלו מותרין (נדרים דף כ') שאמר שם המסתכל בעקבה של אשה הויין לו בנין שאינן מהוגנין אמר רב יוסף ובאשתו נדה א"ז שמעון בן לקיש עקבה דקתני במקום הסנופת שהוא שמכוון כנגד העקב משמע הא בשאר מקומות מותר וכן אמרו שמונת לאשה להתקטט בימי נדתה כדי שלא תתגבה על בעה כנוכר בפרק י"א אלמא שמונת להסתכל בה ובהשגות א"א אבל לא במקום הסתר שלה והכי איתא בנדרים ע"כ ובנדרים לא הזכירו אלא במקום הסנופת אבל לא הוצרך רבינו לבאר איסורו שכבר כתב ולא ישחק ולא יקל עמה וכ"ש ההסתכלות באותו מקום: אבל לא ישחק וכו' ברייתא באבות דרבי נתן:

7) בדי השולחן סי' קצ"ה ס"ק ק"ד קטו

קידר) במקומות המכוסים שבה. יש
 (ריג) שכתב במקומות המכוסים היינו דוקא אותם המקומות
 בגופה שדרכה לכסותם אף כשהיא לבה עם בעלה בבית אבל
 המקומות בגופה שאין דרכה לכסותם כשהיא לבה עם בעלה
 אצ"פ שהם מכוסים כשהולכת בשוק מותר הבעל להסתכל בהם
 בעת מרחק כיון שהוא רגיל בראייתן ואינם מביאים אותו לידי
 הרהור ולפי זה אם האשה אינה מכסה שצרה בהיותה בביתה עם
 בעלה אצ"פ שהוא מכוסה כשהולכת בשוק (ריג) מותר לבעלה
 להסתכל בשצרה בעת מרחק כיון שהוא רגיל בראייתו [אמנם
 ראוי לכל אשה לנהוג לכסות שצרה אף בביתה אפילו בימי
 טהרתה וכמו שכתב במשנה ברורה סימן ע"ה ס"ק י"ד בשם
 המנן אברהם] ועיי' מה שכתבנו להעיר כזה בביאורים ב"ה
 ולא וכו'. הרע דכל זה מידי לענין איסור הסתכלות בשעת
 מרחק אבל לענין אמירת קריאת שמע ושאר דברים שבקדושה
 אסור לקרות כגדה כשהיא מגולה ראש אף בימי טהרתה
 וכדאיתא באורח חיים סימן ע"ה:

(קמז) המכוסים שבה.
 ולכן כשהאשה כודעת לילד אסור לבעלה להסתכל ביציאת
 הולד דנמצא מסתכל במקומות המכוסים שבה האשה בשעת
 לידה היא בדין טומאת נדה: וכו'.

8 פתחי תשובה יורה דעה סימן קצ"ה ס"ק י

(י) אפילו כל אחד בבגדו - צ"ע אי מותר לשמוע קול זמר שלה מאחור דבגמרא דשבת דף י"ג אמר מקיש אשה נדה לאשת רעהו רק דיתוד
 שרי משום דהתורה העידה טוגה בשושנים כדאיתא בסנהדרין דף ל"ז ועי' בתוספות שם ד"ה התורה העידה איך נראה דאסור דהא באשת
 רעהו אסור כמיש בברכות דף כ"ד קול באשה ערה וכתב הרא"ש שם פירוש לשמוע וכיכ כל הפוסקים וצ"ע:

9 שורת נודע ביהודה מהדורה תניא-י"ד סימן קכ"ב

תשובה שלום לכבוד אהובי האלוף התורני הרבני המופלא מוה יחזל גר"ז מרצ דק"ק שיה י"ץ:
 מכתבו קבלתי. ועד אשר נשאל באיש ואשה הדרים בכפר בין הנכרים ואין שם יהודי או יהודית זולת הווג הנל לבדם ואפילו משרתת אין
 להם. ונשאל מעלתו מהם כשהאשה טובלת אם בעלה יכול לעמוד עליה ולראות שתטבול כדי שתהיה כולה תחת המים וגם אם יוכל בעלה
 לעמוד לה לתמוך בידיה לדחפה תחת המים ע"י שידיה ידיו תחלה במי מקוה משום חציצה רק שהספק הוא משום הסתכלות באשתו נדה
 ערומה ומשום נגיעתו בה. ומעלתו הורה להיתר מטעם כיון שהוא עוסק בעסקי הטבילה איך הוא עצמו מחזר לטהרה מנדרתה ולא יכשל בה.
 והנה בדבר ההסתכלות במקומות המכוסים שבה לית דין צדך בשש שיפה הורה שמותר לצורך טבילה שהרי שני גדולי הדור מהרי"ק והשר
 מקצ"ה הצריכו נשותיהם לעמוד לפניהם ערומות לראות אם אין בהם גרב וכמ"ש הט"ז בסימן קצ"ח ס"ק י"ד וכמו שהביא מעלתו בעצמו דברי
 הט"ז וא"כ מי יפקפק ע"ז ומעשה רב:

ואמנם הנגיעה באשתו בעת הטבילה צריכה עיונא. והנה לדעת הבי" בסימן קצ"ה שאם בעלה רופא ואין רופא זולתו יש כאן סכנה אפ"ה
 לדעת הרמב"ם דנגיעה היא דאורייתא יש כאן אביזרא דג"ע ואסור אפילו במקום סכנה. איך סובר הבי" דלדעת הרמב"ם הנגיעה מצד עצמה
 היא איסור דאורייתא איך אין חילוק בין הוא צורך טבילה או לא שהרי אין טעם הנגיעה משום שמא יבוא עליה אלא הנגיעה מצד עצמה
 קריבה מקרי והיא בכלל לא תקרבו וא"כ כל זמן שלא עלתה מהמים איסור זה חל מן התורה. ואמנם הש"ך בסימן קצ"ה ס"ק כ"י שדי נרגא
 בדברי הבי" דגם להרמב"ם ליכא איסור תורה אלא כשעושה דרך חבת ביאה ותאוה ע"ש. וכבר פשט המנהג כדבריו וא"כ נגיעת אשתו נדה
 כשאינו דרך חבה אינו אלא מדרבנן וא"כ הטעם משום שמא יבוא לידי הרגל דבר כדרך שאסרו שאר הרחוקות ובוה יש לחקור אם נסמך בזה
 על הסברא שהוא עצמו מחזר לטהרה וכדרך שאמרו בחז"ק הוא עצמו מחזר עליו לשרפו מיכל קאכיל מיניה אבל עריות נפשו של אדם
 מחמתו חיישינן שיתגבר יצרו ויעבוד בודח וכן משמע בש"ך בסימן קצ"ה ס"ק י"ט בהיא חולה שאסור לבעלה לשמש מטעם שחיישינן
 שיתגבר יצרו עליו ויפייסנה איך מה מועיל מה שהוא עצמו מחזר לטהרה דזה מועיל ולא חיישינן לשכחה אבל אינו מועיל לזדון. ואף
 דלענין אכילה עמה מביא הש"ך שם בס"ק י"ז דבכלות ד נקיים מביא הראב"ן יש מתירים דאין כאן הרגל עבירה דכיון דמציא למטביל לא
 שביק היתרא ואכיל איסורא מ"מ אולי לענין נגיעה לא סמכין על זה ותדע שהרי לא מצינו שום דעה דאחד כלות ד נקיים יהיה מותר ליגע
 בה:

ואמנם מדברי השר מקצ"ה ומהרי"ק שהעמידו לפניהם נשותיהם ערומות והרי אסור להסתכל במקומות המכוסים שבה כמבואר בסימן קצ"ה
 סעיף ד' וא"כ איך הסתכלו הגדולים הללו איז שסמכו על סברא זו כיון שהוא מחזר עליה לטהרה שלא יהיה בה חציצה לא יבוא בריגע זו לידי
 שכחה וגם להתגברות היצר לא חשו ולא שביק היתרא שהרי תיכף תטבול וא"כ הה"ד לנגיעתה + הגהדה מבן המתבר: עוד י"ל דבאמת
 הגדולים הללו לא הסתכלו בשותיהם אלא אחר שטבלו ואז ראו אם הסירו הגרב מהם קודם טבילה וכן משמע מלשון שהביא הט"ז שם ח"ל
 אשתו של מהרי"ק היתה צריכה לעמוד לפני ערומה שהיה רואה שלא היה גרב עליה שלא היה מאמין לה שהיתה נערה והיה טראב לה עכ"ל.
 ולשון שלא היה גרב עליה הוא לשון עבר משמע שאחר הטבילה ראה אם הסירה הגרב וכיון שראה שאין עליה שום גרב ממילא ידע
 שהסירה קודם טבילה דאין לחוש שנפל ממנה אחר טבילה משטיפת המים דכיון שהוא דבוק כל כך עד שכואב לה להסירה אינו נופל
 מעצמו עד שיקחו ביד בחזקה: + ואמנם יש לדחות כי אולי הגדולים הללו סברי כדעת הרב המגיד בפ' כיא מא"ב הלכה ד' שדעת הרמב"ם
 שדוקא במקום התורפה אסור להסתכל באשתו נדה אבל בשאר מקומות המכוסים שבה לא אסרו כלל באשתו נדה ולכך לא הקפידו
 הגדולים הללו בזה אבל הנגיעה בבשרה אסור מדין התלמוד בודאי אולי אפי' לצורך טבילה אסור שחיישינן שיתגבר יצרו לשעתו. והא

דמביא בשים במסכת שבת דף י"ג ע"א ראייה מעוף דאינו עולה עם הגבינה על השלחן לענין נדה שתישן עם בעלה היא בבגדה ולדידי לא דמיין דבגדה חיישין אפילו לזדון י"ל דבתורת כ"ש מיתיי שאם עוף אינו עולה דחיישין לשכחה ק"ז דנדה אסורה ומה שאמר אח"כ הכא איכא דעות ואיכא שינוי ולדידי דחשש נדה הוא אפילו בזדון איכא מה מועיל שינוי. י"ל שזה עצמו הוא דמספקא ליה אם החשש גם גבי נדה הוא רק לשכחה ואיכא היכא דאיכא שינוי מהני או דלמא חיישין לזדון ואינו מועיל שינוי וכיון דמסיק התם לחומרא דהוא בבגדו אסור איכא איכא למיזד דבאמת מטעם חשש זדון אסור. באופן שאין לנו ראייה על דבר זה להתיר. ואמנם גם לאיסור לא מצאתי הוכחה ברורה ומצד הסברה יש מקום לומר שאפילו לתגברות יצרו לא חיישין ברגע זו שהיא במים ולמה שביק היתרא שתיכף ברגע זו מותרת בעלייתה מן המים ומעתה אם א"א לה לטבול בענין אחר רק שבעלה יסייע לה לכוף ראשה לתוך המים נלע"ד להסכים להוראתו להתיר. ולרוב הטרדא אקצר. דברי הד"ש:

10) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה סעיף י

כל מלאכות שהאשה עושה לבעלה נדה, עושה לו, חוץ ממדינת הכוס, שאסורה למוזג הכוס (בפניו), (בי וכן משמע ממדכי פ"ק דשבויעות וכ"מ מדברי הפוסקים), ולהניחו לפניו על השלחן איכא תעשה שום היכר, כגון שתניחו על השלחן ביד שמאל או תניחו על הכר או על הכסת, אפילו ביד ימין.

ש"ך יורה דעה סימן קצ"ה ס"ק י"ג

יג ממדינת הכוס כו' - כתב הג"ח מ"כ בדרשות מהר"ש מאוסטרייך דשלא כד"ן עושין הבעלי בתים שמניחין נשותיהם לישא הקערות וכדצ"א בזן על השלחן מידי דהוה אמדינת הכוס עכ"ל מיהו למ"ש הגמ"י בשם ר"מ דמזיגה בלא הושטה או הושטה בלא מזיגה מותר אפי' בלא שינוי היה בקערה דליכא אלא הושטה דשרי וכן למ"ש הרשב"א (והב"י לדעת היה) דמזיגת יין במים דוקא אסור אבל שאר משקים אי נמי מזיגה מן הכלי כמו שאנו עושים שרי היה בקערה אין קפידא ועוד נראה דאפי' את"ל דנתנית הקערה על השלחן ה"ל כמדינת הכוס מימ אף במדינת הכוס אין איסור אלא בכוס המיוחד לבעלה בלבד דאיכא חיבה אבל להביא הקער' על השלחן שכל בני בית אוכלים ממנה אין קפידא אע"ג שגם בעלה אוכל עם בני ביתה מאותה קערה דליכא הכא חיבה והכי נקטינן אבל להביא קערה המיוחדת לבעלה אסורה וכמוכח מתנא דבי אליהו וממ"ש סה"ת דאף בהושטה בלבד כשאין בו שינוי אסור במאכל ובמשתה ע"כ ולפי זה משמע דמתמיד ג"כ בשאר משקים:

11) תוספות מסכת כתובות דף ד עמוד ב

הצעת המטה - נראה לר"י דהצעת המטה דהכא היינו פריסת סדינין שהוא דבר של חיבה אבל הצעת כרים וכסתות שאינן דברים של חיבה שרי לנדה.

12) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה סעיף יב

אסורה ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו, אפילו אינה נוגעת בו ואפילו הם מים צוננים.

ש"ך ס"ז

סז עד יום ה' - דעד אותו היום חיישין לכל יום ויום שמא תפלוט או שמא תפלוט כל השלשה ימים:

ט"ו ס"ק ח

(ח) אפילו

כ"ת. פירוש טעם טעוריה שמונ"ה כנס דינה כרואה מתם גס
ל"ה טבל טעם טעוריה לנניס ומנ"ה כנס וטפילו רואה מתם כסוך
ימים הנקיים אין לר"ה להמטין שם שונג טל"ה מונה מנ"ה
טע"ה (ק"מ מ' ו' מ' טע"ה) (ט"ו א')

13) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה סעיף יג

כשם שאסורה למוזג לו כ"ך הוא אסור למוזג לה; ולא עוד, אלא אפילו לשלוח לה כוס של יין אסור, לא שנא כוס של ברכה לא שנא כוס אחר, אם הוא מיוחד לה; אבל אם שותים הם מאותו הכוס ושתית אידי אבתרייהו, לית לן בה.

החקות בימי לבון ובמקום חולי CD34

1) תוספות מסכת כתובות דף סא עמוד א

ומה שפירש המחלפא ליה בידא דשמאלא בימי לבונה דמשמע שיש להקל בימי לבונה מבימי נדחתה וכן מצינו בפרק קמא דשבת (שם) בהוא עובדא שהבאתי לעיל דקאמר בימי נדחתך מהו אצלך בימי לבונך מהו אצלך נראה דהוי רגילין לטבול אתר שבעה לראיה כשפוסקת דלא אסירא השתא אלא מדרבנן אבל בזמן הזה שאין רגילות לטבול עד אחר שבעה נקיים אין חילוק בין ימי נדות לימי לבון כדאמרין במסכת שבת (דף סד): תהיה בנדחתה בהחיייתה תהא עד שתבא במים.

2) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה סעיף יד

כל אלו ההרחקות צריך להרחיק בין בימי נדחתה בין בימי ליבונה, שהם כל ימי ספירתה, ואין חילוק בכל אלו בין רואה ממש למדצאת כתם הגה: וי"א דאין להתמיר בימי ליבונה בענין איסור אכילה עמו בקערה (הגה במדכי בשם ראבי"ה), וכן נהגין להקל בזה, ויש להתמיר.

ש"ך יורה דעה סימן קצה ס"ק יז

זו וי"א כו' - דל ד"מ בין בימי נדחתה בין בימי לבונה וכבר נתבאר ר"ס זה אמנם מצאתי הגה במדכי בשם ראבי"ה ת"ל אתר ימי ליבון ליכא הרגל עבירה וטוב לאכול עמה כדי שתתעצב לטבול אם יכולה לטבול ע"כ וע"ז ראיתי מקילים בימי לבונה ואין נ"ל לסמוך ע"ז וראבי"ה הוא יחיד בזה עכ"ל, והבי"ח כ' דאף לפי זה טועים המקילים שהרי לא התיר אלא ביזם הו' שאחר ימי ליבון כדי שתתעצב לטבול וגם ליכא הרגל עבירה דאין לחוש שמא יבא עליה ביזם הו' כיון שהיא טובלת לערב וגם זו סבא קלושה היא ואין שומעין ליחיד להתיי איסור המפורסם בכל הדיבורים ולכן יש לדרוש בביים דאיסורא קא עבדי הני דאוכלים יחד מקערה א' בימי לבונה ומצאתי בהגיה ואנשים האוכלים עם נשותיהם בימי ליבונה שלא ידגישו בני הבית שבוש הוא ועוברים על דברי חכמים ונתקבצו כל הקהלות ועשו חרם ע"ז דהרי"ח ע"כ והגיה זו היא בהגות מהרש"ל ומביאו הדיישה וראב"ן כ' בס"ס של"ה ויש נהגין שלא לאכול עד כלות שבעה נקיים והוא כשר ונאה דשוב ליכא הרגל עבירה אלא הרגל מצוה דכיון דמצי למטבול לא שביק היתרא ואכיל איסורא ועיי"ש שהאר"ך:

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה סעיף טו

אם הוא חולה ואין לו מי שישמשנו וזלתה, מותרת לשמשו רק שתהיה ביותר שתוכל להזהר מרחצת פניו ידיו ורגליו והצעת המטה בפניו.

סעיף טז

אשה חולה וזאת נדה, אסור לבעלה ליגע בה כדי לשמשה, כגון להקימה ולהשכיבה ולסמכה. (וי"א דאם אין לה מי שישמשה, מותר בכל הנחות ש"ך והגהות מדרכי פ"ק דשבת בשם הר"מ), וכן נהגין אם צריכה הרבה לכך).

סעיף יז

אם בעלה רופא, אסור למשש לה הדפק. הגה: ולפי מה שכתבתי דנהגין היתר אם צריכה אליו ומשמש לה, כ"ש דמותר למשש לה הדפק אם אין רופא אחר וצריכה אליו ויש סכנה בחליה, (כך דקדק ה"ב"י מלשון הרמב"ן סימן קכ"ז), ועיין בא"ח סימן פ"ח אם מותר לנדה ליכנס לבית הכנסת ולהתפלל.

4) ש"ך יורה דעה סימן קצה ס"ק כ

כ אסור למשש כו' - ומיהו אם החולה מסוכן ואין שם רופאים משמע קצת מדברי תשובת הרמב"ן סימן קכ"ז דש"ך מפני פיקוח נפש אלא די"ל דלטעמיה אולי דסבידא ליה דנגיעת נדה אינו אלא מדרבנן אבל להרמב"ם דנגיעת ערוה אסורה מן התורה הכא אצ"פ שיש פיקוח נפש אפשר דאסור משום אביקרא דגיע וציע עכ"ל ב"י, וכ"כ הע"ס"ו ואין נראה דודאי אף להרמב"ם ליכא איסור דאורייתא אלא כשעושה כן דרך תאוה וחיבת ביאה כמש"ל סי' קנ"ז ס"ק י' מה שאין כן הכא וכן המנהג פשוט שרופאים ישראלים ממששים הדפק של אשה אפילו אשת איש או עובדת כוכבים אצ"פ שיש רופאים אחרים עובדי כוכבים וכן עושים שאר מיני משמושים ע"פ דרכי הרפואה אלא הדבר פשוט כמיש זה נראה דעת הרב דלעיל בסי' קנ"ז משמע מדבריו כהרמב"ם וכמו שכתבתי שם בס"ק י' וכאן התיר מישוש הדפק מ"מ באין סכנה אסור לבעלה למשש הדפק כשהיא נדה וכדאיתא בתשובת הרמב"ן ובדברי הרב:

וסתות דאורייתא או דרבנן CD35

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טז עמוד א

בעו מניה מרב נחמן: וסתות דאורייתא או דרבנן? אמר להו: מדאמר הונא חברין משמיה דרב, אשה שיש לה וסת, והגיע שעת וסתה ולא בדקה, ולבסוף ראתה - חוששת לוסתה וחוששת לראייתה אלמא - וסתות דאורייתא. איכא דאמרי, הכי קאיל: טעמא - דדאתה, הא לא ראתה - אין חוששין, אלמא - וסתות דרבנן. איתמר: אשה שיש לה וסת, והגיע שעת וסתה ולא בדקה, ולבסוף בדקה, אמר רב: בדקה ומצאת טמאה - טמאה, טהורה - טהורה. ושמואל אמר: אפילו בדקה ומצאת טהורה - נמי טמאה, מפני שאורח בזמנו בא. לימא בוסתות קמיפלגי, דמיס - דאורייתא, ומיס - דרבנן! אמר ר' זידא - דכיע - וסתות דאורייתא, כאן - שבדקה עצמה כשיעור וסת, כאן - שלא בדקה עצמה כשיעור וסת. ר"נ בר יצחק אמר: בוסתות גופייהו קמיפלגי, דמיס - וסתות דאורייתא, ומר סבר - וסתות דרבנן.

2) תלמוד בבלי מסכת נדה דף מג עמוד ב

+ויקרא ט"ז והזרתם את בני ישראל מטומאתם, מכאן א"ר ירמיה: אזהרה לבני ישראל שיפרשו מבשותיהן סמוך לוסתן.

3) תלמוד בבלי מסכת שבעות דף יז עמוד ב

היה משמש עם הטהורה, ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד - חייב, מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו. איתמר, אביי אמר משמיה דר' חייא בר רב: חייב שתיים; וכן אמר רבא אמר רב שמואל בר שבתאי אמר רב הונא: חייב שתיים, חדא אכניסה וחדא אפרישה. הוי בה רבה: במאי? אילימא סמוך לוסתה, ובמאי? אילימא בתלמיד חכם, בשלמא אכניסה ליחייב, קסבר: יכולני לבעול, אלא אפרישה אמאי ליחייב? מיד הוא!

דף יח עמוד א

ואי בעם הארץ, אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא! ואלא בשאין סמוך לוסתה, ובמאי? אילימא בתלמיד חכם, ולא חדא לא מיחייב, אכניסה אנוס אפרישה מיד! אי בעם הארץ, חדא הוא דמיחייב, אפרישה! הודי אמר רבא: לעולם בסמוך לוסתה, ובתלמיד חכם, ותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו.

4) ריטב"א שבעות יח עמוד א

וח"ח לזו ואין ח"ח לזו. פי' שהיה יודע שהכניסה אסורה אלא כסבור יכולי לבעול ואינו יודע שהפריש אסורה נמצא שנתג כשתיהן ידע בנתיים ידעה חסא דכין שאמרה לו נטמאתי יודע שהסא בכניסה. לעולם שלא בסמוך לוסתה ואפרישה. פי' ואפרישה בלחה דאלו חייב כניסה ליכא בשלא סמוך לוסתה ואנוס הוא. הדי יודע דסמוך לוסתה האמור כאן אינו סמוך לוסתה האמור לקמן שהוא קונה או יום או לילה ודחיא מרבנן בעלמא הוי דהא ק"ל וסתות דרבנן אלא ר"ל אורי שדגיע וסתה או קודם בעים בסמוך ממש:

i.e. 1/2 hr. before & after.

5) תלמוד בבלי מסכת גיטין דף כח עמוד א

דמי תרומה אתרומה, נתן: בת ישראל הנשואה לכתן, והלך בעלה למדינת הים - אוכלת בתרומה בחזקת שהוא קיים; ורמינהו: הרי זה גיטך שעה אחת קודם מיתתו - אסורה לאכול בתרומה מיד!

דף כח עמוד ב

רבא אמר: שמא מת לא חיישין, שמא ימות חיישין.

6) פתחי תשובה יורה דעה סימן קפד ס"ק ג

(ג) לפרוש ממנה - עי' בתשרי נודע ביהודה ח"ד סי' ג' וז' וז' שהעלה דמה שאמרו וסתות דרבנן היינו לענין שלא אמרינן שכבר ראתה בשעת וסתה משום דנגד חזקה אורח בזמנו בא יש חזקת טהרה אבל לענין לפרוש מאשתו סמוך לוסתה הוא מן התורה דחיישין שמא תראה ולא אמרינן על להבא נוקים לה בחזקת טהרה דאטו לעולם לא תראה. ודמי להא דאמרו שמא מת לא חיישין ושמא ימות חיישין ע"ש ועי' בנר"ב תניינא סי' ק"ג מ"ש בזה ועמש"ל סי' קפ"ז ס"ק מ"ז בשמו [ועי' בתשרי חתם סופר סי' ק"ע וסי' קע"ט שכתב דהגרי"ב כוח סברא זו מדעתו ובאמת היא קדומה בבדי' להראיה וכן קיבל ממזרו הגאון דל לחלק בכך ולכן חושש מאד לסברא זו ומשוי לה ספק דאורייתא ע"ש. וכי עוד בכמה תשובות שם אמנם בסי' קע"ה שם הביא דברי הראיה דל קצת באורך ולפי האמור שם נראה דדק גוף הסברא לחלק בין ראתה לשמא תראה קדומה בהראיה אבל לדינא יש מרחק רב ביניהם. ואלו דבריו שם בשם הראיה אע"ג דוסתות לאו דאורייתא כדי שגחיק אותה בדאי טמאה אחר שעבר רגע הוסת מ"מ מה"ת אסורה לשמש בעתה הסמוך לוסתה אחר רגע הוסת דודאי אם רגילה לראות באמצע היום ואנו אוסרים אותה לשמש מתחלת הנץ קודם שתגיע רגע הוסת משום שמא ע"י חימום התשמיש יקדים האורח וזו דרבנן אבל אחר אמצע היום שכבר עברה רגע הוסת אע"ג דלא מחוקינן לה בודאי ראתה כיון דוסתות דרבנן ולא אמרי' כבר ראתה אבל מה"ת אסורה לשמש חציה של עונה זו מחצי יום ואילך דשמא תראה עתה מחמת חום התשמיש כיון שכבר הגיע הרגע שהיתה ראויה לראות בהם עכ"ד ע"ש]:

1) ולכן נראה דלכריע אין ראי' מהכחזר כרגש דאין דמחא עלי כל כיוס וכנשיב טר ריז צ', ושיין נביל גי' א', וכל כנשים נחזקה סברא שאין לספק נראה כל שנה לחילול רישותא, אבל כל שנה לחזק נראה ליכא נסמך על כסדר כרגש, וכלל נפיקר ענין כוסחות קמפנטי, דמייד דאר סבר חזקא אלימסא כיוס ויש לחזק לב סף צלי כל רישותא וריא מהילא מחזקה סברא עד שחאבנר צרי לי שלל ראייתו ונל תוכל לכייד כי אם נבדיקב, ומיד דרבנן סבר כיון שכימים חנוקן נחאכל ונמסחכ ונשינוי כחור לשר כל אלכ עליון לשנת חא זמי כרתי ולכן אין לכויאלכ מחזקה.

ה) ומיהו סמוך לוסתח י"ל דכוי מכיים דמידי השנה לא נפקא וכלל סברא פורח חא כיתוד ואין סופרין כל כיתוד ונל מחזקין לי לספק חיסור וכן איכא טונה דלניך כהוד נבדיקין שלל יתוד לדי חיסור יודת, וכבר כניאו כאלחזמים דל פטנפח כראשונים דל נזכ.

יצא לדרך סמוך לוסתח CD36

1) הלמוד בבלי מסכת יבמות דף סב עמוד ב

אמר ריב"ל: חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך, שנא: וידעת כי שלום אהליך וגו'. הא מהכא נפקא? מהתם נפקא: ואל אישך תשוקתך - מלמד, שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שהוא יוצא לדרך! אר יוסף. לא נצרכה אלא סמוך לוסתתו. וכמה? אמר רבא: עונה. והני מילי לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה - מיטרידי.

2) תוספות מסכת יבמות דף סב עמוד ב

חייב אדם לפקוד את אשתו - אומר ר"ת דפקידה זו אינו תשמיש אלא כשהוא רוצה לצאת בדרך אם הוא רחוק ממנה לא יצא לדרך אא"כ ישוב אליה ויפקדנה או בתשמיש או בשאר דברים וידבר על לבה ופרך מהתם נפקא ליה מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה כשיצא לדרך ומסתמא כיון שמתאוה לו יש לו לפקודה דהמכבד אשתו עליו הכתוב אומר אז תקרא וגו' ומשני אמר רב יוסף לא נצרכה אלא לאשתו נדה היג בכל הספרים ישנים והכי פי' דחד קרא אתא דאפילו באשתו נדה יש לו לפקודה וכמה עונה אע"פ שאסור לשמש מי"מ שמתה ותענוג הוא לה הואיל ורוצה לצאת בדרך והכי אמרי' בריש הוד (עירובין סג: ושם) הישן בקילעא שאיש ואשתו ישנים שם עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה ואמר רב יוסף התם ואפילו אשתו נדה ומה שהגיהו בספרים לא נצרכה אלא סמוך לוסתה אין נראה כלל דהגיהו כן לפי שרוצין לפרש דפקידה היינו תשמיש ובשבועות (דף יח: ושם) מוכיח דסמוך לוסתה מדאורייתא מהזרתם את בני ישראל וגו' ועוד דמוקי לה ביצא לדבר הרשות וא"כ אפילו למאן דאמר (נדה דף טו:) וסתות דרבנן אם כן סמוך לוסתה נמי דרבנן מכל מקום למה יהא מותר ביצא לדבר הרשות.

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קפד סעיף י

הרוצה לצאת לדרך צריך לפקוד אשתו אפילו סמוך לוסתה הנכ: ואפילו בתשמיש שרי. (טור נשס י"א וצ"י נשס רס"ז ורלצ"ד ורש"א ור' יוחס). ומ"מ המחמיר שלל לפקדה רק בדברי ראי, חט"כ (צ"י נשס סמ"ג). וכבר נחזק' דכל מיני קורבנה ואהבה שרי, מלבד תשמיש. ואם כאלך לדבר מטה ח"ל לפקוד אשתו. (המרמ פ"ד דר"צ ונכנכות ש"ד). וי"א אם אדם חלש ליק' לדרך, ואשתו נדה ותטבול חוץ טונה אחת, לריך לכמתן. (כי פרק הבא על יבמות).

סי' ס"ק י"ד

ואפילו בתשמיש שרי. כיון דוסתות דרבנן במקום מצוה לא גזור:

4) שרית חתם סופר חלק ב (י"ד) סימן קע

שלום וכ"ט לתלמידי הרב הוהתיק המופלא מהר שמואל ג"י אביד דק"ק יערגן. אודות אשה שהגיע ליל טבילתה ביום יציאת בעלה לדרך והוא בעונה הסמוך לוסתה אם נאמר שבצירוף ב' מצות עונה דהיינו ליל טבילה ויום יציאה לדרך לא נחוש כלל למצות פרישת עונה הסמוך לוסתה. שאלה זו בעינה נשאלה לפני שבע העבר ואסרתי בפשיטות והעיקור כי מ"ש רמ"א /י"ד/ בסימן קפ"ד לחומרא בעלמא לפרוש מתשמיש הוא לע"ד מעיקור הויז והשך כי בזה משום דקיי"ל וסתות לאו דאורייתא וכ"כ ב"י שם וכן משמע מתוס' פ' הבע"י ואני קבלתי ממי' זצ"ל דאפי' למיד וסתות ליד מ"מ עונה הסמוך לוסתה דאורייתא דשמא ראתה כבר לא חיישינן אבל שמא תראה כמו שמא מת ושמא ימות ושוב נדפס כן בס' נב"י ושוב מצאתי כן בבדיה להראיה אלא שחילק שם בין עונה שקודם רגע הוסת לעונה שאחר רגע הוסת ע"ש ואמר לי מדרי זצ"ל דאפי' להסבירי' בשך סי' קצ"ו סק"ט דקריבה דגי"ע =דגילוי עריות= דהיינו חבוק ונשוק אסור מהת' בכל העריות מ"מ מותר לפקוד

בקריבה בעלמא בעונה הסמוך לוסתה לצורך מצוה ביצא לדרך אף על גב דהפרישה היא חיוב מהות מרמ הותר הקריבה משום דהבעילה בעצמה אין בה איסור מהות אלא משום שמא תראה באמצע התשמיש ואסור לפרוש באבר חי ויצטרך להשהות עליה משרה אסור לכבוס בתחלה על מנת כן אבל בשארי קריבות אם ירגיש היא תודיע לו ויפרוש מיד אלו דברי מורי זצ"ל ודפוחת ואני התלמיד מוסיף על דברי בשלמא חמום התשמיש גודם להקדים הולת הדם קודם זמנו ואיכא למיחש טפי משאיכא בשארי קריב' מהות לחוש.

מיני וסתות CD37

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סג עמוד ב

מתני'. היתה למודה להיות ראה בתחלת הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות - טמאות בסוף הוסתות - כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות. רבי יוסי אומר: אף ימים ושעות וסתות; היתה למודה להיות ראה עם הנץ החמה - אינה אסורה אלא עם הנץ החמה. רבי יהודה אומר: כל היום שלה.

גמ'. תנא כיצד אר' יוסי ימים ושעות וסתות - היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים, ומשש שעות לשש שעות, והגיע יום עשרים ולא ראתה - אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות - דברי רבי יהודה, ורבי יוסי מתיר עד שש שעות, וחוששת בשש שעות. עברו שש שעות ולא ראתה - אסורה לשמש כל היום כולו - דברי ר' יהודה, ורבי יוסי מתיר מן המנחה ולמעלה. היתה למודה והתניא, רבי יהודה אומר: כל הלילה שלה! לא קשיא, הא - דדגילה לראות בתחלת יממא, והא - דדגילה לראות בסוף ליליא. תני חדא: רבי יהודה אסרה לפני וסתה ומתירה לאחר וסתה ומתירה לפני וסתה ולא קשיא, הא - דדגילה למחוי בסוף ליליא, הא - דדגילה למחוי בתחלת יממא. אמר רבא: הלכה כרבי יהודה ומי אמר רבא הכי? והתניא: +ויקרא טז+ והזדנת את בני ישראל מטומאתם, מכאן אר' ירמיה: אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן. וכמה? אמר רבא: עונה מאי לאו - עונה אחת? לא, אותה עונה. ותרתי למה לי? צריכא, דאי אשמועינן הא - והא אמרנא: הימ - לטהרות, אבל לבעלה - לא, קמ"ל. ואי מהדא - והא אמרנא: סמוך לוסתה עונה אחת, קמ"ל אותה עונה.

מתני'. היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' - זה חה אסורין. שינתה פעמים ליום כ' - זה חה אסורין. שינתה ג' פעמים ליום כ' - הותר ט"ו, וקבעה לה יום כ', שאין אשה קובעת לה וסת - עד שתקבענה ג' פעמים, ואינה מטהרת מן הוסת - עד שתעקר ממנה ג' פעמים.

דף סד עמוד א

גמ'. איתמר, ראתה יום חמשה עשר לחדש זה, ויום ט"ו לחדש זה, ויום שבעה עשר לחדש זה. רב אמר: קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר: עד שתשלש בדילוג.

2) תוספות מסכת נדה דף סד עמוד א

איתמר ראתה ט"ו בחדש זה וט"ו בחדש זה - פי' דחוקא בכי האי גוונא אבל ראתה בג' חדשים או בבי' לחדש או באחד לכ"ע אין צריך יותר כדאמר לעיל בסוף בנות כותים (דף ל"ט): דחוקא ריש ירחא וריש ירחא כ"ו ואפילו שאחד מלא ואחד חסר ואין הימים שבין ראייה לראייה שוין מ"מ קביעות וחדש גודם והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה נראת דילוג מן הראשונה דכ"ע דאין הראשונה מן המבין ובעינן שתשלש בדילוג כגון ראתה עכשיו ושניה בעשרים לה ושלישית בכ"א לשניה ומשום הכי נקט ט"ו בחדש זה.

3) תלמוד בבלי מסכת נדה דף יא עמוד א

אמר הונא: קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה - קבעה לה וסת. למאי? אילימא לימים - הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי! אלא לקפיצות, והתניא: כל שתקבענה מתמת אתם - אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת! מאי לאו - לא קבעה וסת כלל! לא, לא קבעה וסת לימים לחדיהו ולקפיצות.

4) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סג עמוד א

מתני'. כל אשה שיש לה וסת - דיה שעתה. ואלו הן הוסתות: מפהקת, ומעטשת, וחוששת בפי כריסה ובשפולי מעיה, ושופעת, וכמין צמרמורת אוחזין אותה, וכן כיוצא בהן. וכל שקבעה לה שלשה פעמים - הרי זה וסת. גמ'. תנינא חדא דימנא: כל אשה שיש לה וסת - דיה שעתה! והם - בוסתות דיזמי, הכא - בוסתות דגופא, כדקתני: אלו הן וסתות - היתה מפהקת, מעטשת, וחוששת בפי כריסה, ובשפולי מעיה, ושופעת, ושופעת? הא שפעה ואזלא! אמר עולא בריה דרב עלאי:

דף סג עמוד ב

בשופעת דם טמא מתוך דם טהור. וכמין צמרמורת וכו'. וכן כיוצא בהן לאתויי מאי? אמר רבה בר עולא: לאתוייאשה שראשה כבד עליה, ואבריה כבדים עליה, ורוחתת, וגוסה, אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל: הרי אמרו לימים - שנים, לוסתות - אחת, למה שלא מנו חכמים - שלשה. למה שלא מנו חכמים - לאתויי מאי? אמר רב יוסף: לאתויי ראשה כבד עליה, ואבריה כבדין עליה, ורוחתת, וגוסה. איל אביי: מאי קא משמע לן? מתני' היא, דהא פרישה רבה בר עולא! אלא אמר אביי: לאתויי - אכלה שזם וראתה, ואכלה בצלים וראתה, כססה פלפלים וראתה. אמר רב יוסף: לא שמיע לי הא שמעתא. אמר ליה אביי: את אמריתנה ניהלן, ואהא אמריתנה ניהלן. היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים - זה חה אסורין. שלש פעמים ליום עשרים - הותר יום חמשה עשר, וקבעה לה יום עשרים, שאין אשה קובעת לה וסת - עד שתקבענה שלש פעמים. ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל: זו דברי ר' ג' בר רבי שאמר משום רשב"ג, אבל חכמים אומרים: ראתה - אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש. ואמרין לן: לשנות אמרת לן, לשלש מיבעיא? ואמרת לן: לשנות - בוסתות, לשלש - בימים תימא זו דברי רשב"ג! הא

קמ"ל שמואל: דריג רבי - כרש"ג סבירא ליה.

5) תוספות מסכת נדה דף פג עמוד ב

אכלה שום וראתה - והאיל ועל ידי מעשה הם אינו וסת גמור ולא היה בכלל דמתני' וא"ת ואמאי לא קאמר נמי קפצה וראתה דהוה נמי על ידי מעשה ויש לומר דאינה קובעת וסת לקפיצות ולחודיהו כדאמר בפרק קמא (לעיל יא) דכל שתקבענה מחמת אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה אבל אכלה שום לא חשיב אונס כמו טורח של קפיצה שאין הראייה באה על ידי טורח אלא ממילא.

6) תורת הבית להרשב"א בית ו', שער ג' (ח): "דין הוסתות כיצד הן נקבעין" עד "ומלאה נפרדו כל השאר"

. דין הוסתות כיצד הן נקבעין ובכמה ראיות הן נקבעין . וסתות יש שנקבעין בימים ידועים ויש שנקבעים בדרכות ימים ומעשה ויש נקבעין במעשה לבד . ויש שנקבעין בהפלות מכוונות כיצד יש לסודה לראות ביום ידוע בחדש או בשבת כגון שלמדה לראות בראש חדש וראש חודש או בחמשה בחדש וכיוצא באלו . או שלמדה לראות באחד בשבת או בשני בשבת וכיוצא באלו . והו' סנקרא וסת הימים . ויש שלמדה לראות בדרכות ימים ומעשה כיצד כגון שקפצה באחד בשבת וראתה או שאכלה פלפלין באחד בשבת וראתה ואכלה פלפלין באחד בשבת וראתה והו' סנקרא וסת מורכב . ויש וסת הנקבע במעשה לבד כיצד פרהה וראתה פרהה וראתה וכיוצא בזה כגון שקבעה לעשיית כגון שנתעמשה וראתה נזעמשה וראתה . או שאחזקה צטרמורה וכיוצא בזה וראתה והו' הנקרא וסת דנפה . ומה הפרש יש בין וסת קפיצות לוסת פיהוקן שזה אינו נקבע אלא בדרכות ימים וזה נקבע בבניעה בלבד . וסת קפיצות וכיוצא בהן הוא נקבע מחמת אונס הקפיצה וכל שתקבענה מחמת אונס אינו וסת לפיכך נקבע מחמת אונס אינו וסת לפיכך אינו נקבע לעצמו עד שיהא בו דרכות הימים כמו שיתבאר . וסת פיהוקן וכיוצא בהן אינו מחמת אונס אדרבה אונסין אלו באין מחמת הוסת ולפיכך נקבע לעצמו כמו שיתבאר ויש לסודה לראות בהפלות מכוונות כיצד כגון שהיא לסודה לראות מעשרים לעשרים או משלשים לשלשים וכיוצא בזה והו' סנקרא וסת הפלות .

7) שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ט סעיף ב

כיצד קובעתו, כגון שתראה ד' פעמים, וביניהם ג' זמנים שווין, כגון שראתה היום, ולסוף כ' יום פעם אחרת, ועוד לסוף עשרים יום, ועוד לסוף כ' יום, וזה נקרא וסת ההפלות, ולכך צריכה ד' ראיות, שראתה ראשונה אינה מן המנין, לפי שאינה בהפלות, ואפילו קודם שקבעתו שלש פעמים וחששת, שמיד אחר שראתה פעם אחת לסוף כ' חוששת מכאן ואילך כשיגיע כ', וכן בראיית הימים שהיא לימים ידועים לחדש, מיד אחר שראתה פעם אחת ליום ידוע לחדש, כגון כא' או כ"ה בו, וחששת לפעם אחרת לזה היום, ואסורה לשמש כל אותה העונה. והוא הדין לשאר מיני וסת שצריכה לחוש להם כן, וזה מוסת הדילוג, וכמו שיתבאר בסימן זה. ולא אמרו שצריך לקובעם ג'פ, אלא לענין עקידה, שכן שקובעתו בשלושה פעמים אינו נעקר בפחות מג' פעמים, שכל זמן שלא עקרתו ג'פ צריכה לחוש לו. אבל ליאסר, אפילו בפעם אחת חששת לו פעם שנייה. ומיהו אע"פ שחששת לו, נעקר בפעם אחת, אפילו קבעתו ב' פעמים. שאם ראתה ב' ימים ליום ידוע, ובשלישית לא ראתה, אינה חוששת לה עוד.

סימן קפ"ט סעיף ד

עוד יש חילוק בין קבעתו ג' פעמים ללא קבעתו ג' פעמים, שהקבוע אף על פי שעברה עונתה ולא הרגישה, אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא טהורה. ושלא קבעתו ג'פ, אם הגיע זמן הוסת ולא בדקה ולא ראתה, כיון שעברה עונתה, מותרת. ועונה בינתיים, שהיא לל' יום, דינה כוסת קבוע (הרשב"א).

זמן פרישה CD38

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף פג עמוד ב

מתני'. היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות - כל הטהרות ששעשתה בתוך הוסתות - טמאות. בסוף הוסתות - כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות. רבי יוסי אומר: אף ימים ושעות וסתות; היתה למודה להיות רואה עם הג' החמה - אינה אסורה אלא עם הג' החמה. רבי יודה אומר: כל היום שלה.

גמ'. תנא כיצד א"ד יוסי ימים ושעות וסתות - היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים, ומשש שעות לשש שעות, הגיע יום עשרים ולא ראתה - אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות - דברי רבי יהודה, ורבי יוסי מתיך עד שש שעות, וחוששת בשש שעות. עברו שש שעות ולא ראתה - אסורה לשמש כל היום כולו - דברי ר' יהודה, ורבי יוסי מתיך מן המנחה ולמעלה. היתה למודה. והתניא, רבי יהודה אומר: כל הלילה שלה! לא קשיא, הא - דרגילה לראות בתחלת יממא, והא - דרגילה לראות בסוף ליליא.

תני תודא: רבי יהודה אסורה לפני וסתה ומתירה לאחר וסתה. ותניא אידך: אסורה לאוד וסתה ומתירה לפני וסתה. ולא קשיא, הא - דרגילה למחוי בסוף ליליא, הא - דרגילה למחוי בתחלת יממא. אמר רבא: הלכה כרבי יהודה. ומי אמר רבא הכי? והתניא: +ויקרא טז+ והזרתם את בני ישראל מטומאתם, מכאן אר דמיה: אזהרה לבני ישראל שיפרשו מבשותיהן סמוך לוסתן. וכמה? אמר רבא: עונת. מאי לאו - עונה אחתית? לא, אותה עונת. ותרתיה למה ליה? צריכא, דאי אשמעינן הא - הוה אמנא: הימ - לטהרות, אבל לבעלה - לא, קמיל. ואי מתהיא - וזה אמנא: סמוך לוסתה עונה אחתית, קמיל אותה עונת.

2) שך יורה דעה סימן קפד ס"ק ז

ז אותו היום כי - כתב הגימ בשם אביאסף וכמה עונה יום או לילה ביומי ניסן ותשרי וחי יום חצי לילה ביומי תמוז וטבת עכ"ל וביי הוה דביי מאחד שהפוסקים לא הזכירוה וגם לישנא דשיס משמע דלא קפיד אלא על היום או על הלילה לא על השעות כי המעודני מלך דפיך דנדה והביח השיגו עליו דדברי האביאסף נכונים ומבוארים בשיס פרק תינוקת (דף סה ע"ב) עכ"ד וכן מצאתי בראב"ן סימן שיח כהאביאסף ומה שלא הזכירוה הפוסקים אין ראייה דבסתם יום ובסתם לילה מיירי ואה"נ דבתקופת תמוז וטבת יש לחשוב שעות זמניות וכדיג מצינו בכמה דוכתי בשיס ופוסקים כגון לענין קיש באיח ר"ס נ"ח ולענין חמץ בע"פ באיח סימן תמ"ג ס"א בהגיה ולענין חישוב תקופות וכה"ג טובי ובאיח כתב ח"ל פורש ממנה כל אותו יום והלילה שלפניו וכן להיפך עכ"ל ועיי' בראב"ן סימן שיח ובשיס פרק האשה סוף דף ס"ג דזק נ"ל דדעת ראב"ן דודאי אם יש לה וסת קבוע ביום כגון שיש לה וסת לראות לעולם בתחילתו או לעולם באמצעיתו או לעולם בסופו איצ לפרוש אלא אותו היום ולא לפניו ובהכי איירי בשיס ופוסקים אבל אם רגילה לראות ביום ואין לה שעה קבועה רק לפעמים בתחלתו ולפעמים באמצעיתו ולפעמים בסופו איכ כל היום וסתה ודמי כאילו היה וסתה כל היום ודאי דאשה שוסתה כל היום צריכה לפרוש כל לילה שלפניו ובהכי מיירי הא"ז ובוה מיושב שפיר מה שהקשה הביי דהא"ז הוא נגד השיס ולפעוד"ן להוציא מן השיס כמיש ודק גם הביח כתב שמשמע שהודא דבר ה' נהוג כהא"ז וגם בהגהת ש"ד סימן ז הביא דברי הא"ז במסקנא וכ"כ בא"ז של מדרי"ל בשם מהר"ל:

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קפד סעיף ד

אם רגילה לראות בהנך החמה, ולא קים לן שפיר אי קודם הנך החמה או אחרי, אינה אסורה אלא ביום.

פתחי תשובה יורה דעה סימן קפד ס"ק י

(י) ביום - עבדיט ומיש בשם שך ולא קים לן אי קודם הלילה כי ר"ל אי קודם שקיעת החמה או לאחר שקיעה דלענין וסתות חשבינן משקיעת החמה עד ציה וכן מעלות השחר עד נץ החמה ללילה. ח"ד ע"ש:

בדי השלחן ס"ק ל"א

... (ל"א) אינה אסורה אלא ביום. דכין דסתות זבנן הוה ליה ספק (מג) דזבנן ולקולא ומשו"ה מותרת בלילה וזה דמחמינן ביום טפי מבלילה דכין דביום טמאה על כל ימים אפילו בראתה בלילה שלפניו משו"ה חלין (מג) גם תחלת הקלקלה הטומאה ביום ועוד טעם (מד) יש לומר בזה דואיל ולא ראתה עכשיו בלילה א"כ נתברר ע"י זה שהוסת הוא באמת ביום דאם הוא בלילה היה לה לראות גם בלילה זה משו"ה חיישינן להוסת ביום, וכ"ז לפי דעת המחבר, אמנם דעת הפוסקים (מכ) האחרונים שראוי להחמיר בדין זה לאסור וף בעונת הלילה מטעם ספק ובפרט שלדעת האור זורע שהבאנו בס"ק י"ז אפילו היה ודאי לה שהוסת ביום צריכה לפרוש גם בעונה שמקודם לעונת הוסת (אבל מכל מקום (מו) א"צ להחמיר ולאסור גם בעונה הקודמת לעונת הלילה אף להחמירים כדעת האור"ז והאיל הוא ספק לה אם הוסת בעונת הלילה או בעונה שאחרי) אמנם באשה שמצאה עצמה טמאה שקמה בבוקר משינתה - כתב האשכול כסי ל"ב שא"צ להחמיר לחוש לעונת הלילה דמוקמינן לה אחזקתה שהיתה הודרה ואמרינן שנטמאה זה עתה ולא מקודם, דע שכשם שמחמירים בלא קים לה בזמן הנך החמה כן יש להחמיר בספק גם הוסת קודם לשקיעה או אחריו לפרוש בעונת הלילה וגם בעונת היום שלפניו:

4) שולחן ערוך רמ"א יורה דעה סימן קפד סעיף ב

ולמטה שנשמית וסתה להקדים ז' או ג' ימים, או לאחר כשמגיע זמן וסתה, לרך לפרוש ממנה ז' או ג' ימים קודם או אחרי. (כגהות מייטווי פ"ח דהלכות איסורי ביאה). וע"ל סי קפ"ט.

בדי השלחן ס"ק ב'

(כ) ואשה שמשנית וסתה וכו' כשמגיע זמן וסתה צריך לפרוש ממנה וכו'. יש (ל) מפרשים בכוונת רמ"א דמיירי באשה שיש לה וסת קבוע כגון שלמדה לראות ליום כ"ה ושינתה פעם או פעמיים להקדים ראייתה ליום כ"ג

או ליום כ"ב או ששינתה לאחר ראייתה פעם או פעמיים ליום כ"ז או ליום כ"ח (אבל אם שינתה שלש פעמים ליום כ"ז או כ"ח הרי נעקר וסתה הקבוע לה ליום כ"ה שהוסת הקבוע נעקר ב' פעמים שעבר הזמן ולא ראתה בו) וקאמר הרמ"א שלחודש הבא צריכה לפרוש מבעלה ביום שהקדימה לראות בו וכגון אם הקדימה ליום כ"ב צריכה לפרוש כשיגיע יום כ"ב מראייתה האחרונה (ואם לא תראה ביום כ"ב צריכה לפרוש גם ביום כ"ה שהוא עונת וסתה הקבוע) וכן אם איחרה ליום כ"ח צריכה לפרוש כשיגיע יום כ"ח מראייתה האחרונה (היכא דלא ראתה מקודם לזה ביום וסתה הקבוע שהוא יום כ"ה) שאף לוסת שלא נקבע אלא פעם אחת צריכה לחוש וכמש"כ המחבר בסמוך ואצפ"י שהגמט דין זה ממש נשנה בסימן קפ"ט סעיף י"ד

שאם היתה למדה לראות ביום כ' ושינתה ליום ל' חוששת
לשניהם סלקא דעתך (ג) אמינא דכשהשינוי אינו מופלג מיום
הוסת עצמו אלא ב' או ג' ימים א"צ לחוש ליום השינוי שאינו
כוסת בפני עצמו אלא וסת הקבוע עצמו הוא שנטה קצת
מהרגלו ולחדש הבא ישוב להרגלו שמקודם ולזה קמ"ל
הרמ"א דאף בכה"ג חוששת ליום השינוי, זהו פירוש ראשון,
וש (ג) שכתבו לפרש בזה דמיירי שאין לאשה וסת קבוע ליום
מיחד אלא שקביעת וסתה הוא כך שבתוך אלו השנים או
השלשה ימים תראה אבל בגוף אלו הימים אין לה זמן קבוע
אימת אלא לפעמים בזה ולפעמים בזה רק עכ"פ לא יעברו ג'
ימים הללו בלא ראייה (ודבר זה מצוי מאד בנשים שבזמננו)
וקמ"ל הרמ"א דבכה"ג כל הג' ימים הם כוסת אחד וצריך
לפרש ממנה בכלל כדן פרישה בתוך עונת הוסת, זהו פירוש
שני בדברי הרמ"א, ולמעשה אעפ"י שיותר טוב להתמיר כדעה
השניה ולפרוש לכל ג' ימים אלו מכל מקום המיקל בזה יש לו
על מי לסמוך ובפרט אם קשה עליהם הפרישה לשיעור ימים
כזה (ולפעמים חייבים לפרוש סמוך לימים אלו עוד יום כשהם
סמוכים ליום העונה בינונית או לפניו או לאחריו) אמנם כמובן
שחייב לפרוש מידת כעונה של ראייתה האחרונה כדן וסת
שאינו קבוע שחוששת לו בפעם אחת וכן מן הראוי (ג) לבדוק
קודם חשמיש ואחר חשמיש בכל אותן הימים שמקילים בהם,
ועיין בביאורים:

5) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ סעיף ג
אין בכתמים משום וסת כ"צד, מצאה כתם ברח, אפילו שלש פעמים, לא קבעתו ולא עוקרתו. חוץ מכתמי עד הבדוק לה, שהם מטמאים
בכל שוק, והרי הן כראיות לכל דבר.

ברי השלחן ס"ק תקד, תקיג

(תקד) בכתמים. ונראה שאפילו

אשה המוצאת כתם ואחר כך כעבור יום או ימים בא אורח מדהה ושופעת דם כרגילותה אינה מחשבת יום מציאת הכתם
וחשבון וסתה. הע' הוא דאמרינן דאין בכתמים משום וסת מיירי (תשכט) אפילו באשה המוצאת כתם אחר שינתה ואין

אששים לומר בזה שמא הרגישה בראייתה שאילו הרגישה
יתה מתעוררת משינתה:

(תקיג) והרי הן כראיות לכל דבר. ואם מצאה

דם על העד הבדוק לה בג' ריח קבעה לה וסת לר"ח. והנה
מפשוט דברי השר"ע היה נראה עוד שאף המוצאת דם פעם
אחת על העד הבדוק צריכה לחוש לאותו יום כדן וסת שאינו
קבוע שחוששין לו בפעם אחת ואם לדוגמא ראתה ברי"ח
חוששת לר"ח הבא כדן וסת שאינו קבוע וכן חוששת היא
להפלגה שמיום ראייתה האחרונה עד יום מציאת הדם על העד
וכן צריכה לחוש לעונה בינונית שמיום מציאת הדם על העד.
הכל כדן הרואה דם פעם אחת שנתבאר בריש סימן קפ"ט וכן
נראה דעת הבית שלמה (תשלח) להלכה ולפי זה אשה הסופרת
ד' נקיים ונתקלקלה בספירתה שבדקה ומצאה דם על העד היה
נראה שחוששת ליום זה לענין וסתה אמנם ראינו ושמענו
מכמה בעלי הוראה (תשלח) שאין נהגים כן ואינם מכניסים
הבדיקה והיא בתוך חשבון הוסתות כלל וכנראה שדעתם שאין
העד הבדוק כראייה לענין וסתה אלא בוסת קבוע ולא בוסת
שאינו קבוע ובביאורים הובא מקור לזה מדברי הלבוש כאן
ועיין שם בביאור הדברים:

עונה בינונית CD39

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד א

מתני'. כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן. הבאין מן הדרך - נשיהן להן בחזקת טהרה.

לתחלת ראייה אחרת שדוב הנשים כך הן רואות מל' לל' כר עכיל וכן הביאו הכ"מ פ"ד מהל' איב ל' הרמב"ן אהא וכן פ"ד ש"י פ' כל היד דט"ז ע"א אהא דכל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה ח"ל בתוך ימי ל' לראיה אבל אחר ל' בעיא בדיקה האיל וסתם נשים חיינן לסוף עונה עכ"ל אלמא דאפילו ביום ל' גופיה שרי משום דעונה בינונית היא ל' ז"מ איכ' איצ' לחוש אלא ליום ל' מסוף יום הא שראתה בו דהיינו ז"מ ל"א מתחלת ראייתה וכ"כ הסוד לעיל סימן קפ"ד אם שדה ל' יום חשיב כהגיע וסתה דסתם עונה ל' יום ואסור לסוף ל' עד שתבדק אלמא דאיצ' לחוש אלא ליום ל' והכי מוכח נמי מדברי הפוסקים והט"ז לקמן סכ"ז שכתבו דג' עונות בינוניות הוא צ' יום ואי איתא לא היל' אלא פ"ח ודאי עונה היא ל' יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה ודוק ואיכ' קשה נמי לאיזה צורך הוצרך הרמב"ן לומר חוששת לד"ח אייד דמשמע משום ר"ח אייד הוא דחוששת הא בלאו הכי חוששת משום עונה בינונית וכמ"ש וכן לאיזה צורך הוצרך לומר חוששת לב' בסיון אפשר שתקבע וסת' להפלגה תיפוק ליה דהוא עונה בינונית ותו קשיא טובא לדעת הב"י והפרישה והב"ח דס"ל דכל אשה צריכה לחוש ליום החדש וגם לעונה בינונית איכ' היכי אמרינן דצריכה לחוש לעונה בינונית משום דסתם וסת' הוא מל' לל' והרי היא צריכה לחוש ליום החדש שראתה בו והוא יום שאח"כ אעי"פ שלא ראתה אלא פעם אחת ועי"כ הוא משום דסתם נשים דדכן כך לראות באותו יום החדש ואם כן קשיא סתמי אהודי ואיך מתפייס התבל בשתי ראשים שתאמר דמן הסתם צריכה לחוש ליום החדש שמסתמא תראה לאותו יום ותאמר שמן הסתם צריכה לחוש לעונה בינונית והו"ו דבר שאין לו שחר כלל אלא נ"ל דהוא דאמרינן בשי"ס עונה בינונית ל' יום היינו מחדש לחדש בין מלא בין חסר וכו' ג' ג' ג' ג' יום שהוא חדש וכן גבי בכור ק"ל לק' סימן ש"ה דאינו נפדה עד שיעברו עליו ל' יום והוא פשוט בשי"ס בדוכתי טובי והיינו חדש דכתב בס' דא"מ סימן ש"ג וטעמא דכתיב מבין חדש תפדה והיינו ל' יום כר' והיינו כ"ט י"ב תשצ"ג כר' אבל קודם ל' אינו פודי ע"ש (וע"ל סימן ר"כ ס"ק י"ג) וכן מוכח בס' בעלי נפש להראב"ד שכתב שהאשה בתחלה צריכה לחוש לוסת' החדש ולסת' ההפלגה ולא הזכיר בספרו כלל שצריכה לחוש לעונה בינונית וגם בסוף שער' הוסתות מנה בקצרה כל הוסתות הן הקבוע הן שאינו קבוע ולא מנה עונה בינונית כלל וכן הרמב"ם פ"ח מהאיב ד"ז כתב דכל יום שראתה בו חוששת ליום הבא שלאחריו ולא הזכיר כלל לחוש לעונה בינונית שהוא שלושים יום וכן הרשב"א בת"ה בשער' הוסתות כתב כמה פעמים דמי שאין לה וסת' קבוע צריכה לחוש לעונה בינונית שהיא ל' יום ולא הזכיר כלל שצריכה לחוש לוסת' החדש וכן לקמן סימן קצ"ז (ס"ז) כתב הרמב"ן והט"ז דבחדשת כשלא הזקבע לה וסת' הרי היא ככל הנשים וחוששת מל' ל' יום כר' ולא כתבו שצריכה לחוש לעונת החדש אלא ודאי עונה בינונית היינו מחדש לחדש דבאותו יום של חדש שראתה בו צריכה לחוש לחדש הבא ותו לא וראיה ב"ה דלדברי ממאי דכתבו הפוסקים והט"ז לקמן סכ"ז דג' עונות הוא צ' יום היינו ממאי דאמרינן בשי"ס עונה בינונית היא ל' יום וכדאיתא בב"י והרמב"ם פ"ד מהל' מטמאי משכב ומשב כ' דג' עונות היינו ג' חדשים ומביאו ב"י לקמן סוף ד"ה ומ"ש ראתה ג' ראיות מג' עונות מכוונות כר' אלמא דמאי דאמר עונה בינונית ל' יום היינו חדש ולכך פ"י הרמב"ן ורש"י דעונה בינונית היא ל' יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה אחרת ויהיו בסתם חדש דהוא מלא ואה"ו אם החדש חסר הוא כ"ט יום מתחלת ראייה לתחלת ראייה אחרת ולא הוצרכו לפ' זה משום דסתם חדש מלא הוא ועוד כיון דלעולם אינה צריכה לחוש אלא לאותו יום החדש אם כן איצ' לדקדק בין מלא חסר אלא לעולם לאותו יום החדש וע"ל ס"ק ל"ג ומ"ג תמצא עוד ראיות לדברי:

4 פתחי תשובה יורה דעה סימן קפ"ט ס"ק י

בענין הפלוגתא שבין הט"ז והש"ך בעונה בינונית מאי היא דדעת הט"ז דערב לא היינו וסת' החדש והיא ל' לראייתה ואם החדש חסר שניהם הם ליום אחד אבל אם החדש מלא חוששת גם ליום הקודם משום ערב דעת הש"ך דערב לעולם הוא יום החדש ושיעור ערב היינו יום ל"א כסתם חדש דהוא מלא. הנה הוצ' בתשובה ס"י קיד' האריך להשיג על הש"ך והסכים עם הט"ז וכן הסכים הכותי ופ"ת ע"ש וע"י חד' שהסכים ג"כ עממה בהא דערב לא היינו וסת' החדש אמנם לא כדבריהם דהוא יום ל' רק בזה עיקר כהש"ך דהוא יום ל"א ואיכ' הוא להיפך דאם החדש מלא שניהם ליום אחד הם ואם החדש חסר חוששת גם ליום שאח"יו משום ערב ע"ש. ודע דאף לדעת הש"ך עי"כ צ"ל דחילוק יש בין ערב לוסת' החדש דאילו בוסת' החדש כל זמן שלא נקבע ועבר ומנו ולא בדקה מותרת בלא בדיקה כדמשמע בסעיף ד' ובערב אסורה עד שתבדק כמבואר שם ומשכחת לה וסת' החדש בלא ערב כגון אם ראתה בינוניים או שיש לה וסת' אחד קבוע ואח"כ שיתנה ליום אחד וכ"כ האחרונים:

5 שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ט סעיף א

כל אשה שאין לה וסת' קבוע, חוששת ליום ל' לראייתה, שהוא עונה בינונית לסתם נשים, ואם יש לה וסת' קבוע לזמן ידוע מכ' לכ' או מכ"ה לכ"ה, חוששת לזמן הידוע.

6 טהרת הבית חלק א' (עמוד קמ"ט) הערה ח'

(ח) ג'רזמת הרשן סימן רמ"ו. ופסק' מרן בשולחן ערוך (סימן קפ"ו סעיף ג'). והחזות דעת (ביאורים, סקי"ג) כתב, מאד לבי מגמגם בד"ן זה, שאם נאמר שמאחר שהחזוקה ג' פעמים שאינה רואה ביקים אלו, נחשבת בימים אלה כאשה שיש לה וסת', ושלא בשעת וסתה, איכ' אשה שרואה תמיד אחר שלשים יום, ואחר ל' יום אין לה וסת' קבוע, פעמים מקדמת פעמים מאחרת, אטו לא תחוש לעונה בינונית, מפני שהחזוקה שלא תראה עד לאחר ל' יום, והיא כאשה שיש לה וסת' קבוע שאינה חוששת לעונה בינונית, והא דאי לתא, וכדמוכח מכל הפוסקים. וע' בש"ך (סי' קפ"ט סקי"ל). עכ"ת. וכבר השיב לנכון על דבריו בשו"ת בית שלמה (ח"ב מיר"ד סי' ז'), שהרי התרומת הדשן טעמו וגמיקו עמו, שאע"פ שלשאר דברים אין דינו כוסת קבוע, מכל מקום לענין בדיקה שלפני תשמיש ואחר תשמיש שבלאו הכי רבים מהפוסקים מקילים לגמרי גם באשה שאין לה וסת' כלל, משי"ה יש להקל בזה לכל העונות. ועל דרך הנ"ל מקיל גם בשנית מהר"ל (סי' קע"ג), מטעם הנ"ל. ולכן הדבר פשוט שאין לזוז מדברי השולחן ערוך. עכ"ת. וכדברים האלה כתב גם בשו"ת מהר"ש ענגיל חלק ז' (סי' קכ"ח) בדי"ה הנה ע"ש. והנה כן מתבאר גם בסודי טהרה (סי' קפ"ט סקי"כ), שאחר שצידד לומר שאם רגילה לראות ביום ל"א

ולייב וליד, איצ לחוש לעונה בינונית כיון שהחזקה שלא תראה כל שלשים יום, וכמיש
התהייד שנפסק בשיע (סי' קפו ס"ג) שנחשבת בכה"ג כאשה שיש לה וסת קבוע, ולכן איצ
בדיקה לפני תשמיש ואחר תשמיש, וסיים ע"ז, ומיהו נראה שלא הקילו אלא לענין בדיקה
שבלא"ה דעת רש"י ורא"י וגאונים רבים שכל לבעלה איצ בדיקה כלל, ואפילו אם רוצים
להחמיר לא שבקינן להו, אבל בעלמא אפשר שאין לסמוך על זה, וממילא צריכה לחוש לעונה
בינונית. ע"ש. וכ"כ הישועות יעקב (סי' קפד סק"ו) ע"ש. גם השואל ומשיב תליתאה (ח"ב
סוף סי' מו) כתב לדחות דברי החותם דעת, וחילק בין עונה בינונית שרוב הנשים רואות ביום
שלשים, וכל שאינו וסת קבוע ממש יש לה לחוש לעונה בינונית, משא"כ לענין בדיקה וכו'. ע"ש.
ובספר פרדס רמונים (בשפתי חכם סוף סי' קפו) כתב ג"כ, שדברי החותם דעת אינם ברוכים
כלל, ושלדעתו דינו של התהייד הנ"ל הוא דין פשוט וברור, ושכן הסכימו לו כל האחרונים. ע"כ.
וכן בספר להם ושמלה (סק"ח) כתב ג"כ שדברי החותם דעת אינם מוכרחים כלל. ע"ש. גם
הערוך השלחן (סי' קפו סק"כ) כתב, שמה שרצה לדמות החותם דעת דין זה לדין עונה בינונית,
אינו דמיון כלל, והתם רוב גשים יש להן עונה בינונית, אבל בדין בדיקה הדבר להיפך. ואין
טעם בכל דברי החותם דעת לדחות דין השיע מהלכה. ע"ש. וכ"כ במלבושי טהרה סק"ג. וכן
העלה בשו"ת מהר"ם ח"ג (סי' רנח). וכ"כ בשו"ת אגרות משה ח"ב מו"ד (סי' עב ענף ד).
ובשו"ת מנחת יצחק ח"ו (סי' פב). ע"ש. וע"ע בשו"ת דבר משה תאומים (ריש סימן נו). וד"ק.

ומכללם של דברים הנ"ל, למדנו שאשה שרגילה לראות תמיד אחר ל' יום, אך אין לה יום
קבוע לראייתה, פעמים מקדמת פעמים מאחרת, צריכה לחוש ליום שלשים שהוא עונה בינונית,
ורק לענין בדיקה הקילו התהייד ומרן השיע, משום שלדעת רוב הפוסקים גם אשה שאין לה
וסת איצ בדיקה כלל. וכמו שפשוט לו להחזות דעת הנ"ל, וגם האחרונים הנ"ל הודו לו בזה.
וכמבואר בשו"ת בית שלמה (ח"ב מו"ד סי' ז) ובשואל ומשיב תליתאה (ח"ב סי' מו) ומת"ש
ענגיל ח"ו (סי' קכח). ושאר האחרונים. וכן מתבאר להדיא בדברי מרן הבית יוסף (סי' קפד)
בדיה וכתב עוד. ע"ש. אולם הלום ראיתי אחרי ראי בחידושי הריטב"א (גדה טו.) בדיה אי"ר
שמעון בן לקיש וכו', שכתב וד"ל: ,והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה, פירוש, עונתה הוא
הזמן שבין ראייה לראייה, וסתם עונה בינונית שלשים יום, כדאיחא לעיל (ט:). וסתם גשים
שהזמן כן בין ראייה לראייה, וכמו שפירש רש"י ו"ל, תראים הדברים שלכן תפס לשון זה, ולא
אמר תוך זמן וסתה כדנקיט בעלמא, משום דמיירי באשה שאין לה וסת, ומיהו נהי דלית לה
וסת, זמן עונה מיהת איחא לה, שרגילה להפסיק בו טהרות, אלא שפעמים מקדים פעמים מאחר,
ואותו זמן שבינתים שהוא בתוך לו וידע שלא הקדימה לראות בו, והו שאמר כאן שמצאה
בתוך ימי עונתה, וקמ"ל דלא חיישינן שמא תקדים ותראה בו שלא כמנהגה. עכ"ל. מבואר
יוצא מדברי הריטב"א הנ"ל שבימים שהחזקה שלא לראות, הרי היא בחזקת טהרה, ואינה
צריכה לחוש לעונה בינונית, וכן פסק בספר סהרת ישראל (סי' קפו סעיף יג), ושכן כתב
המלבושי טהרה. ע"ש. וכן פסק הגאון ר' משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה (חידושי סי' עב,
דף קלו ע"א). ע"ש. ותנא דמסייע להו הריטב"א הנ"ל. והן אמת כי ראיתי ג"כ בשו"ת לבושי
מרדכי קמא (חידושי סי' קט) שכתב שיש לחוש להחמיר בעונה בינונית בכיצא בזה. ע"ש. וכן
בשו"ת חלקת יעקב ח"ב (סי' עד) כתב להחמיר בזה ע"פ דברי השואל ומשיב הנ"ל, וכתב
לדחות דברי הטהרת ישראל שהיקל בזה. ע"ש. והגיה"ח שנית בשו"ת חלקת יעקב ח"ג (סי' קיא)
ע"ש. וכ"כ בשו"ת מנחת יצחק ח"ו (סי' פב), וגסתייע מ"ש מרן הג"י (סי' קפד). ע"ש. מ"מ
בהגלות נגלות דברי הריטב"א הנ"ל נראה לי שיש להקל שלא לחוש בכה"ג לעונה בינונית.
וכן העלה הרה"ג ר' דוד מצגר גר"י (המ"ל חידושי הריטב"א בהוצאת מוסד הרב קוק, בביאורים
שבסוף הספר סי' ד). וכן נראה עיקר למעשה. והחמיר הע"ב.

אשה שאין לה וסת CD40

1) שולחן ערוך יורה דעה סימן קפט סעיף לג

מעוברת, לאחד שלשה חדשים לעיבורה ומניקה כל כ"ד חודש אחד לידת הולד, אינה קובעת וסת אפילו מת הולד או גמלתו, דמים
מסולקים מתן כל זמן עיבורה וכל כ"ד חודש. ומ"מ חוששת לראיה שתראה כדרך שחוששת לוסת שאינו קבוע.

סימן קפט סעיף לד

מעוברת, משוחרר עוברת, ומניקה, כל כ"ד חודש, אינה חוששת לוסת וראשון. אפילו היה לה וסת קבוע והגיע תוך הזמן הזה, אינה צריכה
בדיקה ומותרת לבעלה. ואפילו שופעות ודואר דם באותן עונת שוקן למודות לראות בוק, אינו אלא במקרה. עברו ימי העיבור והתנקה,
תחזרת לחוש לוסתן הראשון. כיצד, היה לה וסת לימים, אם למודה לראשי חדשים, חוששת לרה"א ראשון שהוא פוגעת בו. וכן כל כיצא
בזה. וכן הדין אם היה לה וסת הגוף או לזמן ידוע, אבל אם היה וסתה וסת והפלטות, אי אפשר לחוש עד שתחזור לראות חזרה לראות
אפילו פעם א' חוששת יום והפלטה שהיתה למודה להפליג.

של"ח חוששת

לראיה שתראה וכו'. ולענין עונה בינונית יש (שס"ט) שכתבו שאינה חוששת לה שהמעוברת והמניקה הוזיין ספי מסולקת דמים מאשה שיש לה וסת דקיימא לן בה שאינה חוששת לעונה בינונית וכל שכן מעוברת ומניקה. אמנם יש (שס"ט) חולקים וסוברים דאשה שיש לה וסת עיקר הטעם שאינה חוששת לעונה בינונית והואיל ויש לה כבר וסת אחד (שס"ג) לא חיישינן אצלה שתקבע וסת אחר (הרי העונה בינונית הוא גם כן ענין של וסת לראות תמיד לאחר ל' יום) אבל במעוברת ומניקה ולא שייך סברא זו חוששת שפיר לעונה בינונית מן הראייה (שס"ט) שאירעה לה בימים אלו וחייבת לפרוש או מבעלה תם אחר כך (שס"ב) אסורה לשמש עד שתבדוק אם לא בדקה בהעונה עצמה:

לחוש לוסתן הראשון. ויש (שס"ד) שכתבו והני מילי כשהיה לה וסת קבוע קודם שנתעברה אבל אם היה לה וסת שאינו קבוע כיון שנתעברה ונסקו דמיה שוב אינה צריכה לחוש לו אחר ההנקה וכן אשה שראתה מחמת קפיצה ג' פעמים קודם שנתעברה אינה (שס"ב) צריכה לחוש לקפיצה לאחר ימי ההנקה כיון שחשש הקפיצה אינו אלא כוסת שאינו קבוע כראיתא בסעיף י"ז ברמ"א אמנם יש (שס"ו) חולקים על זה וסוברים שגם לוסת שאינו קבוע או לראייה שעל ידי קפיצה צריכה לחוש לאחר שעברו ימי עיבורה והנקה ונראה להחמיר בה:

2) שרת אגרות משה חלק ירד ג' סימן נב

והנה במניקה הוא ליהפוך שמדינא דגמי עד כ"ד חדש אין לחוש לראיית דם והלכה כר' יוסי ור"ש בדה דף ט' שאבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת עד כ"ד אף כשאינה מניקה וכשמניקה בזמן הכ"ד חדש הוא לכ"ע אף לר"מ, ואיפסק כר' יוסי ור"ש בש"ע / ירד' / סימן קפ"ט סעי' ל"ג ובזמננו כשאינה מניקה כמעט כל הנשים ראות דם, ולכן עד שלא תראה פעם ראשונה אינה חוששת כלל דעדיין אית לה חזקת מסולקת דמים אבל כשתראה פעם ראשונה שוב חוששת לערב = לעונה בינונית = ואם היתה לה וסת קבוע לוסת הפלגה קודם עיבורה ראויה לחוש לאותה הפלגה אעפ"י שלא ראתה כל ימי עיבורה אבל וסת שאינו קבוע נעקר בפעם אחת. וכשהיא מניקה נמי רק זמן קצר אין ראות שלכן פשוט שקובעות וסת בזמננו בכ"ד חדש כשאינה מניקה ואף במניקה מסתבר שבזמננו קובעת וסת והוא ג"כ מצד שנשתנו הטבעיות לענין זה, וזה אינו נוגע לעניננו אבל כתבתי לך זה להראות שינוי הטבעיים בשני הענינים זה לא קשה כלום דכן הוא בהרבה דברים. והנה ראיתי בתשובת רעק"א סימן קכ"ח שכתב ואף דעינינו ראות בני דין דמיד כשנתעברו מסולקת דמים ונשתנו הטבעיים הא חזינן בש"ע / ירד' / סימן קפ"ט ובסימן ק"צ שבעינינו הוכר עובריה, הנה נעלם ממנו הברח וגם הנריב שסברי שמומכין ע"ז למעשה אף לדברים חמורים וכ"ש לענין הגיע הוסת ולא בדקה ולא הרגשה שיש להקל דאינו איסור דאורייתא וגם הא לשיטה ראשונה טוהרה, ורק לכתחלה יש לבדוק מאוד דאפשר לברר. וגם וכי יסבור גם להקל במניקה שהוא מדינא בחזקת מסולקת דמים וכי יקל כן גם בזמננו שנשתנו שראות דם.

3) שרת הבית חלק א' (עמוד קס"ז) אות י"ח, והערה י"ח

י"ח. אשה שמשתמשת בכדורים הדוחים ומעכבים את הוסת, מן הדין אין בעלה צריך לפרוש ממנה בעונה הסמוכה לוסתה. והמחמיר תבוא עליו ברכה. וכן כלה שהוסתות שלה אינן סדירות, וחוששת פן תהיה פמאה ביום חופתה, יכולה להשתמש בכדורים לדחות זמן הוסת, ולסמוך על כך בליל חופתה אפילו אם חל בעונה הסמוכה לוסתה י"ח.

(ח) הגה בשלחן ערוך (סימן קפד סעיף ח') פסק, „היתה נתבית במתבא מפני פחד והגנצה שעת וסתה אינה חוששת לר". והטעם לכך, שחורדה מסלקת את הדמים. והוא הדין לכדורים כאלה שהוכח שמעכבים את הוסת, לפיכך הרי היא בחזקת מסולקת דמים. והגסיון הורה שרובם הגדול של הנשים המשתמשות בכדורים אלו, וסתן נדחה. (אלא שיש כאלה שהכדורים גורמים להן דימומים). ואפילו לדעת הסור והרמ"א שמחמירים לכתחלה בדין הנתבית במתבא, שאני התם דחיישינן שמא על ידי איוה היסח דעת שלה יסור הפחד מלבה לזמן מה ותראה, וכמו שכתבו הכרתי ופילתי והגאון רבי זלמן (שם). (ועיין עוד לעיל סעיף י' ובהערה שם, שהבאנו טעם נוסף על פי דברי המאירי (נדה ט.), שאין כל הדעות שולטות להבחין ולהבדיל בזה בין פחד לבהלה, וכל זה לא שייך לנידון דידן). ועינא דשפיר חזי בשו"ת הרדב"ז חלק ח' מכתבי"ד (סימן קלו), שנשאל אודות אשה ששותה משקה או שאר דברים לעכב וסתה, עשרה או עשרים יום, אם אסור לבעלה לבוא עליה, אף על פי שהיא סתורה, משום דהוי כסמוך לוסתה. והביא מחלוקת הראשונים בדין עבר יום הראשון של הוסת ולא ראתה, אם צריכה לחוש לשאר ימי וסתה, שהראב"ד והרמב"ן סבירא להו דחוששת, משום שכל יום ויום נחשב כוסת בפני עצמו, והרד"ה והרשב"א הורא"ש סבירא להו שאינה צריכה לפרוש אלא עונה ראשונה של הוסת בלבד, וקראא לי שכן דעת הרמב"ם ממה שלא חילק כלל. ובנידון דידן שעבר כל זמן וסתה לכולי עלמא מותרת, ואם ניסתה זה המשקה שלש פעמים ועיכב, וסתה, הוי חזקה, ופשיטא שמותר לבעלה לבא עליה, ואפילו בפעמים הראשונות שעדיין לא התחזק הענין והיא בתוך משך זמן וסתה מותר לו לבא עליה, כיון שעיקר דין פרישה סמוך לוסתה אינו אלא מדרבנן כמו שהסכימו המפרשים, ומטעם זה התירו שאר קריבות סמוך לנסתה, ועוד שהרמב"ם הורא"ש שאנו נגריים אחריהם ופוסקים כדבריהם מקילים בתוך משך זמן וסתה, ועל כל פנים הוי פלוגתא דרבוחתא ויש להקל באיסור דרבנן. ואפילו המחמירים יחדו בנידון דידן, כיון שהמשקה הזה טבעו לפעול עיכוב הוסת, וכבר גיטוהו נשים רבות הרבה פעמים והועיל, יש לסמוך עליו, שכשם שהועיל ליום הראשון יועיל לשאר ימי הוסת, הילכך יפרוש ממנה יום הראשון של הוסת בלבד, ואם לא ראתה מותרת אחר כך. ומכל מקום צריכה בדיקה קודם התשמיש וכו'. ואם ניסתה האשה

משמרת הפהרה

משקה זה ג' פעמים וראתה שמעכב וסתה משמשת אף בלא בדיקה. עכתי' ובנידון דידן שהכדורים הוכיחו את עצמם שמזעילים לעכב הוסת, עדיפי יותר מהמשקה הנ"ל. ואפילו בעונה של יום הראשון של הוסת אפשר להקל. ואמנם בשו"ת מנחת יצחק חלק א' (סימן קכז), מפקפק בכדורים אלה, על פי מה שכתב התוהו דעת (סימן קפד), דהיינו טעמא שהטור והרמ"א התמידו בנחבית במתבא כנ"ל, משום דלא חשיב במתניתין אלא ארבע נשים דדיין שעתו, ואם כן מכל שכן שאין לזוסיף מה שהמציאו הרופאים עתה וכו'. ע"ש. וליתא, דשאני התם שיש לחוש פן יצא הפחד מלבה, וכמו שכתבו האחרונים. וכן כתב מרן הבית יוסף, שעיינינו הראות כמה נשים שהיו במתבא ואף על פי כן לא שינו את תפקידן. אבל כאן שהגסיון הורה שהכדורים מזעילים לזובן הגדול של הנשים, וכל דין הפרישה סמוך לוסת מדרבנו, אין לנו לחוש למיעוטא דמיעוטא שאין הכדורים מזעילים להן. ומכל שכן שמרן השלחן ערוך התיר לכתחלה שלא לחוש לוסת, ואנן בתר מרן אזלינן. ומה שכתב עוד המנחת יצחק מדין נאמנות הרופאים, שאיך נאמין להם שסם זה מזעיל לסלק הדמים, ואף שהחתם סופר (חלק יורה דעה סימן קעה) כתב שנאמן הרופא לומר בדרך כלל סם זה יפה לדבר מסויים, מכל מקום החתם סופר עצמו (בסימן קנח) כתב לחוש להא דאמרינו (גדה ל:): דאיכא גופא דלא מקבל סמא וכו'. ע"ש. הנה בשו"ת תפארת יוסף (חלק יורה דעה סימן כה) הביא מה שכתב בשו"ת עבודת הגרשוני (סימן כב) להקל בנידונו בהסתמכו על דברי הרופאים. וכן בשו"ת שב יעקב (סימן מ') כתב גם כן לסמוך על דברי הרופאים להקל, ושכן דעת מרן הבית יוסף (סימן קצא). ע"ש. ועיין עוד בשו"ת מהרש"ם חלק א' (סימן יג) שהאריך למעניתו בדבר נאמנות הרופאים בכיוצא בזה, והביא דברי הכנסת יחזקאל (סימן לב), שכל שאין לרופאים ספק בדבר סמכינן עליהו, וההיא דגדה (כב:): דאמרי תסיל למים אם נימחו טמאה, מדברי הרופאים הוא. וכדברי הכנסת יחזקאל מבואר בתוספות הרא"ש (גדה כב:), ומוכח מזה שאם הרופאים אומרים דבר ברור אין צריך לבדוק אחריהם. ועל פי האמור יש ליישב מה שהקשה הרמ"א בדרכי משה על הבית יוסף (סימן קצא), שהביא ראייה מעובדא דקליפות ושערות (גדה כב:): דסמכינן על הרופאים והרי מבואר שם שלא סמכו חכמים על הרופאים, והצרכו לבדוק אם נימחוים הם או לא, ולפי הנ"ל גיחא, וצדקו דברי הבית יוסף, שהרופאים עצמם היו מטופקים וציוו לבדוק אם נימחוים הם, וכמו שכתב הרא"ש. וכן יש להביא ראייה לזה מתשובת מהר"י קולון (שרש קנח), שרמזו הבית יוסף (סימן קצט), אך לא הביא כל ראיותיו וכו'. ושם הביא עוד מה שכתב המנחת עני בשם הגאון רבי חיים מזאלודין שיש לסמוך על דברי הרופאים להקל. ועיין עוד בשו"ת מהרש"ם חלק ב' (סימן עב וסימן קפב) ובהשמטות לשם. וכן כתב בשו"ת פני מבין (חלק יורה דעה סימן קלח). ובשו"ת תבלים בגעמיים ח"א (דף סה ע"ד). ע"ש. ועיין עוד בשו"ת ערוגת הבושם (סימן קעג), ובשו"ת בית היצר (סי' נד), ובפתחא זוטא מהדורא תנינא (סימן קפו סעיף ח'), ובדרכי תשובה (שם ס"ק צח). ע"ש. וכל שכן כאן שהכדורים בדוקים ומנוסים שמזעילים לעכב את הוסת, לפיכך נראה שיש לסמוך להקל בזה. ושוב ראיתי בשו"ת קנין תורה חלק ב' (סימן פו אות ג') שהביא דברי המנחת יצחק הנ"ל, ודחאו כמו שכתבנו דשאני דין הנחבית במתבא שיש לחוש פן באותה שעה שתזקק לבעלה יסור פחדה מלבה ותטמא בשעת וסתה, שאורה בזמנו בא, וכמו שכתבו האחרונים. מה שאין כן כאן שהיא מסולקת דמים מגופה ואין הדבר תלוי בדעתה כלל, ולמה תגרע ממעוברת ומניקה וכו', גם לענין נאמנות הרופאים, הנה גדולי אחרונים שאחרי החתם סופר הקילו יותר בזה, וכמו שכתב הפתחא זוטא בשם כמה פוסקים. וכן כתב מהרש"ם חלק ב' (סימן קפב) בהשמטות. וכן בשו"ת מהר"ש ענגיל חלק ג' (סימן קי). ולכן למעשה

אף שאין להתיר לשמש ביום הוסת, שלדעת כמה פוסקים פרישה סמוך לוסת דאורייתא, מכל מקום יש להקל לכולות בעונה הסמוכה לוסת כיון שיש לנו גם דעת המקנה (בקונטרס אחרון סימן סא) שיש להתיר בעילת מצוה של החתן בעונה הסמוכה לוסתה, כדי היוצא לדרך, והסכימו עמו עוד אחרונים, ובכחאי גוזא יש לסמוך על לקיחת כדורים ליעיבוב הוסת אם יסכיבו לזה בעלי הוראה. עכ"ל. ובשו"ת חלק לוי (חלק יורה דעה סימן עג) כתב גם כן לרד"ק בענין הכלות שלוקחת כדורים לעכב הוסת עד לאחר יום חופתו, שלכאורה כיון שרוב הפוסקים סוברים שאסור מן התורה לשמש בעונה סמוך לוסתה, אם כן אם הגיע זמן וסתו בליל החופה אנו צריכים בזה למה שרד"ק הפוסקים בענין גאמנות הרופאים, וסיים, שיש לסמוך על מה שכתב החתם סופר (חלק יורה דעה סימן קנח), שדוקא כשדנים על גוף פרטי אין לסמוך על הרופאים במה שיקבעו וישפטו בשכלם על גוף זה כן וכך, אבל נאמנים הם בדברים כלליים שסם פלוגי מועיל לדבר מסויים, והוא הדין לכאן שנאמנים לומר שכדורים אלה מועילים לסלק הדמים. עכ"ל. ומכאן שיש לסמוך להתיר גם באשה דעלמא שלוקחת כדורים. (ומיהו מה שכתב שרוב הפוסקים סבירא להו שאסור מן התורה לשמש בעונה סמוך לוסתה, במחכית זה אינו, וכמו שביארו לעיל שרוב מגין ורוב בגין של הפוסקים סבירא להו שאין דין פרישה סמוך לוסת אלא מדרבנן). ובשו"ת שבט הלוי חלק ד' (סימן צט אוח ט') כתב לצדד בדין זה, שלכאורה כיון שכדורים אלה מחזקים שמסלקים את הדמים, ובדוקים ומנוסים לכך, יש לדמותם למה שאמרו התורה מסלקת הדמים, ואף להרמ"א שהחמיר לכתחלה בדין נחבית במחבא, שאני התם שאין הכל יכולים להבחין בין פחד ותורה לבין בהלה, וכמו שכתב המאירי (גדה ט.), מה שאין כן בענין זה, ושוב הביא דברי הרד"ב הנ"ל, וסיים שהלוקחת כדורים אלה לעכב וסתו הועילו להן כמה פעמים, אין להן לחוש אפילו לעונה ראשונה של הוסת, ורק לאחר הפסקת הכדורים עלולות לראות בקרוב וכדו'. ע"כ. ובספרו שבט הלוי על הלכות גדה (עמוד טז) הביא מה שכתב התפארת למשה להקל בדין אשה שקבעה וסת מט"ו לסיו יום, וחל ליל טבילתה תמיד בליל ט"ו שהוא עונת וסתה, שמתיר לה לשמש עם בעלה בעונה הסמוכה לוסתה, כדי שלא תיאסר עולמית, וכתב, שלענין מעשה בזמנינו שאפשר לעכב הוסת על ידי כדורים או זריקות, יש תקנה לאשה זו לעכב וסתה על ידי כך, ואין צורך להתיר תשמיש בעונת הוסת. ע"ש. ועיין עוד בספר נשמת אברהם (חלק יורה דעה עמוד צה), שהביא דברי ידידו הגאון רבי שלמה זלמן איצערבך שליט"א, שגם כן צידד להקל בזה, וחילק בין דין הנחבית במחבא, שהחמירו בה הטור והרמ"א לכתחלה, שיש לחוש שמא תסיח דעתה וכו', לבין נידון דידן. הביא בקצרה דברי הרד"ב הנ"ל שצידד להקל במין משקה שאינו ברור כל כך שמעכב הוסת כמו הכדורים שבזמנינו וכו'. ע"ש. ועיין עוד בשו"ת חשב האפוד חלק ב' (סימן פט אה ב'). ע"ש. ושוב ראיתי הלום בספר גופי הלכות על הלכות גדה (עמוד לו) שהביא מה שכתב אליו הרה"ג רבי משה שטרן (מתברר השו"ת באר משה), שבהיות שכדורים אלה נתגסו על מליון נשים ונתברר שכל זמן שהן לוקחות הכדורים האלה אינן רואות דם כלל, והה ליה כדיו היתה נחבית במחבא שתורה מסלקת הדמים, ואף להרמ"א שהחמיר שם לכתחלה, שאני התם שחוששים פן יצא הפחד מלבה ותראה דם, אבל בנידון דידן דינה כמעוברת ומניקה שהן מסולקות דמים, ומכל מקום אין להקל בזה אלא בוסת שאינו קבוע, שבה אין לה לחוש לשמש בעונה סמוך לוסתה, אבל בוסת קבוע צריך שיתברר על כל פנים פעם אחת שהכדורים האלה פועלים אצלה גם כן כמו בשאר הנשים. ושם הביא דברי החלק לוי הנ"ל שהיקל בזה, ושהגאון מסטמאר חלק עליו, ובכל זאת סיים, שבזמנינו שבהנו היטו את הכדורים על מליון נשים ונתבררה פועלתם עד שכמעט אין

ספק בדבר יש להקל יותר וכו'. ע"ש. וגם הלום ראיתי אחרי ראוי בשו"ת משנה הלכות חלק ד' (סימן קכג), שגשאל בנידון דידן, ומתחלה צידד לדמותו לדין מעוברת או מניקה שמסולקת דמים, ואפילו בשעת וסתה מתרת, ואף על פי שבדין נחבית במחבא חיישינן לכתחלה, כמו שכתב הרמ"א, כבר כתבו הסי' והאחרונים דשאני התם דחיישינן שמא יצא הפחד מלבה בשעת וסתה ותראה דם, אבל הכדורים האלה שמסלקים הדמים באופן טבעי דמי טפי למעוברת או מניקה, שבשניהם בא סילוק הדמים על ידי פעולה מסוימת. ושוב צידד להתמיר, והביא דברי הרד"ב הנ"ל להסתייע מדבריו להתמיר בנידון דידן. וכתב, ואף על פי שכבר ניסו כדורים אלה אצל הרבה נשים פעמים רבות והועילו לעכב וסתו, מכל מקום אולי אצלה לא יועיל לעכב הוסת, אלא אם כן ניסתה בעצמה על ידי לקיחת הכדורים שלש פעמים ועיכבו וסתה, אז מתיר לה לשמש בעונת וסתה, וכדברי הרד"ב. עכ"ל. ולא נחית לחלק בין נידון הרד"ב שהמשקה הוא לא נבדק אצל רוב העולם, כמו הכדורים האלה שניסו אותם על מליון נשים ויותר, וכ"ל. ולכן אין לדמות כדורים אלה לנידון הרד"ב. ונראה לי שלענין מעשה לדידן דנקטינן כרוב גדולי הפוסקים שדין פרישה סמוך לוסת אינו אלא מדרבנן, שפיר יש לסמוך מן הדין על לקיחת כדורים אלה, כיון שהוברר אצל רוב הנשים שמעכבים את הוסת, וכל שכן שיש להקל ביה"ת שאת לגבי הכלות. הנלע"ד כתבתי.

4 תלמוד בבלי מסכת נדה דף יב עמוד ב

ת"ד אשה שאין לה וסת - אסורה לשמש / שי פתוחה, מ צדיקה, ואין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות, ויציא ולא מחזיר עולמית - דברי ר"מ. רבי תנינא בן אנטיגנוס אומר: משמשת בשני עדים, הן עותה הן תקנה.

דף יב עמוד ב

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כר' תנינא בן אנטיגנוס. ובמאי? אי בעסקה בטהרות - הא אמרה שמואל חדא זימנא! ואי בשאינה עסקה בטהרות - הא אמר כל לבעלה - לא בעיא בדיקה, דא"ר זירא א"ר אבא בר ירמיה אמר שמואל: אשה שאין לה וסת - אסורה לשמש עד שתבדוק, ואוקימנא לה - בעסקה בטהרות! מאן דמתני הא לא מתני הא.

5 רי"ף כתובות (ס:) (בדפי הר"ף) "גרסינן בנדה ס"פ ראשון עד זאין לה לא פירות"

גרסינן:

בנדה ס"פ ראשון *אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות ויציא ולא יחזיר עולמית ד"ר מאיר ר' תנינא בן אנטיגנוס אומר משמשת בשני עדים הן הן עוחזה ותקניה שאם תשמש פעם ראשונה ושניה ושלישית בעדים וימצא דם על עד שלה או שלו בכל פעם ופעם דרי הן עוחזה שהחזקה נדה כל ימיה ויציא בלא כתובה

6 שולחן ערוך יורה דעה סימן קפו סעיף א

אשה שיש לה וסת קבוע, אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ואדרבה, אין לה לבדוק בפני בעלה בשעת תשמיש, כדי שלא יהא לבו נוקפו. והרמב"ם ז"ל מצריך לבדוק אחר תשמיש, והיא בעד אחד והוא בעד אחד, ולראות בהם שמא, ראתה דם בשעת תשמיש. ולדעתו, הצנעות בודקות עצמן אף קודם תשמיש. (וסברא הראשונה היא עיקר, וכן נהגו). (רוקח והגהות מיימוני ורוב המורים).

סעיף ב

אם אין לה וסת קבוע, שלשה פעמים הראשונים צריכין לבדוק קודם תשמיש ואחר תשמיש, הוא בעד שלו והיא בעד שלה, ואם החזקה באותם שלשה פעמים שאינה רואה דם מחמת תשמיש, שוב אינה צריכה בדיקה כלל, לא לפני תשמיש ולא לאחר תשמיש. ולהרמב"ם והרא"ש, כל זמן שאין לה וסת צריכה היא בדיקה לעולם, קודם תשמיש ואחר תשמיש, והרמב"ם מצריך שגם הבעל יבדוק עצמו אחר תשמיש. הגו: ואין צריכין לבדוק עצמם אחר כל תשמיש ותשמיש שעושין בלילה אחת, אלא מקנחין עצמן כל הלילה בעד, ולמחר צריכין בדיקה, ואם נמצא דם טמאה. (בי בשם הרמב"ם פ"ד). קנחה עצמה בעד, ואברה, לא תשמש עד שתבדוק עצמה, והאיל ואין לה וסת (שם).

סעיף ג

אשה שאינה רואה בפתח מיד ימים אחד טבילתה, אבל לאחר יד ימים אין לה קבע עד יד יום, דינה כזין אשה שיש לה וסת.

ש"ך יורה דעה סימן קפו ס"ק א

א ג"פ הראשונים כו' - באמת כן הבינו הפוסקים הלא המה הרמב"ן והרשב"א והרא"ש והר"ן ושאר פוסקים דברי הר"ף דס"ל כפי השני שכתר רש"י והוא פירוש ריח והלכה כרבי תנינא בן אנטיגנוס דצריכה לבעלה בדיקה ומשמשת בעדים ג"פ הראשונים והאר"ש לסתור דברי הר"ף והסכים להלכה ולא בעי בדיקה כלל אלא שלא מלאו לבו להקל נגד פי ריח וגם הרשב"א והר"ן נדחקו ליישב דברי הר"ף ולא מלאו לבם להקל נגדו אע"פ שלענין הדין נראה מדבריהם עיקר להלכה דלא בעי בדיקה כלל לבעלה וגם הבי' והביח נדחקו ליישב דברי הר"ף דס"ל דצריכה בדיקה גם לפני תשמיש ע"ש בדברי כל המפרשים הנזכרים מתוך דבריהם בעצמם שדבריהם דחוקים אבל באמת לא ירדתי לסוף דעת כל אלו הגדולים אך עלה על לבם שדעת הר"ף לפסוק הלכה כר' תנינא ב"א דאשה שאין לה וסת צריכה בדיקה לבעלה אם כן אך קבע הר"ף הלכה זו בכתובות ס"פ אלמנה נזונית שאין לה שייכות שם כלל והיא לו לקבוע בה' נדה כי שם מקומה ועוד שהפי' שפירש הר"ף בכתובות ס"פ אלמנה נזונית משמש בעדים ושם תשמש פעם אחת וכו' וגי' בעדים נמצא על עד שלה או על שלו בכל פעם ופעם

הרי הן עותיה שהחזקה נדה כל ימיה ותצא בלא כתובה ואם שמשוה בב עדים אחד לו ואחד לה ג'פ ולא נמצא דם באחד מהם הרי הן תקניה
הרי היא ככל הנשי אר יודא אמר שמאל הלכה כר"ח ב"א עכ"ל, עיקר הפי הוא שיך לענין איסור נדה ואיכ הל לקובעה בה' נדה ובריש
הל' נדה כ הריף ת"ד כל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש אן לה כתובה ולא פירות כו דברי ר"מ רחב"א אומר משמשת בב' עדים והן
עתי ותיקוני וכבר פירשנה בכתובות אמר ר"י אמר שמאל הלכה כרחב"א, ת"ד נישאת וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה
שניה ושלישית כו ואם יש לה וסת תולה בוסתה עכ"ל הרי שבהלכות נדה לא כתב הפי כלל וכתבו בכתובות וכתב וכבר פירשנה
בכתובות ואיפכא הל למיעבד ועוד יש לדקדק קצת למה כתב וכבר פירשנה בכתובות הל' וכבר פירשנה שלה פ' אלמנה ניונות
/נינות/ ועיקר לפי דבריהם מאין הוציא הריף לפרש משמשת בעדים ג'פ הא פשטא דמילתא משמע לעולם משמשת בעדים מלבד זה יש
להקשות לפי שטתם כמה וכמה קושיות על הריף כמו שהאריכו הפוסקים בה"ל, אבל האמת יודה ודכו דדעת הריף כדעת כל הפוסקי
דאפילו אשה שאין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה כלל לא לפני התשמיש ולא לאחר התשמיש ולהכי לא כתב הריף בשום מקום בפירוש
דצריכה בדיקה אודבה כ' בהל' נדה החמין והפועלין כו נשיהן להן בחזקת טהרה והיא ברייתא דרחב"א בעסקי בטחנות בדוקא היא וכמו
שפירשי וכל הפוסקים אבל לבעלה לא בעיא בדיקה כלל ולכך לא פי הריף דבר בהל' נדה על דברי רחב"א משום דכיון דהאידיגא דליכא
טהרות לא בעינן בדיקה כלל מיהו נ"מ באשה שראתה דם מחמת תשמיש דצריכה בדיקה ג'פ ומשמשת בעדי וכדקתני בברייתא נשאת
וראתה דם מחמת תשמיש כו וכתבה הריף מיד בתר הכי אעיפ שהיא ברייתא בסוף נדה סמכה לכאן מפני שהן ענין א' וכדפי' והיינו דנקט
נשאת וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פעם א' ב' ג' משמע דקמיתא לאו ממנינא היא וכל שלא ראתה מחמת תשמי' איצ בדיקה כלל
(ולשאר הפוסקים דמפרשים ואם יש לה וסת תולה בוסתה בעיא ומביא' בי לקמן סי' קפ"ז אין זה ראייה דיל רישא נמי באשה שיש לה וסת
היא ע"ש חדיק) ולכך כ הריף וכבר פירשנה בכתובות משום דהכא לענין נדה לא נ"מ במאי דהלכה כרחב"א רק לענין כתובה נ"מ דהלכה
כרחב"א דלא הפסידה כתובתה עד שתשמש ג'פ לאפקי מדד"מ ולכך בכתובות פי הריף יפה דברי רחב"א דנ"מ לענין כתובה והא דלא כ'
הריף בכתובות דמיירי באשה שראתה דם מחמת תשמיש היינו משום דהתם לא מיירי אלא מדין כתובה ואתא לפסוק הלכה כרחב"א אבל
ע"כ מיירי ברהא מחמת תשמיש וסמך עצמו בכתובות אמה שקבע ברייתא זו דרחב"א גבי ברייתא דראתה דם מחמת תשמיש כו או אפשר
דלענין כתובה שהוא ממון מצוי הבעל למימר כיון דאין לך וסת איני רוצה ליתן לך כתובה ולשמש עמך אלא בעדים שמא תהיה רואה דם
מחמת תשמיש ומשמש בעדים ג'פ שתואר יצאת שוב מחשש רואה דם מחמת תשמיש אבל ודאי אי הבעל לא קפיד משום כתובה לענין
איסור נמי לא בעי בדיקה כלל כן ג'ל וחו בריר ואמת בדעת הריף ועי' מה שכתב' בשם הרמב"ד בס' בעלי נפש מבואר מדברי הרמב"ד
שנבין כן דעת הריף ממש כמיש אלא שהבי' הביא דברי הרמב"ד בקצה אבל כשתעיי' בדברי הרמב"ד עצמו בס' בעלי הנפש דף ס"ב ע"ב
תמצא מבואר דעת הריף כמיש (רק שהחילוק שבין ממון לאיסור אינו מבואר שם) ומסיק שם להריף הלכה למעשה כסוגיא דשמעתא דכל
לבעלה לא בעיא בדיקה ואפילו אשה שאין לה וסת ע"כ ומעתה כיון דדעת כל הפוסקי' דאשה שאין לה וסת לא בעיא בדיקה כלל לפני
התשמיש ולאחר התשמיש (חוץ מהרמב"ם שמפרש כל הסוגיא באינה עסוקה בטחנות והוא יחיד נגד כל הפוסקים וגם אין הסוגיא מכרעת
כדבריו וגם הרמב"ם גופיה בפי המשנה בפ"ק דנדה כתב דבאינה עסוקה בטחנות קייל דכל לבעלה אין צריכה בדיקה אפילו אין לה וסת
ועיי' שם) אלא שלא מלאו לבם להקל נגד דעת הריף וכבר נתבאר דאודבה נהפוך הוא דדעת הריף דכל לבעלה לא בעי בדיקה כלל
וכמו שמוכח הסוגיא פ"ק דנדה וכמה דוכתי איכ ודאי דהכי קייל וכיכ הגי' פ"ד מהל' איב והמדרכי בשם רש"ם ור"י וסוה"ת וסמ"ג דכל
לבעלה לא בעי בדיקה אפילו אין לה וסת בין קודם תשמיש בין לאחר תשמיש ואפילו רוצה להתמיד על עצמה ולבדוק קודם תשמיש או
לאחר תשמיש לא שביקנן דאם כן לבו נוקפו עכ"ל, וכן כתב הרזק ומביאו בית יוסף וכיכ בש"ד הל' נדה סימן ט"ז בהגהת ש"ד וכן כתב
האגור בשם מהר"ל וכמדומה שכן עמא דבר:

טבילה בזמנה CD41

1) תוספות מסכת יבמות דף מז עמוד ב

במקום שהנדה טובלת - טבילת נדה לא כתב קרא בהדיא ופי' רב יהודה גאון דנפקא לן בקיז ממגעה דטעון טבילה וכי' היא עצמה ור"ת
מפרש דנפקא לן מהא דדרשינן בעי' (דף עה): אך במי נדה יתחטא מים שהנדה טובלת בהם וכמה הם מ' סאה ורבינו יצחק פירש דנפקא
מהא דדרשינן בפ' במה אשה (שבת דף סד): תהיה בנדתה תהא בנדתה עד שתבא במים.

2) רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ד הלכה ג

במה דברים אמורים שהטומאה תלויה בימים בשטבלה במי מקוה אחר הימים הספורים, אבל נדה חבה וילדת שלא טבלו במי מקוה הבא על
אותה מקו אפילו אחד כמה שנים חייב כרת, שבימים וטבילה תלה הכתוב שנאמר ורחצו במים זה בנין אב לכל טמא שהוא בטומאתו עד
שיטבל.

3) תלמוד בבלי מסכת יומא דף פח עמוד א

הרי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא יחזן ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטנופת, נודמנה לו טבילת מצוה - כורך עליו גמי ויורד וטובל.
רבי יוסי אומר: יורד וטובל כדרכו, ובלבד שלא ישפשוף. וקיימא לן דבטבילה בזמנה מצוה פליגי!

4) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ב

אם בעלה בעיד, מצוה לטבול בזמנה שלא לבטל מפריה ורביה אפילו לילה אחת. הנה: ומותרת לעבול ליל שבת (ר"ח ור' אליהו ולא זכ"כ
וסוה"ת וסמ"ג בשם ר' שמואל שהביאו כן צ"ח) אם לא יכולה לעבול קודם לכן, (צ"י ומדרכי בשם כמה רבנותא ע"ש). ודוקא אם נעלה בעיר,
אלא נללו הכי אסור, (כן משמע צ"ח סימן ר"כ/ר"כ). ואם היה אפשר לה לעבול קודם לכן, כגון שהיה אחר לידה או שלא היה נעלה

צפיר וכל צעיר שבת, ירו שאסורה לטבול (שם וזמכריו צפסקו סימן מ"ח כדעת צ"י); וכן נהגו צמקת מקומות, אבל צמקוס שאין מנהג
אין להחמיר; וצמקוס שהגו להחמיר, גם צמולאי שבת לא תטבול דמחלף שהיה אפשר לה לטבול קודם לכן אין מרחיקין הצמולה מן החפיפה
(אגור וזמכריו). וכן אלמנה שאסורה לטבול טבילה ראשונה כליל שבת, משום דאסור לנא עליה ציאה ראשונה בשבת, אסורה לטבול ג"כ צמולאי
שבת (מכריו). ויש מקלן ומחירין לטבול צמ"ס, הואיל שלא טבלה בשבת משום השג איסור (בית יוסף).

5) תוספות מסכת ביצה דף י"ז עמוד ב' ד"ה כל

כל הייבי טבילות טובלין כדרכן בין בתשעה באב בין ביזם הכפורים - היינו דוקא להגי שטובלין טבילות מצוה בזמנה אבל השתא שכל
טבילות שנשותינו טבולות היינו טבילה שלא בזמנה דהן סופרות ז' נקיים מספק שהן זכות אינן טבולות בטי' באב ובייחוד ומיהו יש לחלק
כדאמר ביזמא (דף פ"ג) גדות וילדות טבילתן בלילה ובין חבות טבילתן ביזם בעל קרי טובל והולך עד המנחה כדי שיתפלל תפלת המנחה
בטוהרה אבל לאחרי המנחה לא יטבול ומפרש התם טעמא דאי משום תפלת נעילה היה יכול להמתין עד הלילה ויטבול ויתפלל תפלת נעילה
בלילה ואמאי אינו טובל ביזם כדי שתהא הטבילה בזמנה אלמא שי"מ דקסבר הווא תנא דטבילה בזמנה לאו מצוה היא ואפילו הכי שריא
בייחוד ומיהו בתשעה באב אין טובלין כ"ר חנינא בן אנטיגוס דאמר כדאי בית אלהינו לאבד טבילה אחת בשנה וקאמר עליה בירושלמי
הדהו ר' לוי כ"ר חנינא בן אנטיגוס ולית הלכתא כהן משנה דקאמר כל הייבי טבילות וכו' ועוד אומר ר"י דבזמן הזה אין טובלין לא בייחוד
ולא בטי' באב דדוקא הם שהיו עוסקין בטוהרות היה צריך לטבול מיד כדי שלא יטמאו הטוהרות אבל השתא דהטבילה אינה באה אלא לטוהרה
לבעלה יכולה היא לרחוץ ולחוף ערב ייחוד כדי שתטרוק שערה וחופפת מעט למוצאי יום הכפורים משום דצריך חפיפה סמוך לטבילה וכן
בטי' באב דהוא אפי' תטבול ביזם הכפורים ובטי' באב אסורה לבעלה.

טבילה ביזם CD42

1) הלמוד בבלי מסכת נדה דף ס"ז עמוד ב'

אמר רב: נדה בזמנה - אינה טובלת אלא בלילה, ושלא בזמנה - טובלת בין ביזם בין בלילה. רבי יוחנן אמר: בין בזמנה בין שלא בזמנה -
אינה טובלת אלא בלילה, משום סוך בתה. ואף רב הודו ביה, דאמר רבי חייה בר אשי אמר רב: נדה, בין בזמנה בין שלא בזמנה - אינה
טובלת אלא בלילה, משום סוך בתה. אתקין רב אידי בנרש למטבול ביזמא דתמניא, משום אריותא. רב אחא בר יעקב בפפתיא משום גבאי.
רב יהודה בפומבדיתא משום צנה. רבא במחוזא משום אבולאי. אמר ליה רב פפא לרבא ולאביי: מכדי האידינא כולוה ספק זכות שוינהו רבנן,
ליטבלינהו ביממא דשביעא? משום דרבי שמעון, דתניא +ויקרא ט"ז+ אחר תטהר - אחר אחר לכולן, שלא תהא טומאה מפסקת בינין. ר'
שמעון אמר: אחר תטהר - אחר מעשה תטהר. אבל אמרו חכמים: אסור לעשות כן, שמא תבא לידי ספק.

2) תוספות מסכת נדה דף ס"ז עמוד ב'

משום סוך בתה - ליכא לפרושי דדוקא בנדה אסור משום סוך בתה שתהא סבורה שהוא שביעי ותטבול בשביעי ותשמש ואיכא סדת אבל
זבה אפילו אם בתה סבורה שהוא שביעי ליכא איסורא דאריותא אלא חששא בעלמא שמא תראה אחר שתטבול ביזם שביעי כדריש הא
ליכא למימר דהא אתקין רבא למטבול ביממא דתמניא במחוזא משום אבולאי משמע הא לאו אבולאי אסור אפי' דחומרא דרבי זירא היתה
נהגת בימיו וטובלת בשמיני כדאל רב פפא לאביי ולרבא מכדי האידינא כולוה ספק זכות שוינהו רבנן ואביי ורבא בדור אחר היו הילך
אפי' בזמן הזה אסור לטבול בין בדי בין בטי' ביזם ומיהו אמר ר"ת שאין קפידא רק כשתשוב לביתה שיהיה לילה וא"צ שתצא בלילה מביתה
דשוב לא יבא לידי ספק ליכא למיחש אם תטבול היא ביזם סמוך לחשיכה תטבול בתה בעוד היום גדול דמרגשת הבת בכך שתטבול סמוך
לחשיכה כאמא אבל במקום שיש לידא מפריצי העיר או מגבבים שרי כדאיתא בשמעתין ורבינו משולם התיר לאשה בעיר שהיה לחוש
לגבבים לחוף בע"ש בדי שלה ולטבול ביזם שבת שהוא שמיני מבעוד יום משום גבבים ור"ת אסור דתרי קולי לא אשכחן דשרי השי"ס הרחוקת
חפיפה מטבילה וסוך בתה.

3) תוספות מסכת נדה דף ס"ז עמוד ב'

אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שלא תבא לידי ספק - צ"ל אסור לעשות כן לטבול דאי אתשמיש מהו שלא תבא לידי ספק הא כבר
באה בשעת תשמיש שמא תראה והיה ליה למימר שלא תבא לידי ודאי ועוד היכי שרו רבנן לשמש הא ודאי אמרי' לקמן במתני' (דף ע"ב)
ודי זה תרבות רעה גבי שומרת יום כנגד יום שטבלה בשני לראייתה וקאמר מגעה ובעילתה תלויה וכן משמע בשמעתין מדפריך תטבלינהו
ביממא דד' ומשני משום דריש אלמא אטבילה קאמר ר"ש דאסור ומיהו זה יש לדחות דלעולם קאי אתשמיש אבל טבילה שריא לריש אלא
אח"כ החמירו לאסור בה הטבילה גזרה שמא תשמש

4) הגהות מיימוניות הלכות איסורי ביאה פרק י"א אות א'

וכן כתב בספר התרומה והמצוה שחוששים משום סוך בתה אפילו בדורות אחרונים שנהגים חומרא דר"ז דגרסינן התם בבבא בתרא אתקין
הבא במחוזא משום אבולאי משמע שלא תירא אלא משום דחוק ובימי רבא היו נוהגים חומרא דר"ז כדאיתא התם אמר ליה רב פפא לרבא
מכדי האידינא ספק זבה שוינהו ליטבלינהו ביממא דשבעה וכו' וכן התוס' אבל ראבי"ה כתב דאין שייך לחוש בדוחות אחרונים משום סוך
בתה שדרי אפילו תטעה בתה לטבול ביזם ו' סלקא לה טבילה כדלקמן בסוף הפרק וכן רבינו שמחה הוא דאתקין רבא כאן זה היה בערותו
ועדיין לא פשטא חומרא דר"ז בכ"מ אבל משפטיה מותרת לטבול ביזם ח' אפילו בלא דחוק ע"כ:

5) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ו סעיף ג'

אסורה לטבול ביום ז; ואפילו אם ממתנת מלטבול עד יום ח' או ט' אינה יכולה לטבול ביום משום סוך בתה. (פי' דבוק הבת וקודמתה לעשות כמעשה האם שתטבול ביום כמזה ולא תבחיך שאמה לאחר שבעה טבלה ולא בשביעי עצמו). הגה: והכלות הטובלות קודם החופה יכולות לטבול ביום דהא לא באין אצל התנן עד הלילה, אבל אחר החופה דינן כשאר נשים (מהרי"ל).

סעיף ד

היבא דאיכא אתם, כגון שיראה לטבול בלילה מחמת צינה או פחד גנבים וכיוצא בו, או שסוגרין שערי העיר, יכולה לטבול בשמיני מבעוד יום; אבל בשביעי לא תטבול מבעוד יום אף על גב דאיכא אתם.

סעיף ה

אם עברה וטבלה בדי ביום בלא אתם, אפילו הכי עלתה לה טבילה; וכן אם עברה וטבלה בדי ביום, עלתה לה טבילה. הגה: ומכל מקום לא תשמש אפילו בשמיני עד הלילה, ותסתיר טבילתה מבעלה עד הלילה (בי' בשם האגור).

(6) בדי השלחן קצו ס"ק ט"ב & ט"ד

(ט"ב) בשביעי לא

המבול וכו'. יש (קכ"ב) שכתבו שאם האשה יודעת שאם לא תטבול ביום ז' לא תוכל גם לטבול לעזר איזה ימים וכגון שמתחיל אחר יום ז' איד העכורים ואינם מגיחים לטבול ביום אידם או מחשש פריצים וכדומה (קטו) מותרת לטבול ביום ז' ולא אסרו טבילה יום ז' אלא כשאפשר לה בימים שלאחריו (ומדברי החז"א נראה דכל שתהא טבילתה נדחית לני ימים וכגון שאינה יכולה לטבול בדי' ובט' מותרת לטבול בדי' אף שתוכל לטבול ביום י' אבל מלשון הבי"ח והסרי"ט לא משמע כן עיי"ש וצ"ע] והאשה כשחזרת מבית הטבילה (קכ"ב) תהיה הרבה להסחיר טבילתה מבעלה עד הלילה שלא יבאו לשמש ביום [ואם הוא מן הנמנע אצלה להסחיר טבילתה מבעלה יש (קכ"ב) להסחופק אם יש להחיד הטבילה אף לבעלי דיעה ז' ויש (קכ"ב) אמנם שחלקו על עיקר דין זה ולדעתם אין להחיד הטבילה ביום ז' אף באונס כזה שתהא טבילתה נדחית לכמה ימים ונראה שיש להחמיר בדבריהם (ועיי' בביאורים):

(ט"ד) מבעוד יום וכו'. הגה המחבר

תום דבריו (קל"ג) ומשמע דעתו שכל ענין אין לטבול ביום ז' אמנם (קל"ד) יש שכתבו שאם האשה אנוסה מלטבול בלילה מותרת לטבול ביום ז' בשעה מאוחרת כי כן שאי אפשר לה לבא הביתה עד הלילה דבכה"ג אין לחוש שיכשלו בביאת זבה ע"י שתראה אחר החשמיש ואף שהיה לנו לחוש מכ"מ אף בזה לטרך בתה שלא תצו להבחין בכך ותבא לטבול ביום כשעוד היום גדול הדי במקום אונס אין חוששים לטרך בתה כמש"כ המחבר כאן לענין יום ח' יש (קל"ב) שהוסיפו להחיד במקום אונס שחטבול אף בעוד היום גדול כל ששעה בבית הטבילה או בדרך ומתנת מלבא הביתה עד הלילה

(7) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצו סעיף ג

אסורה לטבול ביום ז; ואפילו אם ממתנת מלטבול עד יום ח' או ט' אינה יכולה לטבול ביום משום סוך בתה. (פי' דבוק הבת וקודמתה לעשות כמעשה האם שתטבול ביום כמזה ולא תבחיך שאמה לאחר שבעה טבלה ולא בשביעי עצמו). הגה: והכלות הטובלות קודם החופה יכולות לטבול ביום דהא לא באין אצל החתן עד הלילה, אבל אחר החופה דינן כשאר נשים (מהרי"ל).

(8) ש"ך יורה דעה סימן קצו ס"ק ט

ט והכלות ט' - נראה דהיינו דוקא לדין שהכלות אינן טובלות בו וכי"מ במהרי"ל שם דמיירי בכהאי גוונא אבל במקום שהכלות טובלות בו או לדין אם אירע לה טבילה בו כגון שנתקלקלה בימי ספירתה דאז טובלת מיד לאחר ז' אינה יכולה לטבול ביום דהא בדי' זו (לאו משום סוך בתה לחוד) מתסרי (אלא) משום שמא תראה ותסתור כל מה שלמפרע ונמצאת זבה למפרע כדאיתא בש"ס ופוסקים ב"ל:

(9) דגול מרובה שם

דאז טובלת מיד לאחר שבעת. דבריו תמוהים ועיי' בתורת השלמים סק"ח שהריגיש קצת בזה. אלא שתמוה מאוד מה חילוק יש (כאן) בין נתקלקלה לתחלתה לעולם טבלה לאחר שספרה ז' נקיים מיום שפסקו ע"כ:

חפיפה CD43

1) תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף פב עמוד א

עשרה תקנות תיקן עזרא: שקורין במנוחה בשבת, וקורין בשני ובחמישי, ודנין בשני ובחמישי, ומכבדים בחמישי בשבת, ואוכלין שום בערב שבת, ושתהא אשה משכמת ואופה, ושתהא אשה חוגרת בסינר, ושתהא אשה חופפת וטובלת.

דף פב עמוד א

והשתא אשה חופפת וטובלת - דאודיינתא היא! דתניא: +ויקרא יד+ ורחץ את בשרו במים - שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים, את בשרו - את הטפל לבשרו, ומאי ניהו? שער! אמרי: דאודיינתא לעיני דלמא מיקטר, אי גמי מאוס מדיד משום חציצה, ואתא איהו תיקן חפיפה.

2) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד ב

אמר רבא: אשה לא תחוף לא בתר ולא בחול. בתר - משום דמקטף, ובחול - משום דמסריק, ואמר אמרמר משמיה דרבא: אשה לא תחוף אלא בחמין, אבל לא בצונן, ואפילו בחמי חמה. צונן מאי טעמא לא - משום דקירי, ומשרו מזיא.

3) תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד ב

ואמר רבא: טבלה ועלתה תמצא עליה דבר חוצץ, אם סמוך לחפיפה טבלה - אינה צריכה לחוף ולטבול, ואם לאו - צריכה לחוף ולטבול. איכא דאמרי: אם באותו יום שחפפה טבלה - אינה צריכה לחוף ולטבול, ואם לאו - צריכה לחוף ולטבול. מאי בנייהו? איכא בנייהו: למסמך לחפיפה טבילה, למיחף ביממא ולמטבול בליליא.

4) תוספות מסכת נדה דף טו עמוד ב

אם סמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחוף ולטבול - והא דאמר בפ"ק דחולין (דף י') טבל ועלה תמצא עליו דבר חוצץ אפילו נתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן התם בשלא טבל סמוך לחפיפה אע"ג דהתם לא מפליג ועוד אומר ר"ת דהויא דחולין לטהרות ומחמירין טפי דאפילו טבל סמוך לחפיפה לא מועלת לו טבילה והכא אידי נבעלה הוא דאמרינן בסוף שמעתין ולית הילכתא ככל הני שמעתתא כי איתמר הני לטהרות לא קאי אהך מימרא אלא קאי אכולהו מימרות דמכילי חרס ואילך ועוד אומר ר"י דאי הך דחולין מיירי לטהרות איכא לאוקמה בשלא חפפה כלל כדאיתא בירושלמי דמסכת פסחים סוף פרק כל שעה נדה חופפת וסורקת וטובלת כהנת אינה חופפת וסורקת נדה כהנת חופפת וסורקת שלא תחלוק בין נדה לנדה וטעמא מפרש התם לפי שכהנת תדירה בטבילה לא תחמיר עליה ובעיני סגי לה ושוב פירש ר"ת לחפיפה לא שייכא אלא בראש ותך דחולין איירי בשאר הגוף דליכא חפיפה וכן משמע לעיל דקאמר אשה לא תחוף אלא בחמין כי וקאמר טעמא דמשרו מזיא ומדלא קאמר לא תחוף ראשה שימ דבכימ חפיפה שיך טעמא דמשרו מזיא דבמקום שער הוא ועוד מביא ר"י ראה דאמרינן בפרק מרובה (ביק דף פב) גבי עשר תקנות דעזרא שתהא אשה חופפת וטובלת ופריך מדאודיינתא הוא וכי מאי נינהו שערות ומשני לעיני מדאודיינתא דילמא מיקטר ואתא איהו ותקן חפיפה ומדקאמר דילמא מיקטר שמע מינה דאיכא חפיפה בראש ובכמה מקומות החכמה חפיפה אצל הראש אבל במחזור ה"ד שמריה מפרש בשם רש"י דבכל הגוף שיך חפיפה כדאמרינן בפ' כל כתבי (שבת דף קכ:): הרי שהיה שם כתוב על בשרו ה"ז לא יחוף ומיהו בכל הספרים ליכא אלא לא ירחץ ולא יסוך ועוד מייתי ראה מדמייתי לקמן (דף טו): אהויא דאשה חופפת בלילה וטובלת בלילה מעובדא דהוה בי ריש גלותא ואמר לה עבדי חסרת דודי חסרת טשטקי חסרת פי עבדי חסרת להביא מים להתם לרחוץ כל הגוף דאילו חפיפת הראש לא בעי כלי האי ומיהו לפידוש ר"ת אין ראה שפירש עבדי חסרת להחם מים להטיל לתוך מי הטבילה הצוננין להחם וטשטקי הוא טשטקי דפיזא והוא כסא לישב עליו בבית המרחץ ודינו סעדיה פירש טשטקי מסרקות היינו לחוף הראש הילכך אין לנו ראייה שיצטרך חפיפה בגוף אלא לעיני בעלמא כמו בראש מדאודיינתא ואע"פ שאנו מדמין אין לעשות מעשה אלא צריך לחפוף כל הגוף וכן מנהג כל הנשים לרחוץ כל הגוף עכשיו. [ועי' תוס' ב"ק פ"ב ד"ה ושתהא].

5) שיך יורה דעה סימן קצט ס"ק א

א ולסרוק שער ראשה כי - לשון הרמב"ם שהביא הטור עזרא ובית דינו תקנו שתהא חופפת בכל מקום שער שבה במים חמים וסורקת אותן או מפספסת אותן בידיה יפה יפה עכ"ל וכ"כ הרשב"א בתה"ק ומביאו ב"י מבואר מדבריהם דהא דתקן עזרא שתהא אשה חופפת היינו בכימ שער כגון שער בית השחי ובית הערה לא שער ראשה בלבד וכ"כ ראב"ן סי' שכז דף ט' ע"ד וכי חייפת צריכה לחוף כל שער גופה בין דראש בין דשחי בין דבית התורפה ע"כ וכן משמע בר"ן ושאר פוסקים וכ"כ הב"ח סעיף ב' ועכשיו נהגו לסרוק שער ראשן במסרק ושאר שער שבה מפספסת אותן בידיה יפה יפה:

6) ט"ז י"ד סי' קצ"ט ס"ק ד'

(ד) ותחוף כל גופה.

מגשטו משמע דבעינן מחלה עיין ודניקה בכל גופה ואמר כך חפפה חפיפה בכל גופה והוא פשוט ד' דלמא לא סגי בחפיפת כל הגוף לחד דהרי לו טרקם גם כן דלן לך דניקה גדולה מזו דלף על פי שאינה רואה במקום שחופפת סגי בהכי דלם לא קן סלן טענה בראשה ומקומות שאי אפשר לה לראות דהא לא הנריכו בזה שמראה לנכרפה אלא דוקא צריכה למרו שפעמוד עליה אשה חסרת ולא בחפיפה ועיין אלא דבר פשוט שעל ידי המשמוש שפיר הוה פיון דבר מורה ומכל שכן לפי תקנת עזרא בחפיפה וטשטקה. ונראה דקיפא הוה כן פירושא דרישא דמה שכתב מחלה שצריכה לעיין בעצמה כי דהיינו דין מורה ועל זה מסיק אחר כך שחמיר עליה במקום העיין טענה חפיפה בכל הגוף ודבר פשוט שאם היא מעיינת וטרקת עצמה בטעם החפיפה היה בך ואין נריך דניקה מיוחדת דוקא:

7) סדרי טהרה (שיורי טהרה) ס"ק קצט, ס"ק ה'

דאף על גב דתיקן צורא חפיפה מכל מקום לא ביטל העיזן שהוא מדאורייתא אלא תרתייהו צריכינן וכן הוא לשון הרשב"א בתורה הבית הקצו זה לשונו לפיכך צריכה האשה לעיין בעצמה בשערה סמוך לטבילתה וכו' ובב"י כאן העתיק דבריו ח"ל בתורת הבית הקצו צריכה האשה לעיין בעצמה ובבשרה וכו' כמ"ש בשלחן ערוך כאן וט"ס הוא: ובפ"ו ס"ק ד' תמה על המחבר כמה שגאה מדבריו דבעינן בתחלה עיזן ובדיקה ואח"כ חפיפה דתיתי למה לי הא סגי בחפיפה לחדא דחזק עצמו בכנות המחבר דמה שכתב דצריכה לעיין וכו' היינו דין תורה ואחר כך מסיק שתחמיר עליה שבמקום העיזן חנשה חפיפה ואין זה במשמע אלא נראה כמ"ש דתיתי בעיזן חפיפה ועיזן

8) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצט סעיף ה'

בימי חול (וכל שכן בי"ט), אם חפפה ועיינה עצמה היום וטבלה בלילה יום אחר, עלתה לה טבילה בדיעבד, אע"פ שלא היו חפיפה ובדיקה סמוך לטבילה; אבל אם לא חפפה כלל, לא עלתה לה טבילה אע"פ שעיינה בעצמה בגופה, ואפילו חפפה מיד אחר הטבילה וסדקה במסרק ולא מצאה שום נימא קשוד, לא עלתה לה טבילה; ואין ציל אם חפפה במקום שיעור, ולא עיינה בשאר גופה, שלא עלתה לה טבילה, שעין הגוף הוא דבר תורה.

9) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סז עמוד ב עד סח עמוד א

אמר רב הונא: אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בשלישי בשבת - שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת. אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בדיעבד בשבת - שכן אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי י"ט שחל להיות אחר השבת. אשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת - שכן לא אמרינן, היכא דאפשר - אפשר, היכא דלא אפשר - לא אפשר. ורב י"מר אמר: אפילו שכן - נמי אמרינן, לבר מאשה חופפת באחד בשבת וטובלת בחמישי בשבת, דלמוצאי שני ימים טובים של ראש השנה שלאחר השבת ליתא, דאפשר דחופפת בלילה וטובלת בלילה. דדש מרימר: הלכתא כרב חסדא, וכדמתרין רב י"מר, איבעיא להו: אשה מהו שתחוף בלילה ותטבל בלילה? מר זוטרא - אוסר רב חיננא מסורא - שרי. א"ל רב אדא [לרב חיננא מסורא]: לאו הכי הוה עובדא בדביתהו דאבא מרי ריש גלותא דאיקוט, אזל רב בי יצחק לפיטוסה. ואמרה ליה: מאי איתיה השתא? תסגי איתיה למחר. וידע מאי קאמרה ליה. אמר: דודי חסרת, טשטקי חסרת, עבדי חסרת? דדש רבא: אשה חופפת בערב שבת וטובלת במוצאי שבת. אמר ליה רב פפא לרבא: הוא שלח רבין באגרתיה אשה לא תחוף בערב שבת ותטבל במוצאי שבת. ותמה על עצמן היאך חופפת ביום וטובלת בלילה - הא בעינן תכף לחפיפה טבילה, וליכא! הדר אוקי רבא אמר אע"ל דדש: דברים שאמרת לפניכם טעות הן בידי, ברם כך אמרו משמיה דרבי יוחנן אשה לא תחוף בערב שבת ותטבל במוצאי שבת, ותמה על עצמן היאך חופפת ביום וטובלת בלילה - הא בעינן סמוך לחפיפה טבילה וליכא! והלכתא: אשה חופפת ביום וטובלת בלילה והלכתא: אשה לא תחוף אלא בלילה. (אלא) קשיא הלכתא אהלכתא! לא קשיא, הא - דאפשר, הא - דלא אפשר.

10) תוספות מסכת נדה דף סח עמוד א

כך אמרו משמיה דרבי יוחנן אשה לא תחוף בערב שבת ותטבל למוצאי שבת ותמה על עצמן היאך אשה חופפת ביום וטובלת בלילה - שודי בקושי תתירו לה להרחיק חפיפתה כל כך אלא משום דאי חופפת בליל טבילתה אימור לא חייפא שפיד מתוך שמהומה לביתה ממהרת לטבילתה ופירש רש"י הא דאפשר לחוף ביום כגון בימי החול חופפת ביום וטובלת בלילה הא דלא אפשר לחוף ביום כגון שאידעה טבילתה במוצאי שבת ואם תחוף בע"ש תרחיק יותר מדאי מטבילתה חופפת בליל טבילתה במוצאי שבת וא"ת הא דפסקינן לעיל הלכתא כרב חסדא וכדמתרין רב י"מר לא קאי דהכא אמרינן דאינה חופפת ע"ש וטובלת למוצאי שבת וי"ל דאיכא לאוקמי פסק דלעיל שליל טבילתה במוצאי שבת והא י"ט אז ודאי תחוף מע"ש ולא תפסיד עונתה והאיל ואינה יכולה לחוף בליל טבילתה ולא ביום שלפני טבילה מימ לפידוש רש"י נראה דמותר לחוף בליל טבילה אלא שטוב לה יותר לחוף ביום מפני שמהומה לביתה וכן משמע מדקאמר אשה חופפת ביום ולא קאמר אשה לא תחוף אלא ביום כדקאמר אשה לא תחוף אלא בלילה וכן משמע לעיל בעובדא דבי ריש גלותא דמותר לחוף בליל טבילה ולא מסתבר לפלוגי משום דאיקוט מדמייתי מהוה עובדא דנדה חופפת בלילה משמע אף בלא אונס ובשאלות דרב אחאי פרשת אחרי מות [ס"ו צו] פירשה הא דאפשר לחוף בליל טבילה שהוא חול לא תרחיק חפיפה מטבילה כלל ואפילו אם היום כמו כן חול לא תחוף אלא בלילה והא דלא אפשר כגון שליל טבילה יום טוב או שבת אז תחוף ביום שלפני הטבילה ואפילו אם יום שלפני הטבילה כמו כן י"ט או שבת אז תחוף מערב שבת או מערב י"ט כפסק שלמעלה דדדיש מרימר דהילכתא כרב חסדא וכדמתרין רב י"מר ולדברי השאלות כל זמן שתוכל אין לחוף אלא בליל טבילה מהא לפי מנהג הנשים של עכשיו ששוחות במרחץ עד הלילה מותר לחוף ביום אף לפי השאלות ואינו אסור אלא לחוף מבעוד יום ולצאת מן המרחץ קודם הלילה אבל בששהתה שם עד הלילה חפיפה אריכתא היא שכל שעה עוסקת בחפיפת גופה ושערה ותבא עליה ברכה ועוד יש שמחמדות אע"פ שחופפת נושאות עמהן מסרק וסדקות עצמן בבית הטבילה ור"ת פירש ותמה על עצמן דהו' כפל מלה כלומר היאך אתה אומר דבר זה שאשה חופפת ביום וטובלת בליל מוצאי שבת והא בעינן סמוך לחפיפה טבילה ואומר ר"י דכי האי הוהא איכא בפסחים פרק כל שעה (דף כג) ותמה על עצמן היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה. והלכתא אשה חופפת ביום וטובלת בלילה - פי' בערב שבת וטובלת במוצאי שבת והלכתא אשה לא תחוף אלא בלילה פירוש במוצאי שבת ולא תמחר לחוף בערב שבת.

הא דאפשר - לחוץ במוצאי שבת שהוא חול תחוף בו ולא תמזר לחוץ מערב שבת הוא דלא אפשר לחוץ במוצאי שבת ליל טבילתה כגון שהוא יום טוב חופפת מערב שבת אף על פי שטבילתה למוצאי שבת או ליל שני בשבת והם שני ימים טובים אחד השבת ולא איירי כלל הש"ס באיסור תפיפה שחרית וטבילה ערבית בלא הפסקת יום וכן לא איירי באיסור תפיפת לילה ואומר ר"י דאם אירע טבילתה ליל תשעה באב אסורה לטבול דלית הלכתא כהך ברייתא דכל כתבי הקדש (שבת קיא.) דכל חיבי טבילות טובלין כדרך בן בטי באב בן ביה"כ אלא קיל כרבי תנינא סגן הכהנים דאמר סוף פרק קמא דתענית (דף יג.) כדי הוא בית אלהינו לאבד עליו טבילה אחת בשנה ואומר עלה בירושלמי בפ"ב דביצה אדרי רבי לוי כהנא ודבי תנינא סגן הכהנים ועוד יש לפרש דהוהיא דכל כתבי בימי התנאים שהיו עוסקים בטוהרות והיו צריכים ביום תשעה באב להתעסק בטוהרות לפיכך טבילתה מבערב אבל בומן הזה דלבעלה דוקא אפשר לה לחוץ ולטבול במוצאי תשעה באב ואם אין לה פנאי לחוץ ולטבול בלילה תרתין ותחוף ערב תשעה באב כדי שיהיה בקל לה עדיין לחוץ קצת מוצאי תשעה באב ולטבול.

11) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצט סעיף ג

תפיפה צריכה להיות לכתחלה סמוך לטבילתה. והמנהג הכשר שתתחיל לחוץ מבעוד יום ועוסקת בתפיפה עד שתחשך, ואז תטבול. וכן מנהג כשר שאף על פי שחפפה, תשא עמה מסרק לבית הטבילה ותסרוק שם. הגה: ובשעת הדחק שצריכה לחוץ ביום, או שאי אפשר לה לחוץ ביום וצריכה לחוץ בלילה, יכולה לעשות (בית יוסף בשם הפוסקים ובשם הרמב"ם פ"ב דמקואות). ובלבד שלא תמזר לביתה ותחוף כראוי.

סעיף ד

חל טבילתה במוצאי שבת, שאי לחוץ מבעוד יום, תחוף בליל טבילתה. הגה: ומ"מ מנהג יפה הוא שתרחץ היטב בערב שבת, ובמוצאי תחזור ותחוף ותסרוק מעט (סוד).

סעיף ה

בדמנה לה טבילה בליל שבת, תחוף ביום.

סעיף ו

חל ליל טבילתה במוצאי שבת והוא יום טוב שאי אפשר לחוץ, אז תחוף בערב שבת; וכן אם חלו בי ימים טובים ביום חמישי וששי, חל ליל טבילתה בליל שבת, תחוף ביום רביעי בשבת ותקשור שערוהיה כדי שלא יתבלבלו. הגה: גם תחזור בימים שבין תפיפה לטבילה מכל סינופת, ושלא ידבק בה שום דבר; גם מניעת תבשילין, או מנתינתן לבניה הקטנים, תיחוד, אם אפשר לה ליתור, אם הם דברים הנדבקים (סוד וכן כתב ה"י בשם הראש וסמ"ג וסוה"ת). ואם אי אפשר לה ליתור, כגון שאין לה מי שיעשה במקומה או שצריכה ליגע בהן בשעת אכילה, אין לחוש, ומ"מ תרחץ ידיה כל פעם שלא תבא לידי חציצה. ובשעת טבילה תעין ותבדוק היטב כל גופה ושערות ראשה, שלא יתא דבר חוצץ, ותרחץ בית הכתרים במים חמים שהוחמו, אפילו ביום טוב, וכן תחצץ שיניה בטוב בשעת הטבילה שלא ישאר פירודין ולא בשד ולא עצם. (וע"ל סימן קצ"ז אם לא חל טבילתה במוצאי שבת, אם תוכל לטבול במוצאי שבת).

12) ש"ך יורה דעה סימן קצט ס"ק ו

ו תפיפה כ"י - ול"ג מכלה סוגיא דש"ס (גדה דף ס"ז וס"ח) כדעת רש"י וסיעתו דיותר טוב שהתפיפה תהיה ביום היכא דאפשר וכמ"ש בספרי עיין שם והלכך אם חל ליל טבילתה במיש או אפילו במוצאי יום טוב שחל להיות אחד שבת חופפת בע"ש וטובלת במיש או מוצאי יום כיון שאפשר שהתפיפה תהיה ביום בחול אבל היכא דחל ליל טבילתה בליל ג' שאחר יום טוב כגון שחלו להיות שני ימים אחד השבת או שחלו להיות שני ימי של ר"ה או של גלויות ביום ה' ו' חל ליל טבילתה במיש דמוצאי יש שלשה ימים בין תפיפה לטבילה ובכ"ה"ג לא אפשר שהתפיפה תהיה רחוקה כל כך וכדסבירא להו לרב חסדא ורב יימר דבכ"ה"ג חופפת בליל טבילתה כיון דרחוקה יותר מדאי והיינו דאמרין בש"ס והלכתא אשה חופפת ביום והלכתא אשה לא תחוף אלא בלילה קשיא הלכתא אהלכתא לא קשיא הא דאפשר הא דלא אפשר ע"כ וסמך ש"ס אשקלא וטריא דרב חסדא ורב יימר דלעיל ונ"ל דגם דעת רש"י כן שפי' חל הא דאפשר לחוץ ביום חופפת ביום הא דלא אפשר לחוץ כגון מוצאי יום לא תחוף אלא בלילה ע"כ (וכי"פ ב"י יד"א"ס ס"ס קצ"ב) ומ"ש כגון מוצאי יום ר"ל של ר"ה וסמך אלעיל דבכ"ה"ג לא אפשר הא לאו הכי אפשר לחוץ בע"ש ובהכי ניתא שפיר דקיימא כולה סוגיא דלעיל משא"כ להתוס' והפוסקים דצריכים לדחוק דאזלה לה סוגיא דלעיל ותו קשה לדבריהם דהא משמע התם להדיא מדברי רב הונא ורב חסדא ורב יימר ומרימר שכך היו נהגות בנות ישראל במוצאים לחוץ ביום בע"ש או עירט ולטבול במיש שהי' מביאין ראה ממנהגם שמוחר לחוץ באחד בשבת ולטבול בד' או בה בשבת אלא דרב חסדא דרעמיה פליגי בחול דאין דגין אפשר משיא אפשר והכי קא פסיק התם מרימר הלכתא אם כן היאך נאמר דסוגיא דלקמן דפסיק הלכתא פליגא אסוגיא והלכתא ומנהג דלעיל אלא ודאי כדפרישית זהו נ"ל בש"ס ורש"י אלא שהפוסקים לא פירשו כן ולא כתבו כן בשם רש"י ולא ידעתי מנין להם זה ולעצן דינא נראה דבכל ענין יש לה להשתטף בחמין ביום בע"ש וערב יום וגם לחוץ או לחזור ולהשתטף ולחוץ בליל טבילתה אם הוא חול וכי"כ הפוסקים וכן בחול מנהג כשר שהתפיפה תתחיל מבע"י ותעסוק בחפיפתה עד שתחשך וכמ"ש הפוסקי' והטו' ואע"ג דהיכא דחל ליל טבילתה שלשה ימים רחוק כגון שבת ושני ימים מסקינן בש"ס דחופפת בליל טבילתה שהוא חול י"ל דהיך לא די לה בחפיפת ע"ש וע"ש כיון דרחוק כ"כ אלא צריכה לחוץ ג"כ בליל טבילתה וגם בע"ש ועירט כיון דחפיפת יום עדיף והכי ניתא למיעבד טפי כיון דגושי דיון חופפות בע"ש ועירט וגם בליל טבילתה איך אין להקל להן לחלק בין רחוק שני ימים או שלשה ימים שלא יבואו לידי טעות וכ"כ בש"ד ס"י דא"ג בכ"ה"ג תחוף ג' ימים מקודם ג"כ ואפשר דהיינו מדאמר' בש"ס דריש מרימר הלכתא כרב חסדא כדמתרין רב יימר וחומרי חומרי נקט חומרא דרב חסדא בשני ימי שאחר השבת שחופפת בע"ש דיותר טוב לחוץ ביום וחומרא דרב יימר שחופפת

בליל טבילתה כיון דרחוק כיכ היינו שכתוב במרדכי בשבועות בפ"ב דנדה פסקינן כרב חסדא דאשה חופפת בע"ש וטובלת אפילו בליל ד' כשאידעו שני ידט אחד השבת וכיכ הרא"מ בספרו כרשי דיותר טוב לחוף ביום מבלילה עכ"ל דלכאורה קשיא דהא פסקינן בשי"ס כדמתרין רב יימר אלא דאי ס"ל כדרב חסדא וכדמתרין רב יימר היינו כדפי' ולא כפירשי' שם ולישנא כדמתרין רב יימר אתי שפיר לפי' זה אבל לפי' רשי' הל"ל וכתב יימר דהא פליג דדוק ומטעם זה נראה שלא חילקו הפוסקים בין שני ידט שחלו להיות אחד השבת שחופפת במוצאי ידט ובין ידט א' שחל להיות אחד השבת כדמחליקין בשי"ס בהכי דכיון דכתבו אף בשאר ידט דנכון להתמיד לחוף מעידט וגם במוצאי ידט איכ אין חילוק ודוק כי כל זה ברוד לדעתי שוב מצאתי בתשובת מהרש"ל סי' ו' שהכריע כהחולקים על רשי' בלא טענה מוכרחת והגלפערד כתבתי עוד כתב מהרש"ל שם על מה שנהגו מקדם להתחיל לחוף ביום ועתה תקנו לחוף בלילה ותעסוק בחפיפה דוקא שעה אתה שלא תהא מרומה לביתה שרי אפי' לרשי' מאחר דאיכא חשש איסור שלא ידגישו בטבילותיהן וגם לפעמים הצנעות באות לידי ביטול טבילת מצוה וכיכ הרב בתשובה סימן כ"א ע"ש שהאריכו בה:

10) שולחן ערוך אורח חיים סימן תקנ"א ענין טו

יש נהגים שלא לרחוץ מראש חדש, יש שאין נמנעין אלא בשבת זו, ויש מתענים מיו בתמוז עד ט"ב הגה: ולצורך מצוה שרי; ולכן נדה רחצת וטובלת (מהרי"ל); ואפי' אם טובלת ליל י' באב, מותר לה לרחוץ בערב ט"ב אם אי"א לה לרחוץ ליל י' (אגודה)

דגול מרבבה שם

א"רמ"א הרמ"א לשיטתו ביד סי' קצ"ט סיד בהג"ה שכתב שהוא רק מנהג יפה ע"ש ולכן פסק שאם אי"א וכד' דמשמע שאם אי"א לרחוץ ליל י' לא תרחץ בערב ט"ב אבל לדעת הש"ך שם סי' ו' סי' ט' איכ מעקר הדין תרחוץ בערב ט"ב אפי' אפשר לה לרחוץ בלילה ועיין במג"א סי' תקנ"ד סי' י':

כללי חציצה CD44

1) הלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד ב

אמר ר' יצחק, דבר תורה: רובו המקפיד עליו - חוצץ, רובו ואינו מקפיד עליו - אינו חוצץ. וגזרו על רובו שאינו מקפיד - משום רובו המקפיד, וגזרו על מייעוטו המקפיד - משום רובו המקפיד. ולגזור נמי על מייעוטו שאינו מקפיד משום מייעוטו המקפיד! היא גופה גזרה, ואנן ניקום תגזור גזרה לגזרה?

2) רמב"ם הלכות מקואות פרק ב הלכה טו

שתי שערות או יותר שהיו קשורין כאחת קשר אחד אינן חוצצין מפני שהמים באין בהן, ושערה אחת שנקשרה חוצצת והוא שיהיה מקפיד עליה, אבל אם אינו מקפיד עליה עלתה לו טבילה עד שתהיה רוב שערו קשור נימא נימא בפ"ע כזה הדרו הגאונים, ויראה לי ששערו של אדם כגופו הוא חשוב לענין טבילה ואינו כגוף בפני עצמו כדי שגאמר רוב השיער אלא אע"פ שכל שיער ראשו קשור נימא נימא אם אינו מקפיד עליו עלתה לו טבילה אא"כ נצטרף לחוצץ אחד על גופו ונמצא הכל רוב גופו כמו שביארנו, ואחד הנדה ואחד שאר הטמאין שיש בראשן שיער. +/השגת הראב"ד/ ויראה לי ששערו עד שיש בראשן שיער. איא כדברי הגאונים הוא העיקר. +

3) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ח ענין ה

שתי שערות או יותר שהיו קשורין ביחד קשר אחד, אינן חוצצין. הגה: ואין חילוק בין אם קשר ב' שערות עם שתי שערות, או שקשר ב' שערות בפני עצמן (כ"י בשם רשב"א ור"ן); ושערה אחת שנקשרה, חוצצת והוא שיהא מקפדת עליה, אבל אם אינה מקפדת עליה עלתה לה טבילה עד שיהא רוב שיערה קשור נימא נימא בפני עצמו.

ביאור הגר"א אות י"א

[יא] (ליקוט) רוב שערות. כן כתב הרמב"ם בשם הגאונים והוא חלק עליהם וכתב דהאש נחשב עם הגוף וברוב הגוף דוקא והראב"ד הסכים בהשגות לדברי הגאונים וכן דעת שאר פוסקים. ונראה לי ראה לי לדבריהם ממש בב"ק פ"ב ע"א דאורייתא לעיני דלמא מקטר. כו' ומקטר אינו אלא בראש דאורייתא בעיני רוב ומקפיד ואי אפשר לומר בהצטרפות הגוף דהא קאמר אי נמי מאוס כו' מכלל דרישא מיקטר לחוד (עו כאן):

בדי השלחן סי' ל"ט

:(ט) שערה קשור וכו'.

יש (עג) להסתפק אם כל מקום כינוס שיער שבגוף חשוב בפני עצמו ואם חופה החציצה רוב שער הראש אע"פ שבשער בית השחי ובית העורה ליכא חציצה וכשנצטרפם לכל מקומות השער יחד ליכא חציצה ברובו מכל מקום הוי חציצה. (וכן בשאר המקומות כל שיש חציצה ברוב אותו מקום נחשב בפני עצמו והר"ל חציצה) או שמא כל מקומות השער נחשבים ביחד ואינו נחשב כרוב (עד) עד שיהא חציצה ברוב כולם ביחד (עכ) ויש להחמיר בה:

4 שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף א
צריכה שתטבול כל גופה בפעם אחת; לפיכך צריך שלא יהיה עליה שום דבר החוצץ ואפילו כל שהוא, ואם דרך בני אדם לפעמים להקפיד עליו, חוצץ אפילו אם אינה מקפדת עליו עתה, או אפילו אינה מקפדת עליו לעולם כיון שדרך רוב בני אדם להקפיד עליו, חוצץ; ואם הוא חופה רוב הגוף, אפילו אין דרך בני אדם להקפיד בכך, חוצץ. הגה: ולכתולה לא תטבול אפילו בדברים שאינם חוצצין, גזרה אטו דברים החוצצים (הגהות ש"ד).

ש"ך יורה דעה סימן קצח ס"ק ב
ב כיון שדרך כו' - והיכא דרוב בני אדם אין מקפידים והיא מקפדת כו' בי בשם הרמב"ם וטור דחוצץ וכ"פ הביח וכ"כ בד"מ ולקמן בס"י זה כתבתי דברי המרדכי שכתב בהדיא דחוצץ עכ"ל, ונראה דהיינו המרדכי דלקמן ס"ד בהגיה:

פתחי תשובה יורה דעה סימן קצח ס"ק א
(א) לפעמים - ע"י בשורת זכרון יוסף חיד"ס י"ד שכתב דמ"מ בעינן דוקא שמקפדת לעתים מזומנות כאותה שכתב הט"ו ס"ק כ"ג דטבעת מהדקת באצבע חוצץ משום דמסירתו בשעת לישא דהרי אם מיקלע לה עיסה ללוש כמה פעמים היום או מחד מסירתו אבל אם אינה מקפדת רק פ"א לזמן מרובה לא ומיש בש"ע אפילו אינה מקפדת עליו עתה כו' אין פירושו אלא שמקפדת עליו לבסוף לזמן רחוק אלא פירושו שאינה מקפדת עתה בשעת טבילה מ"מ מקפדת בימים שקודם ושלאתר הטבילה ע"ש ועמש"ל ס"ק י"ב בשמו:

5 שרת אגרות משה חלק י"ד א סימן צו
ענף א בדבר בלאמבע שמניחין לסתום בנקב השן על משך חודש ויותר לפעמים ואח"כ מחליפין אותה על אודת שתשאר קבועה, שנסתפקת לענין חציצה וכתבת ג' טעמים להיתר: ואתה רוצה לידע דעתי העניה בזה.

הנה בטעם ראשון שכתבת שכיון שעל זמן שהניחו היא מקפדת שיהיה דוקא מונח לא מיקרי עתה מקפיד עליו להסירו בשביל ההקפדה שאודי עבוד הזמן, יש לפקפק מזה דס"י קצח סעי' א דאם אינה מקפדת עתה אך איכא דימנא שמקפדת חוצץ לעולם, והוא מהרא"ש בשם הראב"ד בהלכות מקואות ס"י כו' גבי טבעת שהקפידא להסירו הוא רק בשעת לישא ולכן חוצץ אף שבכל העת אודבה היא מקפדת דוקא שלא להסירו בשביל יופי. וא"כ גם הכא לכאורה יש לחצוץ מאחד דתקפיד להסירו לאחד הזמן.

אך יש לחלק כדמחלק בעל זכרון יוסף שהובא בפ"ז סק"א דאם מקפדת רק לזמן מרובה לא היא עתה קפידא עיי"ש ופשוט שאין כוונתו לחלק בין זמן מרובה כגון למשך שנה ובין זמן מועט כלמשך חודש ופחות / ופחות / דמנא ליה ליתן קצבה ושעור לדבר זה מאחד שבגמ' לא מצינו זה. אלא צריך לומר דכוונתו לחלק בין הקפידא להסיר בשעת לישא שאין לזה זמן קצוב דאפשר שיזדמן לה בכל יום וגם בלילה לכן נחשב בכל עת שהיא מקפדת דאינה יכולה לבטלו על משך זמן ובין כשהקפידא להסיר הוא רק לזמן קצוב דעד זמן שהוא ודאי לא תסלקנה היא אינה מקפדת עד זמן שהוא ואין חלוק אם זמן שהוא רחוק או קרוב דכיון שהוא זמן ידוע לקפידא אין להחשיבה עתה מקפדת והו"ו טעם נכון ולא ניתן לשערוץ והו"ו כוונתו לע"ד ואף אם אין כוונתו כן מ"מ הוא טעם נכון. וא"כ גם בלאמבע זמנית כיון שיש זמן ידוע להסירו אין להחשיבה עתה מקפדת.

כ"ד
ענף ג: ומה שכתבת טעם ב' דכיון שגם אחד הזמן כשתסירנו לא תניח הנקב שבהשן מגולה אלא תחליף אותו על בלאמבע קבועה איכא אינה מקפדת שיחיה הנקב מגולה ולכן אף שעל סתימה זו מקפדת להסירו לא חשיב מקפיד כיון שתחזור ותסתמו. והיא סברא נכונה מאד

בית הסתרים CD45

1 תלמוד בבלי מסכת נדה דף טו עמוד ב
ואמר רבא: לעולם ילמד אדם בתוך ביתו שתהא אשה מדיחה בית קמטיה במים. מיתיבי: בית הקמטים ובית הסתרים אינן צריכין לביאת מים! נהי דביאת מים - לא בעינן, מקום הראוי לביאת מים - בעינן, כד"ו וירא. דא"ד וירא: כל הראוי לביאה - אין בילה מעכבת בו, ושאיין ראוי לביאה - בילה מעכבת בו. אמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מעשה בשפתותי של רבי שטבלה ועלתה; ונמצא לה עצם חוצץ בין שיניה, והצריכה רבי טבילה אחרת.

2 תוספות מסכת קידושין דף כה עמוד א (ממשיך עד עמוד ב)
ואת בטבילה מגיל דבעינן ראוי ויש לומר משום דכתיב ורחץ את כל בשרו דמשמע אפי' בית הסתרים וכתוב וידיו וחדשינן מה ידיו מאבראי אף כל מאבראי וממעטים בית הסתרים מ"מ כיון דאיכא כל דמריבין אפי' בית הסתרים איכא למימר לכל הפחות להכי מרבי

3) רשב"א קידושין כה. ד"ה הא דאמרינן נהי דביאת מים

[כה, א] הא דאמרינן נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי לבא בו²⁸⁰ מים בעינן כדרי זירא. קשיא לן²⁸¹ והא לא דמיא לדרי זירא, דבשלמא כדרי זירא בעינן ראוי לבילה משום דכתיב²⁸² בלולה בשמן, ולכתחלה בילה צריכה, וגבי אלם ואלמת בפרק מצות חליצה²⁸³ לפי שאינם בואמר ואמרה, ובקריאת בכורים בפרק המוכר את הספינה²⁸⁴ משום וענית ואמרת, וכן בכל שאר המקומות שהזכירו דברי ר' זירא כיוצא באלו, אבל כאן [ש] אין צריך ביאת מים ואפילו לכתחלה למה הוצרך למקום ראוי לביאת מים. ויש מפרשים²⁸⁵ דמזרבנן בעלמא, לפי שצריך טבילה כל גופו דבר תורה התקינו דלשון ושנים הפעמים מגולין יהו צריכין ראוי לבוא בו מים. ובתוס'²⁸⁶ מתרצים דמכל בשרו ודשינן ליה, דאע"ג דכל²⁸⁷ בשרו למעט בית הסתרים, מ"מ כיון דכתיב כל מרבי' להו לבית הסתרים לענין זה שיהיו ראוי לביאת מים.

4) ריטב"א קידושין כה. ד"ה מקום ראוי

מקום הראוי לבא מים בעינן אומר רבי נרזי דהא מדרבנן בעלמא, הואיל ולענין טומאה דינו כגלוי מן התורה, שזיה רבנן לענין טהרה נמי כגלוי, מיהו רחיצה וביאת מים לא בעי, דהא כתיב ורחץ את כל בשרו מה בשרו מאבראי אף כל מאבראי.

5) פתחי תשובה יורה דעה סימן קצח ס"ק טז

(טז) בית הסתרים - עי' בתשרי נודע ביהודה חלק י"ד סימן ס"ד ע"ד האשה אשר הושם טבעת של שעה תוך עומק הפרוזדור לצורך רפואה אם הוצץ בטבילה וכתב דזה דאי קרי מקפיד שהרי הוא מתלכלך תמיד בימי נדתה וצריכה להסירה בעת שתפסוק בטהרה לנקותה וכן בימי לידה ואולי מעכב גם הבדיקה תמיד בשבעה נקיים וצריכה להסירה וא"כ הוא דבר שמקפיד ורוצץ אמנם אף שאמרו בה"ס צריך להיות ראוי לביאת מים דוקא בבית הסתרים אמרו כן אבל במקום הנקרא בלוע איצ אפילו ראוי לביאת מים ולכן אם אשה זאת אומרת שהוא כיב בעומק עד שאין השמש מגיע שם אפילו בשעת גמר ביאה או מקרי בלוע וא"צ להיות ראוי לביאת מים וא"צ להסירה בשעת טבילה ע"ש שהעלה כן להלכה ולא למעשה עד שיסכימו עמו עוד שני רבנים [ובתשרי ח"ס סי' קצ"ב / קצ"ב / חלק על ראשית דברי הגריב מ"ש דקרי מקפיד משום שצריכה להסירה בשעת הפסק טהרה וכן בימי לידה וכתב דההסרה שבעת לידה לא מקרי מקפיד שאין אותה ההסרה מטעם התקפדה לא על הטבעות ולא על לכלוך גופה אלא לפנות מקום לולד וראיה לזה מטבעת של איש שאין בו אבן שאין הוצץ כמיש מג"א סי' קס"א אף דמסידו בשעת הנחת תפלין ונטילת לולב רק אם היתה צריכה להסירו בשעת פרישת טהרה זה דאי קרי מקפיד וגם מ"ש הגריב אם האשה זאת אומרת שהוא כיב בעומק כ"י הוסיף הוא דל בסי' קצ"ג דאף אם מסופקים בכך ואפשר ה"י טפח חסרון ידיעה ראשה בקיאה יכולה לברר מ"מ כיון דהוי סכנה וחלשה רבה להוציא הר"ל מיעוטו ואינו מקפיד כ"י יש להקל ע"ש]. ועי' בגודע ביהודה תע"א חלק י"ד סימן קל"ה שרב אחד רצה לחלק בבית הסתרים גופא דבמקום שהמים יכולים לבוא בעצמם כמו הפה אם הוא פתוח וכן נקבי החוטם והאזניים אלא שהכתוב גילה לנו שא"צ לביאת מים אלו צריכים עכ"פ ראוי לביא אבל אותו מקום של אשה אפילו בית הרוצץ כיון שאף אם תרוק ידמותיה לא יכנסו המים רק קצת בהתחלת המקום ולכן כל שהוא לפניו ממקום שהתינוקת יושבת ונראית אין צריכה אפילו ראוי לביא והוא דל דחה ראיותיו (גם מדברי הרמ"א בסעיף מ"ג בהגהה מבואר דלא כוותיה)

6) רמ"א יורה דעה סימן קצח סעיף מג

הג"כ: יש אומרים שהאשה צריכה להטיל מים קודם טבילה אם היא צריכה לכהן. גם צריכה לנזוק עצמה בגדולים ונקמטים שלא תהא צריכה לטורט עצמה ולא יהיו ראוים לניחא מים. גם צריכה להסיר טלית החוטם (ש"ד וראב"ן סימן שכ"ז דף ס' ע"ג).

7) בדי השלחן סי' קצ"ח, ס"ק ש"ל

(ש"ל) גם צריכה להסיר צואת החוטם. והוא גם כן מחשב להציצה ויש (תרכ"ד) שכתב שצריכה להסיר רק הצואה המונח בשפת החוטם מבפנים אבל מה שהוא למעלה קצת בתוך החוטם אינו חוצץ [או משום שסובר (תרכ"ב) שאין מקפידים על הצואה והוא יהיה מיעוט שאינו מקפיד או משום (תרכ"ו) שחלל החוטם היה בית הסתרים שאין דרכו להתגלות ורק אוחם בית הסתרים שדרכן להתגלות לפעמים כגון הפה והעין צריכים שיהיו ראויים מיהת לביאת מים אבל פנים החוטם שאינו מתגלה לעולם אף ראוי לביאת מים אין צורך אבל (תרכ"ב) יש שסובר שצריכה להסיר מה דאפשר כפי הגעח ידה אפילו הצואה המונח למעלה מן השפה ונראה להחמיר כדבריו שכן מורה פשוטו לשון הרמ"א ומכל מקום מה שנמצא בגובה החוטם שאין ידה מגעת לשם אלא בקושי (תרכ"ב) לכולי עלמא אינה צריכה לדחוק עצמה לנקותו [משום דבכגון זה שקשה לה להסירו (תרכ"ט) יש לסמוך על הסברה הג"ל דתוך החוטם אף ראוי לביאת מים אין צורך כיון שאינו מתגלה לעולם ועוד (תנ"ל) דבכגון זה כיון שאין דרך להסירו אף כשרוחצת עצמה יש לומר דלכולי עלמא חשיב באינו מקפיד ואינו חוצץ]. וכל זה לכתחלה, ולענין דיעבד עיין בסמוך:

8 שו"ת אגרות משה חלק י"ד א סימן צ"ח

ענין א: בדבר האשה שצו לה תרופאים שלא יבטו מים באונה אם מותרת בשעת טבילה לתת מיד וזאת / צמר גפן / מטובל בועזעלין / בואזלין / שזה מקשה המון שלא יעברו המים בשום אופן שמשמע מדבריך שאינה יכולה לטבול וחוצץ רק שנסתפקת אם יש להתיידי איסור דרבנן כדי שלא תשב עגונה כל ימיה וגם מחמת שברוד שלא תשמע ולא תטבול כלל. אבל לעיד יש כאן טעם גדול שאינו חוצץ מדינא ולכן יש להתיידי. ומתחלה אביא ראיה גדולה שאינו חוצץ ואדכר אמינא טעם בזה.

דהנה בשבת דף ס"ד תנן יוצאה אשה במוך שבאונה והא כלל גדול הוא דדבר החוצץ בטבילה אסורה לצאת בו לרה"ד כדאיתא שם / שבת / בדף נ"ז איך חזינו מפורש דמון שבאונה אינו חוצץ. וזה ודאי אין לומר דאידי דקא במוך שהמים נכנסים בו לאן דהא אידי במהדק שיותר קרוב שלא יבטו בו מים וגם אם יש חלוק בתוך איהו מוך מותר באונה הי"ל לפרש שאונה חלוק מסגולה ומלגדתה שבה ודאי אין חלוק איהו מוך דאינו נוגע זה לטבילה דנההיא ובאונה יש חלוק. וגם מסתבר שאם היה בעולם מוך האסור לצאת בו לרה"ד היו אסורין לצאת בכל מוך מטעם לא פלוג אלא ודאי שבכל אופן אינו חוצץ אף שאין המים נכנסים בו לאן ולכן מותרת לצאת בו לרה"ד. אך שצריך טעם דהא בעינן ראוי לביאת מים אף שהוא בית הסתרים ואיך מים אינו חוצץ. ואמינא בזה דבר חדש.

דהנה בפ"י קרצה שפתותיה כאילו לא טבילה דתנן בסוף פ"ח דמקואות פ"י ה"ש ב' פירושים פירוש ראשון דאינה יכולה לטבול פיה משום דבעי שיהיה ראוי לביאת מים וכן הוא שיטת התוס' בפרק דף ס"ז דצריכה לפתוח פיה שיהא ראוי לביאת מים. ופירוש שני שהוא לשון דחק שדחקה שפתותיה ביותר שהציצה היא משום שמתכסה בשר השפתים שהם בגלוי אבל לטבול פיה דבוק בינתי רשאה אף שמחמת זה אינו ראוי לביאת מים. ופי' זה החליט ה"ש לדינא, אף שכאן כתב בלשון וקצת היה נראה דבסוף מקואות כתב ה"ש רק פי' זה דכתב וקודמת שפתותיה דתנן לעיל בפ"ח לאו דביה"ס בעי ראוי לביאת מים אלא כדפרישית שם שדחוקת שפתותיה ביותר ומתכסה הבשר הדין. ועיין בב"י ס"י קצת שכתב שו"ר"ש הסכים בסוף מקואות שדבריו האחרונים עיקר. וכן פי' ה"א"ש שם בפ"ח רק פירוש זה ופסק כן לדינא בהלכות נדה בקיצור וכן פסקו בטור וש"ע ס"י קצת סעי' ל"ד דאינה צריכה לפתוח פיה וכן נהגו בכל מקום בלי שום חשש ופקפק אף שאין ראוי לביאת מים כלל כיון שסגורה פיה.

ב"ד

ולכן תנסן לעיד דבר חדש דיש שני מיני חציצות אחד דדבר חוצץ דבוק על הגוף ולא הוא חלק הגוף ראוי כלל שיבא עליו מים כפי מה שהוא עתה. ושני דכיסה בדבר אחד את הגוף כמו אחוז באדם וקפצה ידה וכדומה שהאדם בעצמו אין בו שום חסרון לביאת מים רק שדבר אחד האחוז בגופו אינו מניח שיבוא המים לגופו. ותרי"דהו חציצה שעכ"פ חוצץ המים מהגוף אבל הוא רק במקום הגלוי שבעיני ביאת מים ממש, דבביה"ס שאין צריך לביאת מים אלא שיהא ראוי לביאת מים אין לפסול רק חציצה דמין הראשון שדבוק שם דבר חוצץ שמצד זה לא הוא מקום שהוא ראוי כלל לביאת מים עתה אבל מן הב' דאין שם דבר חוצץ רק דאדם אחוז שם ומחמת זה אין המים יכולין לבא שם ובעצם הגוף אין שום חסרון נחשב ראוי לביאת מים וכשר דאף שהאחוז אין מניח המים לבא שם אינו כלום דהוא אין צריך שיבוא ולכן רשאי שלא לתת את המים ליכנס לשם, דדבר אחד המכסה אינו שייך שיחשיב את המקום שאינו ראוי לביאת מים כיון דלא נשתנה הגוף בזה דאינו דבוק ואינו שייך לו. ולכן כשרה חציצה כזו בבית הסתרים שאין צריך שם ביאת מים ממש רק שהמקום יהיה ראוי לביאת מים והרי הוא ראוי בעצם.

9 שורת אגרות משה חלק י"ד א סימן קד
אבל זהו בארתי בתשובה אות בענין מוך באזן לידידי הגאון ר' שמעון טרעבניק שליט"א דבר חדש בחציצה דבית הסתרים, שאינו חוצץ שם אלא חציצה מדברים המתדבקים כמיני דבק וטיט וכדומה שהמקום נעשה מזה אינו ראוי לביאת מים אבל דברים שאין מתדבקין רק מחמת שמונחים שם אין מניחין להכנס שם מים אין חוצצים בביה"ט שאיז שיבאו שם מים והוכחתי זה מכמה דברים שנתיישבו בזה (והוא נדפס לעיל בסימן צ"ח) ונמצא לפ"ז גם בהא דעין תותב אף אם מתדק יפה ואף במקפדת להסירו לפעמים מצד צערה וחשש קלקול הגוף נמי לא חוצץ כיון דחציצה כזו אינו חוצץ בבית הסתרים ותוך העין הוא ביה"ט.

ולטעם זה נראה דהמשקפים שנעשו מחדש שקודין קאנטקט שמימים מתוך להעפעפים ומקיפין את כל העין שהוא מקום בית הסתרים שגיכ כיון שלא נתדבקו שם בדבק שאינם חוצצים ואם שכחה להסירם איז טבילה אחרת ורק לכתחלה כיון שיכולה להסירם בעצמה צריכה להסירם משום מהיות טוב. ובה לא שייכי טעמי השואל ומשיב. והגני יידו, משה פיינשטיין.

מכה וצפרנים CD46

1 תלמוד בבלי מסכת נדה דף פז עמוד א
אמר רמי בר אבא: הני רבדי דכוסילתא, עד תלתא יומי - לא חייצי, מכאן ואילך - חייצי.

2 שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף ט
דם יבש שעל המכה, חוצץ; וריר שבתוכה, אינו חוצץ. יצא הריר מתוכה, כל תוך ג' ימים לח הוא ואינו חוצץ; לאחר מכאן, יבש הוא וחוצץ. לפיכך אשה בעלת חטטים צריכה לחוץ במים עד שיתרכבו.

ט"ו ס"ק י"ד

מורי והב

מעליה: (י"ד) בעלת הפסין כו'. מטולר נבית יוסף (פכ).
דיה ומ"ט ור"ל) כגם המרדכי (ששעש פ"י פשעם) והרא"ש (הל' מקואות פ"י כה) דריבא דכוסילתא דהיינו דרכן של (מקווי)
[מטום של הקוין] דם להעלות גלד הוא דיעו כגלד שעל המכה
אמר שלשה ימים אכל פון שלשה
ימים אין פונן כלל. והב"ט רש"ל
בג"ה אמת ח"ל ונרצ ט' לגבי טבילה
נריכה להסיר אף על פי שכו"כ לה
כרעה ולשמו של מהר"ק י' היטה
נריכה לעמוד לפניו ערומה שהיה
חוא"ט שלם היה גרע עליה שלם
היה מלמין לה שהיתה מקירה
שהיתה נערה והיה כואב לה וכן
עשה השר מקו"י לאשמו עכ"ל:

3 מרדכי הל' נדה פ"י תשמ"ח

... ריבא דכוסילתא פרח קטין דם טעל
מבי הדין והוא כיון דהעין עד פגמא יומי שהקין לא היין דלח הוא דם טעל גבו ויכנס
בו מים כדמסרי' כהה"מ היו ויחלבו יבשים חולצין לחון און חולצין מכלן ואילך חיי"י שנעשה
יבש ומדבק בדיקת על הגבר ואפילו אם יתעורר אם יסיר בגלד טעל גבי המכה או לבערנות
שחן דלחן דשם להסיר טעה וקרוי ארט מקפיד מ"ע רבי"ה הוא להסיר הכל או שהמקדן
שמה"ט והוא להסיר כל או פרט "רש"י בהשגחה. וסוף דהיינו

4 בדי השלחן פ"י קצ"ח סעיף ט' ביאורים ד"ה יבש הוא וחוצץ

* יבש הוא הוצץ. ועיין בפנים שהבאנו בשם כמה ראשונים שאם הסרת הריר כואב לה חשוב כאינו מקפיד ומדינא אינו חוצץ עכ"ל ומצינו שנחלקו האחרונים בביאור דבריהם בזה דהנה בסר"ט בסוף ס"ק כ"ו הקשה עליהם מהא דק"ל"ן דחץ או קוץ התחוב בבשר ונראה מבחוץ חוצץ (תפסק כן בשו"ע בסעיף י"א) אע"ג שהיא מצטערת בנטילתו וחירץ בסר"ט שהראשונים לא אמרו כן אלא בדבר היוצא מגופה עצמו כגון גרב וכדומה אבל בדבר הבא מן החוץ כחץ וקוץ חוצץ אע"ג שמצטערת בהסרתו עכתי"ד ונראה בהטעמה דברי הסר"ט דבאמת הגרב וגלד הריר עומדים הם לבסוף שחסידם מעל גופה שהרי כשמתרפא המכה ומחייבש יותר או נוח לה ליטול בלא צער (וכמבואר בלשון הראשונים שם שלאחר זמן יהא נוח לה להסירו) וא"כ לכאורה בין היה הוא שיהא חוצץ דאף שאינה מקפדת עליו עתה מפני הצער הא מכ"מ מקפדת עליו לאחר זמן וכה"ג חשוב כמקפיד וכדמצינו בטבעת שחוצץ כדאיחא בסעיף כ"ג מה"ט שמקפדת עליו בשעת מלאכה אע"פ שעכשיו אינה עסוקה במלאכה ואינה מקפדת עליו [וכדבאנו בזה בס"ק ו' את דברי הרא"ש בפ' תינוקת] וכן בחוטי צמר ופשתן שחוצצין כדאיחא בסעיף ב' מפני שמקפדת להסירן בשעת רחיצה [כמש"כ בס"ק י"ו בשם הרא"ש שם בפ' תינוקת] אלא שזה עצמו הוא אמנם מה

שחידשו הראשונים דדבר שאינה מקפדת עליו עכשיו אלא לאחר זמן חוצץ רק כשהוא דבר הבא על גופה מן החוץ שאינו מתבטל לגופה כיון שעתידי להסירו אבל דבר הבא מן הגוף עצמו לא איכפת לן במה שעתידי להסירו לאח"כ והשתא מיהא נחשב הוא עדיין כגופה עד שעה שיהא עומד להיות עובר ממנו ולכן הגרב שמצטערת בנטילתו אינו חוצץ דאכתי חשיב כגופה כיון שעכשיו מיהא אינה עומדת להסירו מפני הצער משא"כ החץ או הקוץ חוצצין אע"פ שאינה עומדת עכשיו להסירו מפני הצער כיון שלבסוף בהמשך הזמן תהא מסירתו ע"י תחבולה של ריכוך הבשר וכדומה (וכמש"כ רעק"א בסימן ס' עיי"ש). כנלע"ד ביאור דברי הסר"ט להצילו מהשגת הכתב סופר בסימן צ"א שכתב שאינו רואה טעם וסכרה לחילוקו בזה, ועיין בחשו"י רעק"א שם שהביא ג"כ חילוק זה בשם בעל החו"ד לתרץ הקושיא על רבותא אלו מהא דק"ל"ן דאגד שעל המכה וקשקשים שעל השבר חוצצין (ואיפסק כן בסעיף כ"ג) אע"פ שמצטערת להסירו, ועפ"י דברים אלו נוחא להבין ג"כ הדין השני בסעיף י' שהרטיה שעל המכה חוצצת אע"פ שגם שם אינה רוצה להסירו מפני שמצטערת ממכתה והרטיה מיקל על צערה דכיון שלבסוף כשתתרפא המכה עומדת להסירו והוא דבר שמחוץ לגופה אינו בטל לגופה וחוצץ, וכ"ו לפי שיטת הסר"ט בהך מילתא, ובשו"ע הגר"ו שיטה אחרת בזה שכתב באור"ח סימן קס"א ס"ק ו' ד"ל ריר היוצא מן המכה ומחייבש ונעשה גלד אם אינו מקפיד עליו להסירו או שמצטער להסירו שמעתה אין דעתו להסירו כל זמן שיהיה בענין זה קריו אינו מקפיד ואינו חוצץ לנטילה וכי עכ"ל ור"ל דבזה חלוק הא דין מההיא דחץ וקוץ וטבעת חוטים ואגד וקשקשים ורטיה דבהא דין כל זמן שנשאר בעין שהוא עכשיו אין ברענה להסירו ורק כשישתנה למהות אחר תסירו משא"כ בחץ וקוץ וכולו אינו אף שהקפידא להסירם הי רק לאחר זמן אבל אינו תלוי באיזה שינוי למהות אחר אלא כמו שהם עכשיו מקפדת עליהם לאחר זמן, כן נראה בביאור דברי הגר"ו ושר"ד בצמח צדק סימן קנ"ח שפירש כן בדבריו, והנה לכאורה היה נראה להוכיח כסברת הגר"ו בזה ממה שהוצרך הרא"ש לפרש

דחשוב כמקפדת על חוטי צמר ופשתן מפני שמסירתן כשורוצת והיפוק ליה דמקפדת להסירן כשהם מחלכלכים כדרך המלבושים שמכבסותן לפרקים אע"כ דכיון שאינה מעבירן כל זמן שהם נקיים כמו שהם עכשיו לא חשיב השתא כדבר המקפיד ויש לחוות דכיון שאינה מסירתן אלא כדי לכבסן ולחזור ללבושן לא חשיב כה"ג כדבר המקפיד דאדרבא אינה מסירתו אלא להקנו ולחזור וללבושו וכעיי"ו כתב הגידולי טהרה בסימן כ"ב לענין מילתא אחריחא עיי"ש:

5) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף י
רטיה שעל המכה, חוצצת.

בדי השלחן ס"ק פ"ז

(פו) חוצצת. אע"פ שהיא רוצה שתהיה רטיה על בשרה למקור רפואת המכה או להקל מן כאב מכל מקום חשוב כמקפדת עליו וחוצץ ויש (קט) ופירש הטעם בזה דכיון שלפעמים מסירה אותו כדי ראות אם נרפאה המכה או כדי (קטל) לתקן הרטיה שיש בכך כדבר המקפיד עליו להסירו (קעט) ואחרים תבו שאף בלא זה חשיב כמקפיד כיון שעתידי להסירו בסוף כשיתרפא המכה ועיין מש"כ עוד מזה בביאורים:

6) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף כג
השירים והנזמים והטבעות והקטלאות אם הם רפויים, אינם חוצצים; ואם הם מהדקים, חוצצים. וכן הדין באגד שעל המכה וקשקשים
שעל השבר.

בדי השלחן ס"ק קצ"ג, ביאורים ד"ה באגד
(קעג) וכן הדין באגד שעל המכה
קשים שעל השבר. אגד הוא דבר הנכרך על המכה כדי להגן עליו כמטלית וכדומה וקשקשים הם (שס)
ז של עצים שמשמים הרופאים על השבר כדי להעמידו כחוקו ואמר כאן שאם הם מהדקים בענין
עם המים מלבא על גופה חוצצים הם ואע"פ שהיא רוצה שיהיו על גופה לתועלת רפואתה מכל מקום
: כמקפדת עליהם וחוצצים (שנח) ויש שפירש הטעם בזה דכיון שמסירה אותם לפעמים כדי לתקנם או
לראות אם נרפאה המכה חשיב בכך כדבר המקפיד עליו להסירו (שנט) ואחרים פירשו הטעם בזה דחשיב

וד כיון שעתידי להסירו לבסוף כשיתרפא המכה
שבר ועיין מש"כ בביאורים בסעיף י' ד"ה חוצצת
י ט' ד"ה יבש הוא שמקצת דברים שנאמרו שם
ס גם לכאן:

באגד וכו'. והפירות שתופר הרופא לפעמים במקום הפצע
או החתך לקרב העור שמב' הצדדים זה לזה יש להסתפק אם
המה די רפויים ליתן למים להכנס מתחתיהם על גופה [ומפי
רופא אחד שמעתי שאין כל הרופאים שרים במלאכה זו שיש
שמותחים החוט בחזק ויש שמרפים קצת במתיחת החוט]
ונראה שיש להחמיר שלא לטבול והם עדיין בגופה אפילו
נמצאים בבית הסתרים כגון בפייה וכדומה שגם בית הסתרים
צריך להיות ראוי לביאת מים כראיתא בסעיף כ"ד והני מילי
באותן התפירות שעתידין להוציאן מן הגוף וכגון הנעשים
מחוט משי או גילן אבל התפירות הנעשים מחמרים
שנבלעים במקומן וכגון מחוטי מיתר כיון שאינם
עתידיים להיות ניטלים משם והו' כמינוט שאינו מקפיד ולא חייצי [אף במקומות הגלויים] אע"ג דאילו לא היו נבלעים
מעצמם הייתה רוצה בהסרתן לאחר זמן הא למה זה דומה למש"כ הרמב"ן בחידושו ס"ו א' [והובא בסעיף י' ד"ה
חוצצת] דגלד שעל המכה אינו חוצץ משום שאינה מסירתו כשהוא לח וקשה להמכה ומשנתייבש גופל מאיליו עכתי"ד הרי
חשיב כה"ג כאינו מקפיד אע"ג דאילו לא היה גופל מאיליו הייתה מסירתו וה"ג דכוחיה דחשיב כאינו מקפיד כיון
שנבלע מעצמו במקומו ואין צורך להסירו [ועיין עוד שם בסעיף י' שהבאנו גם מדברי רש"י בשבת ס"ו ב' כעין דברי
הרמב"ן הנ"ל] ואף בתפירות שעתידיים להוציאן מן הגוף נראה שיש להקל בהן שאינם חוצצים אם לא פעלו עדיין פעולתם
היא צריכה להם ואינם עומדים להגטל עד לאחר ל' יום וכעין שכתבנו בס"ק קצ"ט בענין סחימה זמנית שבשיניים עיי"ש:

7) תוספתא מסכת מקוראות (צוקרמאנדל) פרק ו הלכה י
צואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר והטיט והבצק שתחת הצפורן אפילו כנגד הבשר אין חוצצין

8) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף יח
צואה שתחת הצפורן שלא כנגד הבשר, חוצצין; כנגד הבשר, אינו חוצצין. ובצק שתחת הצפורן, אפילו כנגד הבשר חוצצין. ואיזוהו שלא כנגד
הבשר, זה שהצפורן עודף על הבשר. ולפי שאינן יכולות לכרין מה נקרא כנגד הבשר או שלא כנגדו, נהגו הגשמים ליטול צפרניהם בשעת
טבילה.

ט"ו ס"ק י"ט

(י"ט) שלא כנגד
הבשר חוצצין. כמנ צ"ט יוסף (פ. ד"ה ומ"ט לפי) בשם קמ"ג
(שס) בשם ר"ם שזה דוקא צטיט הדומה לצלק שנדבק מאוד כגון
טיט של יונקים אבל לא צטיט אחר וזוהו ודע שהרי מן במקוואות
אלו שאין מוציין לכוזי זואה שעל בשרו וזואה שממם הצפורן
עכ"ל ולא זכר מזה כאן בשלמן ערוך להקל כל קך ומכל מקום
נראה לי למתן זיה מה שהוקשה לר' מרדכי יפה בל"ט למה
אין נזהרין מזה ננבילת ידים ולפי מה שכתבתי ימח"ג דודאי
זילת ידים שפיר קמכין על ר"מ דאינו מוצין רק טיט היוצרים וכיוצא בו:

9) בדי השלחן סי' קצ"ח סעיף י"ח, ביאורים ד"ה ולפי שאינן

* ולפי שאינן יכולות לכוין וכו'

נהגו הגשמים ליטול צפרניהם וכו'. ואף אותן הנשים המגילות צפרניהם לשם גוי צריכות ליטול קודם טבילה כמש"כ המחבר ואשה הרוצה לשמור דיני טהרה וטבילה כדת רק שלא תגזר צפרניה בודאי שיש לדבר על לבה לבלי לשנות מנהג הנשים ליטול הצפרנים קודם טבילה ואף בדיעבד יש בזה סרך איסור כמש"כ הרמ"א בסעיף כ' ומכל מקום אם אינה מתרצת לכך ויוכל לבא לידי מכשול להפגז ע"ז מהטבילה כתב באחיעזר בח"ג סימן ל"ג לצדד להיתיר אצלן כיון שהן מקפידות דוקא לבלי לגזר הצפרנים ע"י שיש דשקיל וטרי בזה ולבטוף כתב ח"ל כ"ו כתבתי מה שיש לצדד בזה, אולם באשר לא מצאתי היתר מפורש בדברי רבותינו האחרונים וגם ראוי לחוש דלא ליפוק תורבא מזה ועל כן אין להורות היתר מפורש רק לצוות בביה הטבילה לבלי למחות בהגשים האלו שאינן מתרצות להסיר הצפרנים העשויים במאניקיר עכ"ל האחיעזר וכמובן שצריכות הן לנקד היטב תחת צפרניהם להסיר משם כל סיגוף וחשש חציצה:

10) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף ב

דוקא בצק שנתת הצפורן חוצץ, אבל הצפורן עצמה אינה חוצצת. ואפילו אם היתה גדולה ועומדת ליתך ופורחת ועוברת מכנגד הבשר, אינה חוצצת. הגה: מיהו כל זה דוקא שאין צואה או בצק תחתיו בשעה שטבלה. ומאחד דכבר נהגו ליטול הצפרנים, אפילו אם צפורן אחת נשאר בידה וטבלה, צריכה טבילה אחרת. (הגהות ש"ד) וכן נהגין.

ש"ך יורה דעה סימן קצח ס"ק כה

כה צריכה טבילה אחרת - באמת חומרא זו לא נמצאת בשום פוסק ואדרבה מהמשנה ודרכה פוסקים וט"ו נראה מבואר דכל שהצפורן נקי בודאי אינו חוצץ אלא ההגהת ש"ך כתב דטוב להחמיר ולטבול שנית משום דא"א שלא יתא בתוכו טיט וע"כ כתב הרב דנהגין להחמיר וכתב מהר"מ מלובלין בתשרי סי' פ"א דכיון שאין זה מדינא אלא מחומרא נ"ל שלא החמירו אלא כשנמצא ששכחה צפורן א' מיד אחד הטבילה קודם שלנה עם בעלה אבל אם לא מצאה כ"א עד למחר אין ראוי להחמיר שלא תוציא לעז על בעילתה ואפי"א אם לא נזקקה לבעלה אותו לילה הדבר מכווער וא"צ טבילה אחרת אם לא נמצא שום לכלוך תחתיו עכ"ל מיהו בהראב"ד סימן שכ"ז דף ס' ע"ד מצאתי ח"ל צריכה לחתך צפרני ידיה ורגליה דכיון דעתידיה ליטלן חייצי השתא עכ"ל חתה כעין מ"ש הרב ומאחד דכבר נהגו ליטול הצפרנים כי צריכה טבילה אחרת כי משמע דטעמא לאו משום דא"א שלא נשאר טיט תחת הצפורן אלא משום דהצפורן עצמו חוצצת וכ"כ הביח סי"ט דנ"ל דאפילו בדי לה שלא היה שום טיט כלל יש להחמיר שתטבול פעם שנית שהרי איכא למיד אם הצפורן עומדת ליקצץ חוצץ עכ"ל וא"כ צ"ע בפסק זה שפסק מהר"מ מלובלין ע"כ נראה דאיכא דאפשר לה לחזור ולטבול אפילו לא מצאה עד למחר יש לה לחזור ולטבול וכמזומה לי שכן נהגים להורות אבל היכא דלא אפשר אין להחמיר כיון שעבר הלילה ועל סימן קצ"ח ס"ק א':

11) פתחי תשובה יורה דעה סימן קצח ס"ק יב

(יב) מיעוטה חוצצת - [ע"י בתשרי תתם סופר סי' קצ"ח אודות כלות שטובלות ושערוזתיהן ארוכות ועתידין לקוץ אחר בעילת מצה ופקפק רב אחד לחוש שיתוצו כיון שסופן להתגלח והוא דל כתב דאין כאן בית מיתוש ומנהג ישראל תורה היא משם דהא דאמרי' בכ"מ כל העומד כי היינו כשעומד להעשות מיד בלי הפסק דברי אחר ביניהם כמיש הונוס' ב"ק דף ע"ז והכא אין השערות עומדות להתגלח עד אחר בעילת מצה ודבעילה מפסקת בין הטבילה לגילוח לא שייך עומד לקוץ כקצוץ ועוד ראייה ברורה מנוד דמדד ע"ב ע"ש]:

12) בדי השלחן סי' קצ"ח, ס"ק קמ"ח וביאורים ד"ה דכבר נהגו

:(קמ"ח) דכבר נהגו ליטול הצפרנים וכו'. ואשה ששערותיה לכסותן כראוי וכן אשה שרגליה מגולחות קצת בשיער היא עומדת לגלחן כדרך מקצת נשים נראה שלכתחלה ראוי לה לעשות כן קודם טבילתה שמא נחשבות השערות העומדות להקצץ כקצוצים וחוצצים הם בשעת טבילה [והיא לא לרחוץ ולחוף עצמה אחר הגילוח שלא ישארו משערות שנזו על גופה ועל ראשה] אבל בדיעבד שטבלה קודם הגילוח נראה שאינה צריכה לטבול שנית ואף לכתחלה יש להקל אם הוא שעת הדחק לטבול קודם הגילוח וע"י בביאורים. אשה מערת הספרדים שמנהגם לגלח שער בית הערה קודם טבילה והיא שכחה וטבלה קודם גילוחה (רסו) נראה שאינה צריכה לגלח ולחזור ולטבול ואין השערות נחשבות כחציצה לפסול טבילתה:

ידכבר נהגו וכו'.

ועין מש"כ בפנים לענין אשה שעומדת לגלח שערוחיה אשר לכאורה לפימש"כ בס"ק קמ"ו בשם הש"ך דצפורן העומד להנטל חוצץ ה"ה דשער העומד לגזוז חוצץ אלא שבב"ה כתב לחלק בזה דדוקא בצפרנים שכל אדם לציצם היא חציצה אם לא תקוף אותם אבל שערוח הראש כ"רוב נשים אין דרכן לגזוזן לא ה"ה חציצה אע"פ שאצל אשה זו עומדות הן לגזוזה עכתי"ד אמנם אינו מובן כ"כ הסברא בזה דאע"פ ששאר נשים אין דרכן בכך כיון שאשה זו דעה לגזוזן הרי עומדים הם לגזוזה ולא מסתבר לומר לענין זה דבטלה דעתה אצל כל אדם כיון שסוף סוף עומדות הן שערוחיה של אשה זו לגזוזה וגם אין לומר בזה דכיון שרוב נשים אין מקפידות בכך הו"ל כמיעוט שאינו מקפיד דהא כתב הב"ה בריש הסימן [והובא בס"ק י"א] דאם היא מקפידת הו"ל חציצה אע"פ ששאר נשים אינן מקפידות, ודבויי הב"ה צריכה חלמה, אמנם לדעת הט"ז שהבאנו בפנים שם שהצפורן עצמו אינו חוצץ אע"פ שעומד להנטל גם השער אינו חוצץ אף כשהוא ארוך ביותר ועומד להתגלח וכ"כ להדיא בספר התרומה בסימן ק"ד ששערוחיה אפילו גדולות יותר מדאי תומדין ליקצץ אינן חוצצים והעיד שם בשה"ת שכן המנהג שאין מגלחין אותן

ולכן אף דנראה שראוי לה לכתחלה לחוש לחומרא ולגזוזן קודם טבילה מ"מ בדיעבד או בשעת הרחק נראה שיש לסמוך על הט"ז וסייעתו וספר התרומה וכע"ז כתב בבית שערם סימן רע"ז עיין שם, וע"ע בתח"ס סימן קצ"ה. ולענין הכלות הנהגות לגלח שערוחיהן אחר ביאת מצוה כתב שם התח"ס שאין חוששין בזה לומר ששערוחיהן עומדות ליקצץ ויחזו בשעת טבילתן ומותרות לטבול ככה אף לכתחלה עי"ש מילתא בטעמא:

13) ט"ז י"ד סי' קצ"ח, ס"ק כ"א

וביון שנמצרר לעיל דנטיילם צפרנים של האשה אינו אלא מצד המנהג וממירו על עתים נראה לי דהא דליטל צמרדכי הלכות נדה (שעטות סי' משמו) והגהם שערי דורא (סי' פו ד"ה אמר ר"ם) מצדו ה' אירע טבילה בחול המועד נכון הדבר כן ששפחה גויה מלמס לה דלמירה לגוי שצום היא כאן ובמקום מצוה לא גזרו ה' אין לה גויה מנקר היטב צייט שפחה הנפון עכ"ל היינו דוקא בחול המועד אבל בשבת ויום טוב אם אירע ששפחה ליעול צפרנים לא תאמר לגויה שפחה לה דכיון שאין מצוה גמורה דנטיילם צפרנים דהא אפשר דמיקור פסחם נאחד למה נטיל מה זה דו דלמירה לגוי שצום הוא, וכו' דהוא סומרא דאמא לקולא שאף על פי שהגויה סופכת מכל מקום ארסה ישראלית מסייעת על ידי שפחה לה אם ידעה וכלילו היא עושה מלאכה זו שספורה מדאורייתא בשבת ויום טוב וכהיא שמיני ציימן קפ"ח (י' לענין הקפס פחה שגם היקף חייב אם סייע דבר שמתע עתמו אליו להקיפו כו' זה אי אפשר להשמר ממנו כשפחה סוף הצפרנים להגויה צלי הטיית הישראלית אם ידעה אליה, ואין לומר דאין הכי נמי שלל שפחה כשאיירע קן בשבת ויום טוב אינו דהא גם בחול המועד הפירו על ידי שפחה צפרנים ולמה יגרע בשבת ויום טוב מאין לה גויה בחול המועד, אלא דבר זה דבשבת ויום טוב לא תפסחם על ידי גויה אלא מנקר היטב ופסול ולא הסמיר צמרדכי למסוך על ידי גויה אלא בחול ועד דצו הקילו אפילו למסכס על ידי גויה אלא מנקר היטב ופסול ולא הסמיר צמרדכי למסוך על ידי גויה אלא בחול ו שכתב שם רמ"א אלא דהמרדכי שהיה פלמדי מהר"ם דהסמיר דאסור למסוך הצפרנים בחול המועד כי אם על ידי גוי ו שכתב כ"י שם (ד"ה נמו) על כן הוצרך למסכס על ידי גויה לפי סברתו ולפי מאי דקיימא לן ציימן פקל"ג שם להסיר. זכין בחול המועד צלי שניו ובשבת ויום טוב לא תפסחם כלל אלא מנקר היטב היטב כן נראה לי ברור והנהגות הש"ח עיין שכתבתי מזה עוד באורח חיים סימן שכ"ח (סק"א) [ע"ד בארן] ורמ"א מי ששגג בזה וזוה למסוך ביום טוב על ידי גויה ולא סוף: זה לעני"ד:

נשדחת הכסף שם

גם מה שפסק דבשבת מטבול שנים וספורה הצפורן וקיים ורמ"א מי ששגג בזה וזוה למסוך טוב על ידי נכרית כו', זה ספורה טב עז הורה וכמו ה' דמה שכתב דכיון דמסייע היא כאלו עושה מלאכה ה' בשבת ויום טוב דומיא דמסייע לעיל סימן קפ"ח, צפרני. חלל דאפילו סתכס צלי הוא עתמו ליכא כאן ה' דאורייתא לרוב הפוסקים וכל שכן נטיל צידו דלכילי ליכא אסור דאורייתא וכמו שכתב. ועוד דו' דכאן לא ציייע דדוקא צהקפה דאחד המקיף ואחד היקף במשמע ה' רמ"א באלו הן הלוקין (מכות) דף כ' ע"ב (ד"ה דאמר קו) קן לקרא הכי לא מקיפו לא מניחו להקיף אי נמי קיה נטיל רבים משמע דלמרי אזכר רמננא יקף ומקיף אלא דכאיו מסייע פטור משום דהוי לאו שאין בו מעשה ע' חייב וכדליטל ב"מ הפס אצל בשאר אזהרות לא שייך

לומר דסייע משום מסייע דמסייע אין בו ממש. והכי ליטל להדיא צפרק המצניע (שם) דף נ"ג (ב"ה) וצפרק צ' דבינה דף כ"ב (ב"ה) דמסייע אין בו ממש לענין שבת ומותר אפילו לכפסלה והוא מוסכם מכל הפוסקים עי"ש:

14) ביאור הלכה סימן שם

* חייב וכו' - הנה התוס' כתבו דהו דוקא לרי' דמלאכה שאין צריך לגופה חייב אבל לרי' פטור אף בכלי ומשום זה תמהו האחרונים על הראשון והטור שהעתיקו הדין הלא הם פסקו כרי' וגם המחבר האין סתם הדין בזה בסתמא ובסי' שט"ז סיח מצדד בדעה הראשונה לפטור המלא בסקא כתב דלמיד דמשאציל פטור מידי בשצריך לשערך אלא דקשה על דבריו דלפי' אמאי פסק דבמלקט לבנות מתוך שחודות אפילו באחת חייב הא מי' אי' להשער גופא דאף אם נימא דמידי שצריך להשערה האחת שליטת הא בעצמה בלבד לית בה שיעורא לחיוב וכי משום דעושה תועלת היפוי בליקוט השערה האחת יושלם בזה השיעור של ב' שערות הצריך לגופן אחי' מצאתי לאחד שהקשה כן ותראה דמטעם קושיא זו נייד הגרי' מדברי המרא וצין על הדין דמלקט שחודות וכו' סתם כדעת הרמב"ם דהלכה כרי' במלאכה שאציל עכ"ל וכן במכות כ' ע"ב ציינו דבריהם בשם רש"ם ג"כ על מימרא זו דמלקט וכו' (ואולי יל' בדוחק דברי המרא דכיון דחשיבא מלאכת גזירה בזה אפילו בשערה אחת משום שמתניפה ע"י ממילא חשיב אחי' צריך לגופה ג"כ במה שצריך לשערה זו בלבד) וגם לפי דברי המרא יהיה מוסר' לבאר הדין דלעיל בסימן שכ"ח סלי' גבי ציצין וצפון ע"ש ג"כ בשצריך לוק' חוה דחוק גדול מאד וכן בתשר' ח"צ סימן פ"ב דהו בב' ידים מחמת קושיא זו. והנה הגרי' כתב דהשרע סתם פה להלכה כדעת הרמב"ם במשאציל דחייב אך מה נעשה בקושיא כל האחרונים שהטושי' סותרים את עצמן וכ"ל והנה הרי"ב בסימן שצ"ד (והובא לעיל בסימן ש"ג וגם בסימן זה) כתב דמלאכת הגזירה חשיבא מלאכה לכרי' אפילו אין צריך להשער דגזירה היתה במשכן שלא לצורך הצמר והשער רק לצורך העור כגון בעורות תחשים וע"כ חייב כל שהוא לצורך גופן אע"פ שאינו צריך לשער ומלאכה הצריכה לגופה היא עכ"ל וכיוצא בזה ממש כתב מרדכי הדין בחידושי' על שבת ח"ל מחלוקת ביד פרי' משום גז' שאע"פ שאינו צריך לגזירה הואיל והוא צריך לפנות עצמו בגזירה זו אף בזה חייב משום גז' דומיא דגז' את השלח שהוא חייב משום גז' ואף במקום שאינו צריך לגזירה אלא שישאר העור בלא שער כדי שיהא ראוי לאיבוד עכ"ל ואפשר לומר שחז' דעת הטושי' ושלא כדעת התוס' ומצאתי בת' ח"צ שהוא הסכים ג"כ דדעת הטושי' הוא כדעת הרי"ב ושלא כדעת התוס' והנה ראיתי בספר סדרי טהרה שתמה על ח"צ בזה שהסכים לדעת הרי"ב וכתב דהלא הראש' כתב בהדיא בבכורות כ"ה וגם הביא שם כן בשם הרמב"ן דתלישת הצמר מן הבהמה קודם שחייטו וכן הנצות מן העוף הוא מלאכה שאציל וע"כ דהם ס"ל ג"כ כדעת התוס' ובאמת לאו ראי' הוא כלל כמו שדחה הוא בעצמו אחי' דשאני התם דהיא תלישה לאו לצורך העור אלא לצורך השחיטה אבל היכא דהוא לצורך העור אע"פ שאין צריך לגזירה ס"ל דחייב וכמי' בגז' מן השלח וכן נמי בעניני' כיון שהוא נוטל הצפרנים או השער להתיפות את עצמו מקרי' זה לצורך גופו וכ"ל בשם הדין. והנה השתא שברדנו דסוגיא זו דשבת צ"ד ע"ב ע"כ מידי' בשאינו צריך להשער הצפרנים ע"כ אנו מוכרחין לומר מעוד כמה גדולי הראשונים דס"ל ג"כ כדעת הרי"ב והדין הנ"ל הלא המה הרי"ז והרמב"ן והסמ"ג והראש' תבארים אחד לאחד. והרי' דהוא בעצמו פסק כרי' והוא ג"כ פסק בעניני' בהדיא דבכלי חייב חטאת וגם הרמב"ן דהוא בעצמו הביא בפרק כל כתבי' והוכיח שו"ת פוסק כרי' והכא הרי"ף בעצמו העתיק כל הסוגיא דציצין וצפון וגם הראש' והסמ"ג דהם הסכימו בהדיא דהלכה כרי' דמשאציל פטור ואפיה העתיקו שניהם כל הסוגיא דציצין וצפון דמלקט שחודות מתוך לבנות דיש בהן חיוב חטאת וע"כ אנו צריכין לומר דכל אלו הפוסקים ס"ל כהדין הרי"ב הנ"ל דזה מקרי' צורך גופן ולפיכך סתם השרע להלכה כן. והנה ראה ראיתי שהגרי' בסימן זה כתב דמסוגיא זו ראי' לפסק הרמב"ם דמשאציל חייב אבל לפי דברי כל הגאונים הנ"ל שס"ל דמשאציל פטור ואע"פ העתיקו כולם הסוגיא ע"כ דס"ל כהדין הרי"ב הנ"ל ועיין בסימן שט"ז סוף סעיף ח"ת בבאור הגרי' שמצדד שם דהלכה כרי' דמשאציל פטור וע"כ דהוא מראה פנים לכל שיטה שיש לה מקור גדול בתלמוד. והנה באשה ששכחה ליטול צפרנים בע"ש ואידע ליל טבילתה בשבת בודאי לכתחלה נכון לה ליתור שתאמר לערי' ליטלם ביד ולא בכלי ודוא מלאכה גמורה לדעת הרמב"ם אך בא"א לה ביד מצדד המרא להקל ע"י ערי' אף בכלי וכדעת נקודות הכסף בירד סימן קצ"ח וכמי' למעלה דבזה מקרי' מלאכה שאציל שאין כונה שלה להתנאות בזה רק לצורך טבילה הנ"ל דבצפרני' רגליה בודאי טוב יותר להתיר ע"י נקוד מלהתיר ע"י ערי' עיין בפ"ת שם בשם מהר"ד דניאל זצ"ל.

שאר דיני הציצה CD47

1) תלמוד בבלי מסכת נדה דף סז עמוד א - ב

אמר רבה בר רב הונא: נימא אחת קשורה - חוצצת, שלש - אינן חוצצות, שתים - איני יודע. ור' יוחנן אמר: אנו אין לנו אלא אחת.

2) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ח סעיף ב

אלו הדברים שחוצצין, חוטי צמר וחוטי פשתן ודמויות שכורכין בהם השיער בראש, לא תטבול בהם עד שתרפם; ואם הם בתוך קליפת שיערה אינו מועיל בהם רפיון. ואם הם כרוכים בשאר מקומות בגוף, לא תטבול בהם עד שתרפם, ורוץ מאם הם כרוכים בצואר שאינם חוצצין

לפי שאינה מהדקן; אבל קטלא, שהיא רצועה חלקה ורחבה שכורכת סביב צווארה, חוצצת, מפני שחונקת עצמה בחזק כדי שיהיה בשרה בלם ותראה בעלת בשר, ומתוך שהרצועה חלקה ורחבה אינה מזיקתה (רש"י).

בדי השלחן ס"ק קס"ט, וק"ע

(קס"ט)

רפויים. וכתב החכ"א שמשערים הדבר לפי ראות העינים שאם לפי הנראה אינו מהדק כל כך עד שימנע ביאת המים אינו חוצץ ויש (שמ"ח) שביאד אצל הטבעת שאם הוא מתעגל באצבעה על נקל ובמיעוט הנועה בידוע שהוא רפוי ואינו חוצץ ויש (שמ"ח) שכתב שאם הטבעת רפוי כל כך שכשפושטת ומנענעת אצבעותיה. בחזק כאילו זורקת איזה דבר או נופלת הטבעת מאצבעה ידוע שהוא רפוי ואינו חוצץ: (קע) רפויים אינם חוצצין. והני מילי בדיעבד, אבל (שמ"ח) לכתחלה יש לה להסידם מעל גופה קודם טבילתה (ש"מ) דשמא יבאו להכשיר אף במהדקים (שמ"ח) ועוד שאין אנו בקיאים ל כך לידע מה נקרא רפוי, ואם אי אפשר לה להסידם כגון שנפחה ידה מחמת עיבור וכדומה תנסה אצל מו"ק הזה שיסירנו ואם אי אפשר בכך נראה שמותרת לטבול כן כל שהטבעת רפוי (ש"מ) דבמקום דאי אפשר די בדיעבד (ועיין בב"אוריים):

3) תוספות מסכת חולין דף כו עמוד ב ד"ה הכא
בני יין וחלב לחין אין חוצצין שדרך היין עוזרים המים אל גוף האדם ועלתה לו טבילה

4) מרדכי הל' נדה סימן תשמ"ח
כתב הרא"ם בספרו הא דתגן הדם והדיו והחלב יבשים חוצצין לחין אין חוצצין מטעם הקפדה הוא שעל יבש דרך בני אדם להקפיד ועל לחין אין מקפידין אבל אי מקפיד אפי' לח חוצץ

5) שלחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ח טע"ה יז
צבע שצובעות הנשים על פניהן וידיון ושער ראשן, אינו חוצץ. וכן מי שהוא צבע וידיו צבועות, אינו חוצץ. הגה: וכן מי שאומנתו להיות שוחט או קצב וידיו תמיד מלוכלכות בדם, אינו חוצץ, שרוב בני אומנות זו אינן מקפידים (ב"י בשם ר"י).

ש"ך יורה דעה סימן קצ"ח ס"ק כא
כא ושער ראשן - אע"פ שחפפה רוב השער או כולו והרי הוא כגופו של שער שאינו חוצץ והשער הוא כגופו של אדם ועוד שהמראה מן הצבע אין בו ממש ואינו דומה לדיו שחוצץ דהתם יש ממשות הדיו כ"כ ר' ידחם והרמב"ן והרשב"א:

ביאור הגר"א אות י"ח
צבע כר. וראיה מפרוכת שהיה צבוע תכלת וארגמן וכ' ומטבילין אותו כמיש בסוף שקלים ועיין באר הגולה:

6) בדי השלחן סימן קצ"ח, ס"ק ק"כ

(קכ) וכן מי שהוא צובע וידיו צבועות אינו

חוצץ. (ר"ד) דכיון שמלאכתו בכך אינו מקפיד עליו והוא ליה מיעוט שאינו מקפיד שאינו חוצץ ואע"פ ששינוי בסעיף א' שכל שדרך רוב בני אדם להקפיד עליו חשיב כמקפיד אע"פ שאשה זו אינה מקפדת עליו

(ר"כ) שאני הכא דגם שאר נשים שהן בני אומנות זו אינן מקפידות עליו. והנה לכאורה משמע מדברי המחבר דאדם שאינו צובע היה ליה הצבע חציצה לגביה כיון שמקפיד עליו וקשה דלעיל החיר בנשים הצבועות אפילו רוב שערן וביארנו לעיל טעם אחד בזה מפני שהצבע חזותא בעלמא וחזותא לאו מילתא היא וא"כ אף בכל אדם לא יהא חציצה מהאי טעמא ובחירוק קושיא זו יש (ר"כ) שכתב שאמנם דעת המחבר שאין לסמוך על הטעם והוא לבד ודק בנשים הצבועות שערן החיר בצירוף טעם השני שהבאנו שם דכיון שעשוי לגוי ה"ל כגופה ממש אבל היכא ולא שייך לומר כן חוצץ אע"פ שאינו אלא מראה בעלמא אמנם אחרים (ר"כ) כתבו שאם הצבע אין בו ממש אלא מראה בעלמא אינו חוצץ בכל אדם שזה טעם מספיק להפקיעו מדין חציצה

נקודות הכסף

ג) קשה לי למה יפסול כו'. לא קשה מידי להסס פירושו כמו שכמז הרמ"ם (כל מקומות ש' כל) ומצילו צ"ס יוסף (פס: דיטר
למשן) חזק לטוב. משה שהמים מקדמים כלומר דכשחמשה רגליה צ"ט כזר קדמו המים ועגו צרגליה קודם שהגיע לטיו ולסוף
המים מסוברים למקוה כו' (ע"כ) והלכך לא היו מליצה למכל מקום המים שצרגליה מסוברים למקוה שהרי רגליה נוגטות
בקרקעים המקוה, אבל הכל ע"י הקמטין לא יהיו המים שנמון הקמטין מסוברים למקוה כלל (שו"ד ודו"ק:

10) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף כו

נתנה שערה בפיה או קרצה שפתותיה או קפצה ידה בענין שלא באו המים בהם, לא עלתה לה טבילה.

סעיף לח

אינה צריכה לפתוח פיה כדי שיכנסו בה המים, ולא תקפרץ אותה יותר מדאי; ואם קפצה, לא עלתה לה טבילה, אלא תשיק שפתותיה זו לזו
דיבוק בינוני.

ש"ך יורה דעה סימן קצח ס"ק נא

נא י"א כו' - במעדני מלך דף ש"ח ע"א תמה מ"ש מקפצה פיה דסתם וכתב דלא עלתה לה טבילה ולא קשה מידי דאפי' מאן דפליג כאן
מודה בקרצה שפתותיה דמתני' היא וכדאיתא בכל הפוסקים והחילוק כתב הר"ן ודל מ"ש מקרצה שפתותיה דתנן כאילו לא טבלה י"ל דכי
עצמה עיניה לא מעכבי קמטים כולי האי שיהיו מעכבים מלבא בהן מים עכ"ל ומביאו ב"י לעיל גבי דין דגלד שעל המכה דף רכ"א ע"ב וכ"כ
הד"ה בספר ברוך הבית דף קכ"ט ע"א ועצמה עיניה ביותר או פתחה ביותר אין לחוש לה אלא בקריצת שפתיה לבד עכ"ל וכן מבואר בשאר
פוסקים:

11) בדי השלחן קצ"ח, ס"ק ר"צ

(ר"צ)

אלא תשיק שפתותיה זו לזו דיבוק בינוני. וכתב
הרמב"ן בסוף הלכות נדה ח"ל ומדיני החציצה לא טוב
היות האדם מחמיר יותר מדאי ומחפש אחר הספיקות
לפסול טבילתה בדבר הקל כי אם כן אין לדבר סוף
אלא אחר שחפפה ראשה וסרקה במסרק וחפפה ורחצה
כל גופה בחמין (כמו שיתבאר בסימן קצ"ט דיני חפיפה
הכנה לטבילה) ונזהרה לבלתי תגע בשום דבר חוצץ ותעשה טבילתה בפשיטות איבריה וכל גופה (כמו
שנתבאר בסעיף ל"ה) לא יכניס אדם ראשו בספיקות החמורות אשר אין להם קץ וסוף כגון עצמה עיניה
יחוד (שבסעיף ל"ט) קרצה שפתותיה ביותר ומשאר הספיקות כי מי יוכל להבחין בין עצמה ביותר ובין לא
עצמה ביותר עכ"ל (תקט"ל) הרמב"ן:

12) משנה מסכת מקוואות פרק ת משנה ה

האוחז באדם ובכלים ומטבילין טמאין ואם הדיח את ידו במים טהורים רבי שמעון אומר ירפה כדי שיבאו בהם מים

13) בדי השלחן ס"י קצ"ח סעיף כ"ח, ביאורים ד"ה לא תאחוז

לא תאחוז בה חבירתה וכו'. וכתבו
בפנים בשם הראשונים דאף בדיעבד טבילתה פסולה ועיין בט"ו שכתב דהוא פסולא דרבנן כדן מיעוט המקפיד וכ"כ גם
בלחוש כאן וכן מוכח דעה המהר"י ברזנא בסימן ק"ז שכתב דה"ס חוצץ כאן משום שהאשה מקפדת על אחיזה יד
חברתה [נראה דר"ל דאף שאינה מקפדת עכשיו מכ"מ מקפדת היא לאחר הטבילה וכו"ג נמי חשיב מקפיד] והו"ל מיעוט
המקפיד עכתי"ד ולענין צ"ע בזה דנראה שיש בזה פסולא דאורייתא היכא שהאשה האוחזת בה אינה משוקעת כולה בתוך
המים (והכי הוה סתמא דמילתא) דהא הוה ליה אותו מקום שבגופה האוחז ע"י חברתה כחוצץ למקוה ואין כל גופה בתוך
המים כיון שאינו מוקף כולו ממי המקוה ואינה טבילה מן התורה וכעין זה כתב החו"מ בסימן צ"ה ס"ק ר' שאם נמצא
בקרעיה המקוה זפת או שאר דבר החוצץ אינו טבילה מה"ת מפני שאין כל גופה במים עכ"ד ולפי זה אפילו אינה
מקפדת על האחיזה תפסול טבילתה שאין זה מדן חציצה אלא דליכא הכא טבילה כלל. שו"ר שעיקר דבר זה כנראה
דחליא באשלי רבני דבחולין ע"ג א' מיהי ממשנה דמקואות פ"י מ"ה כל ידות הכלים שהן ארוכות ועחדי לקוצצן
מטביל עד מקום המדה (פ"י מקום שעחדי לקוץ) וטעמא משום דכל העומד לקצוץ קצוץ דמיא והקשו בתוס' שם דמכ"מ
איך ליהווי חציצה דהוי מיעוטו המקפיד עכ"ד ולפי משי"כ דכל שאין דבר הנטבל מוקף כולו במים ליכא טבילה כלל
ומיפסל אף מה"ת עירפא הו"ל לתוס' להקשות דהא גם שם התציצה אינה שקועה בתוך המים ולא הוי טבילה כלל אף
מה"ת אע"כ לא ס"ל לתוס' הכי אבל במאיירי שם בחולין מיהי אמנם כן מדברי גדולי המפרשים (הוא הראב"ד) שהחציצה
צריך לשקעו לתוך המים ובלא זה לא עלתה טבילה אפילו הוא מיעוט שאינו מקפיד [ומ"ש מטביל עד מקום המדה היינו לומר
שעד מקום המדה תורת טבילה עליו וחציצה פוסלת בו אבל להלן מזה אין חציצה פוסלת בו] עכתי"ד ונראה שנחכוון למה שכתבנו דכל
שאינו שקוע כולו בתוך המים לא חשיב טבילה כלל אף מה"ת. וע"ע בספר פתח הבית [הובא גם בפת"ו ס"ק מ"ח] שנסתפק
בהא דין שאחזה בה חברתה אם הוא מה"ת או מדרבנן, ולפי מה שכתבנו הדבר שנוי במחלוקת בין תוס' הראב"ד:

14) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף ב' ח
לא תאחז בה חבירתה בידיה בשעת טבילה אלא אם כן רפתה ידה, כדי שיבואו המים במקום אודות ידיה; ואם הדיתה ידיה במים תחלה,
שדי, שמשקה טופח שעל ידיה חבור למי המקוה.
ט"ז ס"ק ב"ו

(סעיף כח) (ב"ו) לא תאחז בה חבירתה. איסור בממטיחין
פרק ט' דמקואות (מ"ה) האותו בלדס ובלים ומטבילין טמאין
ואם הדיס ידיו צמים טהורים לפי
שהמשקה שעל ידיו מתסנד למי
המקוה ואין כאן חליטה רבי שמעון
אומר ירפה אם ידיו כדי שיטלו
זהם המים. ופירשו הרמב"ם (שפירוש
המשנה) והרמב"ן (פ"ט ס"ו) דמנה
קמא מחמיר טפי מרבי שמעון
דלרבי שמעון סגי ברפוי ידיו ולמנה
קמא לא סגי משום גזירה שמה לא
ירפה על כן פסק (רמב"ם פ"ג ס"ג)
דנעיין הדמס ידיו סמלה דוקא וכבר
כתבתי בסימן ק"כ סעיף ב' דיכול
להדיס ידיו אפילו צמים מלושים
דלא כרמ"א שס. ומשמע לפירושו
דכל שמדיס ידיו סמלה אין גריך
לרפוי ידיו כלל אפילו אם מהדקס
בסם בלדס וכלי הנטול אין ששס כיון
שכבר (נמלכלכו) [נמלכלכו] דאי
לא סימא הכי מה מועיל הדמס
ידיס דגם אחר ההדמס נגזר שמה
יהדקס בכם וכו' רביה דהרשב"א

באורם הדיס הארוך (ב"ו ס"ו ג.) הקשה על פירוש הרמב"ם
ורמב"ן זה דהא בכה דוכסי מליטו שאין גזרין בגון שיריס
וחמיס שזכר הטור בסמוך (פ"ו): דמוטר ברפיון ופירין הרא"ה צדק
הדיס דדוקא באותו בלדס ובלים לטבילין יש לומר שמה יאחזו בכם
כדי שלא יפול ממנו אבל בשאר דוכסי למה נגזר בכם אם כן

רבינו שאם הדיס ידיו סמלה אין לומר אס"כ אף אם יהדקס בכם: והרשב"א פירש דרבי שמעון לומר קאמר דהסנה קמא
סבירא ליה דסגי בהדמס לומר ור' שמעון סבירא ליה כיון שעשי לרסוק ידיו על האדס והכלי שמטבילין ליכא סיכור אפילו במשקה
עופס ולא דמי לרגלי הטובל שעל הקרקע המקוה שזכר למטה סעיף ל' דהסם המיס מקדימים לרגלים ועדיין ליכא משקה
עופס מסובד למקוה אבל כאן סביר ר' שמעון שדרך האותו בלדים להטבילין שדוסק ידיו עליהם כדי שלא יפלו מיזו וכן אומר סביר
וימנע מהיזם המשקה שעל ידיו סיכור כלל וס"ק לא חייש לזה כלל ואיכא משקה עופס סיכור והלכה כס"ק דאין גריך לרפות
אבל אם מרפה פשיטא דמהי ומסיק דאפילו למ"ק מכל מקום גריך שלא ידוסק הרבה בכם כשאוחזו לטובלו (ס"ו) כן כבוד בנורם
הימס הארוך ובמשמרת הדיס שסיכור הרשב"א עלמנו והסכים הטור להרשב"א ועל כן פסק כאן בלחן ערוך כמותס דסגי בן ברפסה.
כן בהדמס ידיה סמלה וטורי ממי ו"ל (ב"ם ס"ו) סמה על שפסק דלא כרמב"ם ורמב"ן ואין כאן סימא א דכדאי הם הרשב"א והטור
שנמנען עליהם צרינו במלחם דרבען דמן הסורה אין סוכן אלא רוב ומקפיד: והנה יש עוד מסלוקס בין רמב"ם ורמב"ן לבין
הרשב"א (ט) דלהרמב"ם והרמב"ן הוכחתי בסמך דאפילו אם אוחזו בכם אין סוכן כל שהדיס ידיו סמלה והרשב"א כסב שפירוש
דאף על פי שהלכה כס"ק מכל מקום לא ידוסק הרבה אלא יאחזו כדרך כל האדס ולא חיישינן שיאחזו בכם והמרדכי (ע"ו פ"י סמ"א)
נראה דסבירא ליה גם כן הכי שהי פסק שאין להימס כלי מלא בדלי שיש בו מים ולהטבילין צור שטבדו של כלי עושה חליטה
כמו שהעמקמי בסימן ק"כ סעיף ב' והיינו דכבדי הרשב"א דהא כותבו של כלי דומה לאדס שאוחזו הכלי בכם. ולפי זה מה דפסק
כאן בשלחן ערוך כהרשב"א דמהי רפסה ואמר כן כסב דמהי אם הדיסה ידיה סמלה אפילו בלא רפסה נראה לי אף על גב
דלא רפסה מכל מקום גריך שלא תאחזו הסברה זה בכם דלס לא כן לא מהי הדמס סמלה אלא דלא חיישינן לזה וכו' שכתבתי

במתוך דברי הרשב"א: וכתב זרישה (אם ו) מכלן שיה
 יתיר גמור שבטעה שהלכה טובלם ומצדקה דוספת אולם במים
 שיכולה לטוזה צידה בשעת הדחיפה אם הדחיה ידיה חסלה
 במים ואין צריך להפריד ידיה ממנה ולא כמו שטובגין נשי דין
 שמפרידין ידיהם מהם בשעת דחיפה
 וספורים שאין שום נד הימר שיכולים
 לטוזה צידים פכ"ל ויפה כמד שהרי
 משנה שלמה שינו הטווח בלדס
 כר ופסקו כן כל הפוסקים ולא שמו
 שמא פלסו הרטה נכס וכל שקן
 לפירוש רמב"ם ורמב"ן שזכרט
 דאפילו אם היא אוחזת בכס לא
 מוין כלום כל שהדחיה ידיה
 חסלה:

15) שולחן ערוך יורה דעה סימן קב סעיף ב
 צריך שיהא הבלי רפוי בידו בשעת טבילה, שאם מהדקו בידו הוי חצוצה. ואם לחלח ידו במים תחלה, אין לחוש. (ודוקא שלחלה ידיו במי
 מקוה, אבל לא במים חלשים). (כמו ממדכי פרק השוכר).

מטה יתונתן שם

מטה יתונתן

א(הסן ק"ב בש"י סעיף ב'
 בדבורה) ודוקא שלחלה
 ידיו במי מקוה אבל לא
 במים חלשים כ"י . מ"ן
 כ"ד סק"ד וא"י ס"ק ב'
 סכא"ים למניסם והלא
 שמה פקדוים דכ"י רמ"א
 שבלג ידו כמי פקס הינו
 אפילו שכל מיס ממי מקוה
 מסי לכן פקס מס סכא"ס
 ופ"י בל"יכוס אכל כ"אוס
 יורה דרכו דמ"י בכ"י רמ"א
 לא כן ה"ל וה"ל דודאי אם
 טלג מיס ממי מקוה לא מבי
 כ"י רפוי ידים וב"כ ודוקא
 שלחלה ידיו ר"ל שמתן ידו
 פסל פסח פי מקוה וא"כ
 מעדס פסח כמיס עב"ל מס.
 פ"יכס טעל סכ"ל כמות ידיו
 ח"ל לא כ"י מ"לס כיון דלא
 ופ"י כ"ל פקס עדין א"ס
 מקוס פליו ולא כמב"ל כיון
 זכ"ל פ"ל פקס פוסח
 א"כ כ"ל א"י"ל - פסח"ל
 ט"ל כמיס פקס סגורו
 ח"ל לכ"ל מס מקוה פליו
 חיכר למקוס פ"י לא כ"י
 ח"ן פקס ידיו דמסקס
 חסח ככ"י - לא אמר' סכ"ר
 מ"י מס מקוס פליו חס
 ד"ל"ס ש"כ"ר סכ"ר פ"י
 ד"ל"ס פ"י סכ"ר כ"י פ"י

היינו כיון שאי אפשר שלא יהיה כמיס קודם למקוס סגור' א"כ כיון שס' כמות כמקוס לא נחשב' ס' מקוס חסנו ולכן מבי א"כ כ"י רפוי וק"ל ופ"י כ"י - א"י

16) ברי השולחן סי' קצ"ח, ר"י

אשה שמבקשת מחברתה שתאחז בידה כשיורדת לטבול
 אם אין בו אלא משום נחיות יחירה ואינה צריכה לזה
 כל כך יש למנוע מזה בכל גווני אפילו בדיבוק בינוני
 כיון שיש סוברים דלכתחלה לא שרינן בהכי כנ"ל בס"ק
 שבסמוך ובפרט דאנו נוהגים להחמיר לכתחלה בכל
 עיני חציצה להעבירם מן הגוף כמש"כ הרמ"א בסעיף
 א' ועוד (חס) שאין אנו בקיאים כ"כ להבחין בין
 דיבוק בינוני לדיבוק חזק והרי יש סוברים דבדיבוק חזק
 לא מהני הדחת ידיה כנ"ל אמנם אשה המפחדת מהמים
 יש לחוש שלא תטבול יפה אם לא תאחז חברתה בידה
 (חס) נראה שיש להתיר לחברתה להיות אחוזה בה
 (חס) ותעשה באופן זה שמתחלה תאחז בה באחת
 מידיה למעלה מן המים ותושיט ידה השני למטה לתוך
 המים ותאחז אותה ביד זה למטה בתוך המים ושוב
 תפריד ממנה ידה שלמעלה מן המים [והטעם לזה הוא
 לחוש לדעת הסוברים שאין מועיל הדחת היד כשהמים
 תלושים מן המקוה וכמו שהבאנו דעתם בס"ק רט"ו לכן
 אינה מוציאה ידה מן המים אחר שהדיחתה] ואם צריכה
 לאחיזה בשתי ידים יכולה עכשיו להושיט גם יד זה
 לתוך המים להחזיק בה, (חס) ותדקדק לתופשה בדיבוק

בינוני ולא בדיבוק חזק, (חס) וכן באשה חולה שאינה
 יכולה לעמוד על רגליה יש להתיר שחברותיה תאחזנה
 בה (חס) וגם כן על דרך הג"ל שלא תוציאנה ידה
 מן המקוה אחר שהדחתה (חס) ואחיזתן תהיה בדיבוק
 בינוני ולא בדיבוק חזק ואם אי אפשר אלא בדיבוק חזק
 (חס) יש להסתפק אם מועלת טבילתה והן אחוזות בה
 אלא יש להן להרפות ידהן ממנה לרגע קט לאחז
 שהיא כולה בתוך המים ושוב לתפוש בה ובאותו רגע עלתה
 לה טבילה: יי"א

ענינים שונים בענין טבילה CD48

1) שולחן ערוך יורה דעה סימן קצח סעיף מח

גדה שטבילה בלא כוונה, כגון שנפלה לתוך המים או שירדה להקר, הרי זו מותרת לבעלה. הגב: ויש מחמירין ומלכין אותה טבילה אחרת
 (כי בשם רש"א ור' יוחנן ור' זוקה והגאון אשירי); ויש להחמיר לכתחלה. יש שכתבו שיש לאשה להיות למוטה כליל טבילתה, וכן נהגו הגשמים
 להסתיר ליל טבילתן שלא לילך נמאמה או צפני הכריות, שלא ירגישו צדן בני אדם; ויש שאינה שוטה כן, נאמר עליה: ארור שוכב עם נמאמה
 (דברים כו, כא). ויש לנשים לחזק כשאלוהן מן הטבילה שיפגע בה חכמה, שלא יפגע בה תחילה דבר טמא או היה ונמאמה; ואם פגעו בה
 דברים אלו, אם היא יראת שמים תחזור ותטבול (שיד וכל זו ור' זוקה). וישן לקמן סוף סימן ר"א אם מותר להטיל חמץ למקוה או אם מותר לרחוץ
 את הטבילה.

בדי השלחן ס"ק שצ"א

(שע"א) שלא

דנישו בהן בני אדם. ולא מיביעיא שצריכה להזהר
 שלא ירגישו בה אנשים שלא יבאו לידי הרהור (תלנ"ג)
 אלא אף מן הנשים חוזה להסתיר טבילתה כל שאפשר
 מפני הצניעות אבל כל שצריכה להן כגון ללוותה לבית
 הטבילה או לסייעה בטבילתה (תלנ"ג) ליכא איסורא:

2) תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ז עמוד ב

דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נתנן בר
 יצחק: דאמר קרא +שמואל ב, יח- וירץ אודמעץ דרך הכסר ויעבר את הכושי. אביי אמר: מהכא, +בראשית לג+ והוא עבר לפניהם. ואי בעית
 אימא: מהכא, +מיכה ב+ ויעבר מלכם לפניכם וה בראשם. בי רב אמר: חוץ מן הטבילה ושופר. בשלמא טבילה - דאכתי גברא לא חוי, אלא
 שופר מאי טעמא? וכי תימא: משום דילמא מיקלקלא תקיעת. אי הכי - אפילו שחיטה ומילה גמי! - אלא אמר רב חסדא: חוץ מן הטבילה
 בלבד איתמר. תניא גמי הכי: טבל ועלה, בעלייתו אמר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה.

תוספות מסכת פסחים דף ז עמוד ב

על הטבילה - אמר רח"ב בשם הגאון דוקא בטבילת גר דלא חוי קודם טבילה דלא מצי למימר וצונו דאכתי נכרי הוא אבל שאר חייבי טבילה
 כגון בעל קרי וכיצא בו מותר לברך כדאמרין בפי מי שמתו (ד' כב) נהוג עלמא כתלתא סבי סר יהודה בבעל קרי שיכול להתפלל ולברך
 וללמוד קודם טבילה אעפ"כ אמר רי דאין לגעוד בשמים שמברכות אחר הטבילה כיון דאיכא טבילת גר דלא מצי לברך לא חילקו וכן
 בטבילת ידים לא חילקו בין נטילה של אחד בית הכסא דלא מצי לברך קודם מיהו בטבילה יש טעם אחד לברך אחר נטילה קודם ניגוב
 כדאמרין (סוטה ד' ד): האוכל לחם בלא ניגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא וי"מ דבכל טבילות קאמר דגברא לא חוי דקודם שירד למים אינו
 צריך לברך דילמא משום ביעותתא דמא מימנע ולא טביל ואחר שירד אז הוא ערום ואסוד לברך משום דלבו רואה את הערות.

שלחן ערוך יורה דעה סימן ר סעיף א

ששטת מלבושיה, כשעומדת בחלוקה, תברך: אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה, ותפשוט חלוקה ותטבול; ואם
יד שתכנס עד צוארה במים; ואם הם צלולים, עוכרתן ברגליה ומברכת הגה: יש אומרים שלא תברך עד אשר הטביל
את גדולות הוא בודג דף פיה ע"ב דרשי ורמב"ן סימן שכ"ח ושי"ד, וכן נהגים שלאחר הטבילה, בעודה עומדת תן
זה בבגדה או בחלוקה, ומברכת.

השלחן ס"ק ה'

(ה) תברך וכו'. ואף היולדת שראתה
י טהור שלה (שנתבאר עיניו בסימן קצ"ד ס"ק
) מברכת על טבילתה אע"פ שאין טומאתה אלא
צנוג כדאיתא שם ברמ"א (יז) יש שכתבו שגם
צמצא אתם על גופה או על חלוקה מברכת על
(טז) ואחרים כתבו שאין לה לברך בזה
זה רק מספק (טז) שאינו ודאי שבא הדם

מאותו מקום ומספק לא מברכין והוסיפו בזה (ח)
שנכח לה אם אפשר (יח) לשמוע הברכה מחברתה
הטובלת וצא בה [אמנם במקרה שברור לה שבא הדם
מגופה כגון שבדקה חלוקה ולבשתו ומצאה עליו כתם
לאחר זמן קצר וידעת כל מאורעותיה של אותה שעה
מועטת שאין לומר שנחשקה בדם צפור ולא אדעתה
וכדומה משאר חליות אי נמי כגון שבדקה ולבשה אותן
מכנסים קצרים המהודקות לבשר שדורך הגשים ללבוש
ואח"כ מצאה בו כתם שהדבר ידוע לה שבא מגופה
דאילו בא מעלמא לא היתה מוצאתו בצד פנים נראה
שכמקרים אלו יש לה לברך על טבילתה גם לדיעה זו
שאין זה טומאת ספק אלא טומאת דאין] וכן האשה
שאירע אצלה אחד משאר עיני ספק חיוב טבילה כגון
שהרגישה ובדקה ולא מצאה כלום (יט) שהיא טמאה
מספק וכיוצא בו משאר ספיקות הגולמים בחלכות גדה
(כ) יש שכתבו (כא) שאין לה לברך על הטבילה כיון
שטובלת רק מספק (כב) ואחרים כתבו (כג) שגם
בספק מברכת כיון שסוף סוף אינה מותרת בלא טבילה
(כד) אמנם אף לדיעה זו אשה שטובלת מפני איזה
חומרא כגון ששכחה ליטול צפורן בטבילתה הראשונה ו

4 שלחן ערוך יורה דעה סימן קפה סעיף א
האשה שהיא בחזקת טמאה, אסור לו לבא עליה
אפילו ראה בגדים מלוכלכים בדם, נאמנת לזו

בדי השלחן ס"ק ז

(ו) ב
(ט) טוברים זהו הדין אם באה ושוכבת אצלו מ
עליה. דזה ששוכבת אצלו הי' הוכחה שטבלה אג
חולקים על זה וטוברים ושוכבת אצלו לא מהני
ממנה שטבלה ונראה שטעמם משום דחיישינן (י)
לרצע זו שהיא טמאה ויש להחמיר כדריעה זו אמנם נ
עלמא לא בעינן שתאמר לו דוקא בפיה אלא שני
בכיוון שטבלה כגון שמשכימים ביניהם לאיזה סי
חפץ מידה לידו וכדומה הוא מכיר בה שעושו
להחיעו שהיא טהורה וכן מהני אם שואל אותה ו
ראשה: (י) ויורה

5 תלמוד בבלי מסכת שבת דף יד עמוד א
הבא ראשו ורובו במים שאובין, מאי טעמא גזר
וסרוחין, והיו נותנין עליהן מים שאובין, התחילו
אלא אלו ואלו מטורדין. אמר ליה רבא: מאי נפק
מטורדין. וטורד שנפלדו על ראשו ורובו שלשה ל

6 רמ"א יורה דעה סימן ר"א סעיף ע"ה
ולאחר הטבילה במי מקוה כשרים, מותרת לים
ר' שבט, וכן נהגו.

ס"ק ר"ב ג

(ב) וכן נהגים שלאחר הטבילה בעודה
תוך המים מכסית עצמה בבגדה וכו'. (ג)
ד שלא עקרה רגליה לגמרי מן המים תברך
ה הברכה סמוכה לטבילתה וכדי שלא תהא
זלה מכסה עצמה בבגד או בחלוקה. והנה אף
העיד שכן נהגו הגושים בזמנו (מא) האחרונים
נרדו כתבו שושנתה המנהג אצל הגושים ועכשיו
לברך בעוון במים עד צוארון ואע"פ שהן
גמים חשובים ככיסוי על ערוחין אפילו הם
(מב) ומה שמכסה גם לבה במים משום שאינו
זח לברך הולב מגולה) (מג) וכלבד שלא
שעת ברכה לתוך המים אם הם צלולין כדי
זה ערותה ואף שאין דבר מספיק בין לבה
אסור לברך כשלבו רואה את הערה כני"ל
(מד) יש לסמוך על הפוסקים שהבאנו שם
רבאשה לא שייך זה כיון שערותה למטה מאד
ון כנגד לבה (מכ) ומכל מקום יתור טוב אם
זים צלולים (מו) שתחבק ורועותיה להפסיק
לערה לחוש לדעת הפוסקים דאף באשה לבה
הערה אסור: (יג) שלאחר הטבילה וכו'.
ובסמך כתבנו שמתנגן עכשיו לברך ועודן
שכוסות במים ויש שנהגות שטובלות פעם
י הברכה (מז) וכבר הוזכר מטעם זה (מח)

ליה וביאר שם השלי"ה שבה יצאות הן דעת
ע דעת המתבר לענין זמן הברכה שהרי טבלה
כה כדעת הרמ"א וגם טבלה לאחריו כדעת
הד כתב שם דע"י שטובלת ב' פעמים יש בזה
ושה יתירה (ועיי' בבאורים):

4) שולחן ערוך יורה דעה סימן קפה סעיף א
האשה שהיא בחזקת טמאה, אסור לו לבא עליה עד שתאמר לו: טבלתי הגה: ומאחר שעברו ימים שאפשר לה למנות ולטבול, נאמנת אפילו רואה בגדים מלוכלכים בדם, נאמנת לומר, בשוק טובים עברתי, או נתעסקתי בצפוד וכדומה לזה. (ברי בשם הרא"ש ורבינו ירוחם).

ברי השלחן ס"ק ז'

(ז) טבלתי. יש
(ט) טוברים דהוא הדין אם באה ושוכבת אצלו מותר לו לבא עליה. וזה ששוכבת אצלו הרי הוכחה שטבלה אמנם יש (י) חולקים על זה וטוברים דשוכבת אצלו לא מהני עד שישמע ממנה שטבלה ונראה שטעמם משום דחיישינן (יא) ששכחה לדעו זו שהיא טמאה ויש להחמיר כדיעה זו אמנם נראה דלכולי עלמא לא בעינן שתאמר לו דוקא בפיה אלא סגי במרמזה לו בכיוון שטבלה כגון שמסכימים ביניהם לאיזה סימן כהושטת הפך מידה לידו וכדומה והוא מכיר בה שעושה כן בכיוון להודיעו שהיא טהורה וכן מהני אם שואל אותה היא מרכנת ראשה: (י"ג)

5) הלמוד בבלי מסכת שבת דף יד עמוד א
הבא ראשו ורובו במים שאובין, מאי טעמא גזרו ביה רבנן טומאה? אמר רב כיבי אמר רב אסי: שבתולה היו טובלין במי מערות מכוונסין וסרוחין, והיו נותנין עליהן מים שאובין, התחילו ועשאום קבע - גזרו עליהם טומאה. מאי קבע? - אמר אביי: שהיו אומרים: לא אלו מטהרין - אלא אלו ואלו מטהרין. אמר ליה רבא: מאי נפקא מינה? הא קא טבלי בתנן! אלא אמר רבא: שהיו אומרים לא אלו מטהרין - אלא אלו מטהרין. וטהור שנפל על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין מאי טעמא גזרו ביה רבנן טומאה? - דאי לא הא - לא קיימא הא.

6) רמ"א יורה דעה סימן רא סעיף עה
ולאחר הטבילה במי מקוה כשרים, מותרת ליכנס למרחץ כדי שתחמם עצמה (מרדכי); אבל לחזור ולרחוץ אחר, יש אומרים (מרדכי בשם ר' שבט), וכן נהגו.